

klimop^{*}

Kwartaaltijdschrift van Natuurkoepel vzw
jaargang 27 nummer 4
oktober - november - december 2017

natuur.koepel
zuid-west-vlaanderen vzw

I N H O U D

4 OPSTAPJES

6 BELEID

*Bermbeheer langs de Leie
Wandelen en natuurbeleving primeren in
de Gavers
De renovatiecoach*

10 INTEGRAAL WATERBEHEER

*Een natje, maar vooral een droogje -
dezelfde aanpak*

11 DE NATUUR IN MET KINDEREN

12 DE BOOM

13 MILIEU EN BEDRIJVEN

Kudzu

14 ONDERWEG

Eigen tuin eerst

16 HET DNA VAN DE BRAMENPLUKKER

De kracht van verbeelding

19 IN MEMORIAM

Katrien Vandenbergh

20 IN BEELD

Herfst

22 VOGELWERKGROEP

*Vogels in onze streek - Herfst 2016
En Djoni zag dat het goed was*

26 LANDSCHAP IN BEELD

28 TRAGE WEGEN

*Dag van de trage weg
't Hoge pas in Gullegem*

32 PADDENSTOELENWERKGROEP

Paddenstoelenweelde in Wevelgem

35 ZOOGDIERENWERKGROEP

Op zoek naar zoogdieren

36 PLANTENWERKGROEP

Poelentocht met de fiets

38 INSECTENWERKGROEP

Over roodoogjuffers met blauwe ogen

41 STEENUILENWERKGROEP

Broedseizoen: drukke tijden

42 DOOR DE BOMEN HET BOS ZIEN

De esdoorn

44 UIT DE VERENIGINGEN

*Natuurpunt De Vlasbek
Natuurpunt Gaverstreke
Natuurpunt Avelgem*

48 DAG VAN DE NATUUR

49 NATUURBEHEER DOE JE MEE?

50 VELT

Een vruchtbare werking

52 TRANSITIESTAD KORTRIJK

55 ACTIVITEITEN

59 COLOFON

✿ EVEN VOORSTELLEN

/ BART LEMEY //

Wat doe je als je vlakbij de Gavers woont en er – zoals zovelen – graag gaat genieten van vogels, bloemen en insecten, terwijl het je frustreert dat je die niet op naam kunt brengen? Juist, je schrijft je in voor

de cursus natuurgids. Dit is net wat uitgeweken Kuurnenaar Bart Lemey (46) deed in 2014. Zo kwam hij in contact met de Natuurpuntactiviteiten. Tijdens de vroegmorgenvandeling voorjaar 2015 diende hij bijna ergens klacht in omdat hij zich wou inzetten voor Natuurpunt en hij het gevoel had niet onmiddellijk gehoor te krijgen. Toen het afdelingsbestuur dit vernam, werd Bart prompt bij de kraag gevat en kreeg hij een plaatsje in de afdelingswerking. In die periode zette de conservator van de natuurpuntgebiedjes in de Gavers een stapje achteruit. Bart stond dadelijk klaar om hem te vervangen. Eerst met honger naar kennis, dan met zijn organisatietalent, maar vooral met zijn innemende persoonlijkheid, stampte hij een werkgroepje

uit de grond dat met plezier elke maand in de Gavers komt werken en genieten van de natuur en elkaar.

Bart is dan ook niet de eerste de beste. Als manager bij de Groep Ubuntu (sociale tewerkstelling en begeleiding) weet hij mensen samen te brengen en te begeistere rond een project. In een vroeger leven engageerde hij zich als voorzitter van Jeugdhuis Den Tap in Kuurne. Hij hield er een grote kenniskring aan over.

Ondertussen is de Stasegemenaar al twee jaar een gewaardeerd lid van het grote afdelingsbestuur van Natuurpunt Gaverstreke. Hij is vandaag als conservator voor de Villaplasjes, het Villabos, de vlinderweide en nog veel meer in de Gavers het aanspreekpunt voor alle Natuurpunt-beheerswerken in het Provinciaal domein. Voor de andere conservators en de afdelingswerking in het algemeen is hij een onmisbare compagnon geworden. Merci Bart voor je inzet, je enthousiasme, je second opinions, je leergierigheid. Je wordt een hele grote, als je dat al niet bent. (wie Bart's werkgroep wil helpen in de Gavers, kan contact nemen met bart.lemey@gmail.com) ■

De coverfoto is een eerbetoon aan al die vrijwilligers met een hart voor de natuur die onze regio groener maken. Steek ook jij op 18 en 19 november weer een tandje bij?

Foto: © Nik Dooms - Natuurpunt Krekel-Anzegem

VOORWOORD KLIMOP

BESTE KLIMOPLEZER,

Terwijl ik dit voorwoord schrijf is de grote droogte van deze zomer in Zuid-West-Vlaanderen een beetje passé. Niet dat de regen van de laatste weken het tekort aan neerslag van het laatste jaar onmiddellijk zal goedmaken, maar we zien gelukkig heel wat planten nu terug tot leven komen.

En nu we het toch over water hebben. De Vlaamse Regering besliste onlangs dat het kanaal Bossuit-Kortrijk in analogie met de Leie, zal aangepast worden voor veel grotere schepen. We maken ons als natuurvereniging hier wel heel ongerust over. Hoeveel meter zal het kanaal moeten verdiept worden om deze verbinding te realiseren? Hoeveel zal de grondwatertafel hierdoor dalen en wat zal er dan gebeuren met de natuur en de bomen? Zal deze beslissing ook nog gevolgen hebben voor ons drinkwater uit het kanaal? Wat met de komende klimaatinvloeden op de waterbeschikbaarheid voor dit kanaal? Zal er door de omliegging van het kanaal Bossuit-Kortrijk terug een stedelijk natuurgebied ("De Venning") verdwijnen? Zal het Europees beschermd natuurgebied van De Vaarttaluds verdrogen en verdwijnen?... Veel vragen waarbij alleen gedegen wetenschappelijk onderzoeken antwoorden kan geven. En toch heeft de Vlaamse regering al beslist om dit project sowieso uit te voeren. Het organiseren van een inspraakmoment eind september na deze beslissing, is voor ons dan ook het zoveelste voorbeeld van schijndemocratie en slecht voorbereid beleid.

Velen denken dat wij ons als natuurvereniging enkel mogen focussen op de natuur "an sich", maar als het milieu van die natuur zo sterk verstoord wordt door grootschalige menselijke ingrepen, dan moeten we dit wel aankaarten. Politici ne-

men veel te veel lichtzinnig beslissingen met grote gevolgen voor de generaties na ons.

En toch doen we met onze vrijwilligers naarstig verder met aankopen van stukjes natuur, natuurschansen geven, uitleg geven over natuur en de natuur bestuderen. We doen dit met een lach en een traan, we hebben geen andere keus! Gelukkig hebben we een gans leger van supporters achter ons: de voorbije zomer liep in onze regio terug de campagne van Natuurpunt – "voor meer natuur van bie oes". Meer dan 700 nieuwe leden kwamen erbij. Met ondertussen 5.500 gezinnen die lid zijn in onze regio zijn we een middenveldvereniging met heel wat power.

Ik wil graag al die nieuwe leden uitnodigen om mee te doen aan de vele najaarsactiviteiten in het kader van de Week van het Bos, Trage Wegen of Dag van de Natuur. Maak meteen ook kennis met onze tientallen vrijwilligers in de streek die zich dagdagelijks inzetten voor jouw leefomgeving.

In het najaar is onze plantactie "maak het groener in Zuid-West-Vlaanderen" stilaan een klassieker aan het worden. We willen jullie helpen om een eigen "rijke" belevingstuin te creëren. Onze tuinen worden steeds belangrijker voor het overleven van heel wat soorten.

Als slot wil ik nog even melden dat ons regionaal natuurfonds momenteel al heel wat extra centen heeft opgeleverd, maar er zijn momenteel terug opportuniteiten voor aankopen. We zijn hiervoor dringend op zoek naar 50.000 euro. Storten kan op rekening BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt vzw met vermelding Fonds Zuid-West-Vlaanderen F-04015. In de volgende Klimop krijgen jullie hierover meer nieuws.

Alles voor de natuur van bie oes!

KRISTINA NAEYAERT
VOORZITTER
NATUUR.KOEPELVZW

GEDUMPT EN DAKLOOS

Hét verschil tussen leven en dood
voor wilde dieren in nood!

De Zonnegloed
Sanctuary vzw

Wild animal rescue & education

*Geef hen terug
een hoopvol leven!*

Wil je anders helpen?

www.dezonnegloed.be

**BOUW
MEE!**

DONEER

en bouw mee aan
nieuwe verblijven voor
verwaarloosde dieren

BE21 0003 2595 9103

Masschelein
golf / park / tuinmachines

Keiberg 121/A - 8551 Zwevegem
www.masscheleinbvba.be
info@masscheleinbvba.be

STIHL

VIKING

OPSTAPJES

PETER CALLEWAERT

uit *Deerlijk*
bekijkt de dingen anders dan we gewoon zijn.
Naast z'n bijzonder oog voor de natuur ligt
Peter ook aan de basis van de Natuur-Wonder-Wandelingen.

COULISSELANDSCHAP

Coulisselandschap. Een sterk pleidooi voor het oude cultuurlandschap met hagen in "Ongebaande paden" van Sylvain Tesson. *Hoe heilzaam zou het zijn geweest om de woelingen van de wereld te lijf te gaan met een politieke theorie van het coulisselandschap. Dan zouden we ons door de geest van de hagen laten inspireren. Hagen vormden een scheiding maar geen verschansing, begrepsden maar boden uitzicht, beschermden maar weerden niet af, vormden geen obstakels maar voorkwamen aardverschuivingen; er nestelden vogels in, achter hun fijn gebladerte lagen akkers en weilanden. Die "coulissen" doen mij ook denken aan kamers, met hagen als muren. Mijn interpretatie: buiten is ook een kamer in ons grote huis Aarde en daar moeten we goed, beter voor zorgen. Op ongebaande paden, letterlijk en figuurlijk.*

RELAXED

De zomervakantie zit er weer op. Wie het vakantiegevoel nog niet wil loslaten, kan gewoon even facebook openen. Exotische vogels met een uitgestrekt landschap of overmatig gepimpte cocktails met een gigantisch zwembad verschijnen op mijn tijdlijn. Automatisch maak ik vergelijkingen: hij heeft de mooiste vogels gezien, zij is het verst geweest en nog een ander heeft de zwaarste inspanning gedaan. Het lijkt één grote wedstrijd: verder, langer, groter, beter. En mijn foto's: Frankrijk... da's niet zo ver, Gaai... da's niet erg exotisch, een glas rosé... daar valt weinig aan te pimpen. En hoewel ik waarschijnlijk ergens langs achter in de vakantiefoto-competitie eindig, post ik ze toch op mijn pagina en zet ik erbij '...voelt zich relaxed' want uiteindelijk draait het daar toch om.

SCARLETT VANUXEM

heeft een echt hart voor natuur en dat merk je aan haar teksten. Ze volgde de cursus Natuurgids en is professioneel actief bij JNM.

JEAN-PIERRE DE ROO

is voormalig leraar en druk bezet Natuurgids. Wie in de Gavers komt heeft veel kans om Jean-Pierre De Roo te spotten!

HET EINDE KROONT HET WERK

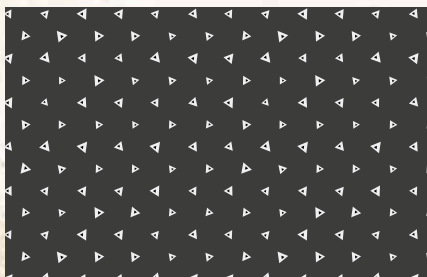
Dat kan je van de herfst gerust zeggen. Het is het seizoen van voltooiing en rust. Hier zet de natuur de kroon op het grote karwei van de voortplanting.

Maar we zijn nog september en ik heb nog niet gedacht aan het volgend seizoen. Zou het komen doordat ik nog zoveel te doen heb, door de stralende zomer of door het ouder worden? Geen idee!

En toch binnenkort doet de herfst zijn intrede. Nu nog niet echt voelbaar en ook nog niet tastbaar. Op 1 september was het de meteorologische herfst, maar op 21 september was het officieel. Maar hetgeen we zullen waarnemen laat ons niet bedriegen, daar hebben we geen datum voor nodig, dit zullen we zelf ervaren.

Bloesems zullen zaaddragende vruchten geworden zijn en jonge dieren volwassen. De herfst is een fraaie ouverture in het geheel; voordat de blaren vallen kleuren ze goudgeel, vlammeend rood, warmbruin en gloeiend oranje. Maar misschien vinden we deze kleurenschouw wel doodgewoon? Het doet zich immer ieder jaar opnieuw voor. Net als die bonte paddenstoelen weer overal de kop zullen opsteken. We stellen er ons eigenlijk niet veel vragen bij. En toch...

Achteraf rest ons alleen nog maar het wachten op de barre vrieskou en de immense grote rust en stilte.

HERMAN NACHTERGAELE

BERMBEHEER LANGS DE LEIE

EEN LANGE WEG MÉT RESULTATEN

Trekwegen langs waterwegen zoals de Leie vormen één van de belangrijkste recreatieassen in een streek als de onze. De beperkte ruimte moet er gedeeld worden met veel mensen. Ook de natuur vindt in de bermen een laatste uitwijkplaats in een verstedelijkt landschap.

De kleurige linten vormen op die manier onze langste natuurgebieden waar planten en dieren zich kunnen verspreiden over grotere afstanden. Vooral voor insecten zijn ze van groot belang.

De overheid voert sinds 2004 een natuurvriendelijk, gefaseerd maaibeheer langs de Leiebermen. Verschillende maaibeurten gebeuren er tussen 15 juni en 15 september, met afvoer van maaisel om zo geleidelijk de voedingsstoffen in de bodem af te voeren. Nieuwe soorten die afhangen van armere bodems krijgen zo groeikansen.

Ooit was het anders: tot in 1995 werden heel wat bermen langs de Leie nog bemest en tegen "onkruid" besproeid door landbouwers. Heel wat plantensoorten kregen daardoor nooit kansen om er te groeien. Het modern maaibeheer levert vandaag wel resultaten op. Je moet geen echte kenner zijn om de bermen langs de Leie geleidelijk te zien evolueren naar soms echte visuele pareltjes door de diversiteit aan planten en kleuren.

Er zit achter dit maaibeheer een duidelijke wetenschappelijke onderbouwde visie waarbij men op basis van de bodemstructuur, beschikbare voedingsstoffen en water kan bepalen naar welke types van plantengemeenschappen men kan evolueren. Want niet alles groeit overal.

Voor de Leiebermen wordt het streefdoel omschreven als "glanshavergrasland". Dit type van plantengemeenschap is in Vlaanderen relatief zeldzaam en is zelfs op Europees niveau belangrijk.

De evolutie van de plantengroei wordt gemonitord door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (Bron: Maud Raman, INBO.R.2014.1546683, Evaluatie bermbeheerplan van de gekanaliseerde Leie).

Het rapport toont waar we nu staan: langzaam gaat het in de goeie richting, al is het gevonden aantal typische soorten van het glanshaververbond nog relatief klein: knoopkruid, margriet, pastinaak, veldlathyrus, graslathyrus, glad walstro, peen, groot streepzaad. Er zijn heel wat insecten en vlinders die hierop foerageren of zich voortplanten. Eén van de doelsoorten is bvb. het bruin blauwtje, een prachtig vlindertje. Een aantal soorten hebben geen bronvegetatie meer in de buurt en raken daardoor niet op eigen kracht in de bermen. Op veel plaatsen staan we nog ver af van de doelsoorten en vinden we vooral planten van verstoorde en

bruin blauwtje
© Herman Nachtergaele

Detail van een bijenorchis langs de Leie
© Anne Braet

voedselrijke bodem zoals grote brandnetel, boerenwormkruid en akkerdistel.

Maar af en toe verrast de natuur ons, zo zagen we enkele jaren geleden voor het eerst orchideeën: breedbladige wespenorchis en enkele exemplaren bijenorchis, één van onze mooiste bloemensoorten. Dit voorjaar was er een echte explosie van bijenorchis met tientallen standplaatsen. Hoewel dit nog de "gemakkelijke" soorten orchideeën zijn, die zich in geschikte omstandigheden goed kunnen verspreiden via zaad, is deze evolutie bijzonder fraai en een kroon op het werk.

Toch zien we hier en daar toch nog ingrepen die de ontwikkeling van bloemrijke bermen verstoren: nu eens is het een aanwonende die op eigen houtje bestrijdingsmiddelen gebruikt (strikt verboden overigens). Dan weer worden grachten geruimd en wordt het slib op de berm gegooid. Bij kappen van bomen blijven er vaak heel wat houtresten achter. Ze verhogen de voedselrijkdom van de bodem en leiden tot overgroei met stikstofminnende planten zoals brandnetel. Het maaibeheer van jaren wordt daardoor teniet gedaan. Met Natuurpunt klagen we dit probleem aan en krijgen we wel gehoor bij de NV De Vlaamse Waterweg, beheerder van deze bermen.

Maar voor de toekomst houden we onze adem in voor de geplande Leiewerken. Plaatselijke verbredingen van de Leie en werken aan de oevers riskeren de grond en de bermen zeer sterk te verstoren wat nefast kan zijn voor de plantengroei. Dit soort grondwerken is ondertussen berucht als directe oorzaak van de verspreiding van exoten zoals de Japanse duizendknoop, een echte pestsoort waar we ook de eerste haarden zien opduiken. Dit is dan ronduit slecht nieuws gezien de bestrijding quasi onmogelijk is. Over een andere exoot langs de Leie is er dan weer voorzichtig positief nieuws: voor enkele jaren was er een explosieve toename van reuzenberenklauw met tot meer dan 2000 planten tussen Marke en Menen. Door een heel intensieve campagne van enkele vrijwilligers van Natuurpunt waarbij de planten systematisch werden uitgegraven en gerichte bestrijding door de overheid, is deze invasieve plant zeer sterk teruggedrongen. In 2017 waren er amper nog bloeiende planten te vinden. Exotenbestrijding kan dus resultaten opleveren, maar vraagt heel wat inzet en volharding. ■

Week van het BOS
8-15 OKT 2017

WEEK VAN HET BOS
8-15 okt

DE NATUUR BEWEEGT ONS ALLEMAAL!

ook kinder wandeling
Horen, zien, ruiken, voelen en proeven

Zondag 8 oktober 2017

Twee begeleide wandelingen (ook voor kids!) van Natuurpunt Kortrijk
Starten om 14.00u en 14.30u

Locatie: onthaalpunt Aalbeeksesteenweg 55 - 59, 8930 Lauwe
Zorg voor aangepast schoeisel

www.natuurpuntkortrijk.be * www.natuurpuntwevelgem-menen.be
www.natuurkoepel.be/beteldpreschoekbos.html

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

WWW.WEEKVANHETBOS.BE
WWW.FAZBOEK.COM/WWW.WEEKVANHETBOS
WWW.VANHETBOS.BE

KRISTINA NAEYAERT
VOORZITTER
NATUUR.KOEPEL VZW

WANDELEN EN NATUURBELEVING PRIMEREN IN DE GAVERS

ONDERZOEK BEVESTIGT NOOD AAN UITBREIDING

“NATUUROBSERVATIE IS ER MEER DAN IN ANDERE PROVINCIALE DOMEINEN IN WEST-VLAANDEREN, EEN BELANGRIJKE REDEN OM OP BEZOEK TE KOMEN.”

Vorig jaar heeft Westtoer een interessante enquête gehouden over het toerisme en de recreatie in het domein De Gavers in Harelbeke. In het kader van de komende provinciale verkiezingen en de komende uitbreiding van het provinciaal domein zijn de resultaten van deze bevraging wel heel belangrijk. Opmerkelijke vaststelling: 75% procent van de bezoekers komen uit de nabije buurt van De Gavers. Liefst 84% van de mensen zegt er gewoon te komen om te wandelen. De helft van de bezoekers wil er de rust opzoeken tijdens een wandeling en genieten van het landschap. Natuurobservatie is er meer dan in andere provinciale domeinen in West-Vlaanderen, een belangrijke reden om op bezoek te komen.

Vijftig procent van de bezoekers vinden de georganiseerde activiteiten op de Gavers niet zo belangrijk. Bij de bezoekers worden alle leeftijdsgroepen vertegenwoordigd. 22 % van de bezoekers is tussen de 18 en 34 jaar, wat betekent dat een relatief jong publiek er ook aan zijn trekken komt. Gezinnen met kinderen komen er graag om te spelen. Eén derde van de bezoekers komt er meermaals per maand. De bezoekers blijven er niet zo lang als in andere provinciale domeinen. Conclusie: het Provinciaal domein is goed gelegen, dicht bij de bevolking. Natuur op wandel- en/of fietsafstand is immers belangrijk. Wandelen en van het landschap, de rust en de natuur genieten zijn de belangrijkste bezigheden van de

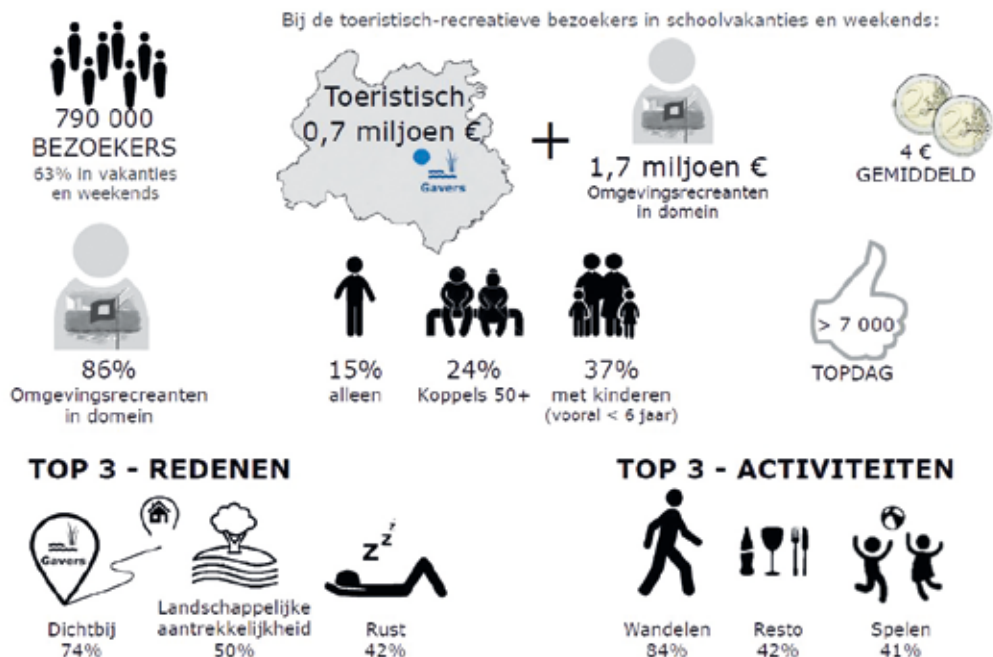
bezoekers.

Voor Natuurpunt is het duidelijk: het uitbreiden van het domein samen met de zorg voor meer natuur en natuurbeleving wordt de belangrijkste uitdaging voor de komende jaren voor De Gavers. Het domein is één van de belangrijkste natuurbelevingscentra in Zuid-West-Vlaanderen. Dit belang staat onder druk van de toenemende recreatie. Wij zijn ervan overtuigd dat verantwoordelijke politici meer steun zullen willen geven aan de natuurgerichte recreatie en opnieuw een evenwicht zullen willen creëren tussen recreatie en natuur. Wat dit concreet betekent hebben we uitgewerkt in een manifest “Gavers 2020”. Hiernaast worden de kerncijfers van het onderzoek weergegeven. ■

Het volledige rapport kan je lezen op www.natuurkoepel.be/beleid

Provinciedomein De Gavers: kerncijfers

Bron: Westtoer onderzoek 2015-2016

DE RENOVATIECOACH

RENOVATIEBEGELEIDING OP MAAT

Tegen 2050 moet Zuid-West-Vlaanderen een klimaat-neutrale regio zijn. Daarvoor moeten we jaarlijks 3000 verouderde woningen renoveren of BENOveren: "beter renoveren." Op 16 maart 2017 lanceerde Intercommunale Leiedal daarom de RenovatieCoach en MijnEnergiekompas. Hiermee hoopt Leiedal de renovatiegolf in de regio een nieuwe impuls te geven.

De RenovatieCoach

In de figuur van Bart Deneckere (de RenovatieCoach) haalde Leiedal alvast een vat vol ervaring in huis. "Voor mij is het allemaal thuis begonnen. Mijn vader heeft als fervent verbouwer heel wat huizen gerenoveerd of verbouwd, waardoor ik als kleine jongen mocht meelopen en heel wat praktische kennis kon opdoen. Kennis die nu natuurlijk van onschatbare waarde blijkt..."

De RenovatieCoach wil een stap verder gaan dan de meeste bestaande vormen van renovatiebegeleiding. "Wij bieden een totaalpakket aan: van een huisbezoek met advies op maat, over hulp bij het aanvragen van premies, tot een budget- en kwaliteitscontrole op de uitgevoerde werken."

Naast die begeleiding van A tot Z - 'ontzorgen' - hoopt de RenovatieCoach de mensen uit de regio ook bewust te maken. "Bewust maken van het feit dat energiezuinig renoveren de enige juiste keuze is. De

stap naar een duurzame renovatie zet je niet zomaar. En dan is het belangrijk om meteen te voldoen aan de vastgelegde normen op lange termijn," legt Bart Deneckere uit.

"Bovendien vind ik het heel belangrijk dat de RenovatieCoach voor iedereen toegankelijk is, ook voor kwetsbare doelgroepen. Dankzij de samenwerking met de steden en gemeenten uit onze regio kunnen die doelgroepen rekenen op extra financiële ondersteuning."

De RenovatieCoach is slechts één van de tools van het project Warmer Wonen. Dankzij de website www.mijnenergiekompas.be kan je ook zelf ontdekken hoe energiezuinig je woning is, en vooral hoe energiezuinig je woning na een gerichte renovatie zou kunnen zijn.

Om het allemaal nog wat makkelijker te maken, duidde Leiedal - na een strenge selectie - een groep vakbekwame BEN-aannemers aan die maar wat graag meestappen in het project. "De mensen kunnen nog altijd kiezen om met eigen aannemers te werken, maar dankzij het engagement van de betrokken aannemers kunnen we een vlotte samenwerking zonder zorgen garanderen. Want dat is tenslotte onze hoofddambitie: mensen helpen om hun renovatie op alle vlakken zo vlot mogelijk te laten verlopen." ■

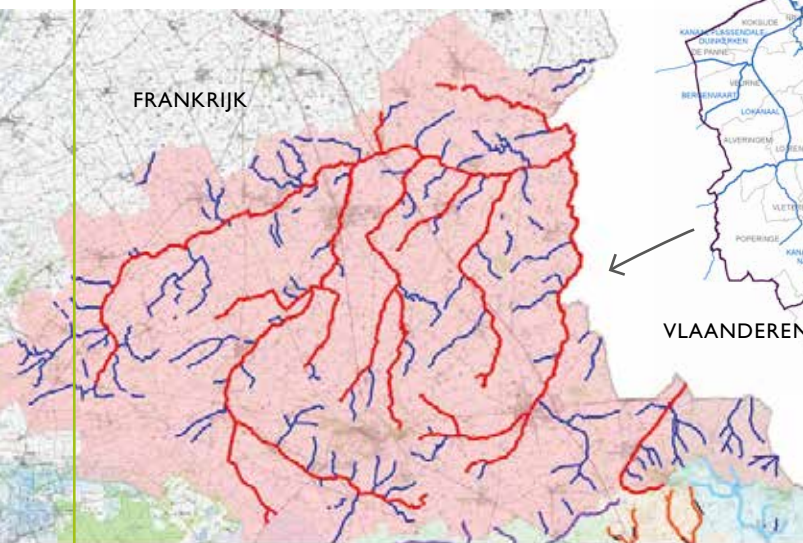
Je kan de RenovatieCoach bereiken op het nummer 056 24 16 19 of via het e-mailadres renovatiecoach@warmerwonen.be. Check zeker ook de website www.warmerwonen.be.

DIRK LIBBRECHT

EEN NATJE, MAAR VOORAL EEN DROOGJE – DEZELFDE AANPAK!

Het IJzerbekken

VLAANDEREN

trouwens een debietsverplichting na te komen t.a.v. Nederland. Maar wat baten een gedeeltelijk oppompverbod uit ocharme een drie, viertal beken en waterlopen, waarvan de Mandel

DEEL I: WATERBESPARING IN WEST-VLAANDEREN: DRUPPEL OP EEN GLOEIENDE PLAAT?

Als je dit leest is de laatste West-Vlaamse waterbesparingsmaatregel nog maar net een maand geschiedenis. Ze waren zeker geen maat voor niets. Maar het uiteindelijke effect moet zeker gerelativeerd worden.

Het oppompen van oppervlaktewater uit, bijvoorbeeld, waterlopen in het Leiebekken dat op Vlaams grondgebied ligt, treft slechts ca. 20 (twintig!) % van het totale bekken. Het overgrote deel van het bekken van de Leie ligt in Frankrijk. De rivier wordt voornamelijk gevoed vanuit het grondwater in de kalksteenafzettingen in Artois en de dunne zandafzettingen bovenop een massieve kleilaag tussen Saint-Omer en de Belgische grens. Tijdens droge periodes pompen de landbouwers dit grondwater op voor beregning. Deze schijnbaar continue waterstroom is wel levensnoodzakelijk voor het behalen van de milieu kwaliteitsnormen (gebaseerd op verdunning), het op peilhouden van de scheepvaart en het tegengaan van verzilting ter hoogte van de maritieme toegang te Terneuzen. Vlaanderen heeft hierover

de belangrijkste is, als de resterende 80 % van het bekken op Frans en Waals grondgebied niet meedoet of tenminste niet aan dezelfde restricties onderworpen is? Deze vraag kan men zich terecht stellen.

Het IJzerbekken - we springen eens tot voorbij Ieper - is hierop een variëteit met een minimale grondwatervoeding, nagenoeg volledig gerelateerd aan een ondiepe klei-ondergrond en dus zeer droogtegevoelig. Dit wordt nog geaccentueerd door het waterproductiecentrum te Woumen, dat water uit de IJzer en zijwaterlopen aftapt. Maar ook hier kan er niet naast gekeken worden dat een kleine helft - bijna 50 % - van het IJzerbekken op Frans grondgebied ligt, waar het ontsnapt aan alle Vlaamse regelgeving!

Onze beleidsmakers, van welk niveau ook, kunnen dus maar beperkingen opleggen die maar minimaal tot hun volle effect komen. Dit vloeit voort uit het geografische verschil tussen politieke grenzen en werkelijke, fysieke bekkengrenzen. Simple comme bonjour!

Kijken we naar Vlaanderen in zijn geheel, dan zien we tijdens de afgelopen juni maand een zeer tijdelijk - amper 10 dagen - Vlaams verbod op het gebruik van drinkwater voor nutteloze doelen zoals privézwembaden,

auto wassen... Over de tijdelijkheid en doeltreffendheid van deze maatregel kan men zeer terecht vragen stellen. Maar wat zien we: het verbod wordt opgeheven per einde juni, behalve in West-Vlaanderen. Als men nu eens goed kijkt naar de grens tussen West-Vlaanderen en de andere provincies dan zien we dat alle kanalen en rivieren - behalve de IJzer - vlot die grens passeren, net als de Franse en/of Waalse grenzen. De West-Vlaamse gouverneur geeft geen krimp en handhaaft de restricties.

Welke vragen volgen hieruit? Zouden natuurlijke, hydrologische grenzen niet beter functioneren om een coherent waterbeleid te voeren? In dit geval moeten bindende, grensoverschrijdende adviezen omgezet kunnen worden in regelgeving en wordt - voor wat betreft water - afgestapt van de traditionele administratieve begrenzingen. Waarom is water een Vlaamse bevoegdheid en geen federale, als tussenstap naar het Europese?

Verder dringt de bedenking zich op hoe we de basisafvoer van onze waterlopen zo ver mogelijk in de tijd kunnen rekken bij aanhoudende droogte. Hier kunnen we simpelweg verwijzen naar de eerste trap in de strategie integraal waterbeleid, nl. zoveel mogelijk neerslagwater ophouden en laten infiltreren in de ondergrond in bovenstroomse gebieden. Zeker geen sinecure in ons dicht gebetonneerd straat- en dorpsbeeld. Laat dit nu ook toevallig de eerste trap zijn in de aanpak tegen overstromingen (zie volgend nummer).

We kunnen nog een aantal decennia discussiëren hoe we de noodzakelijke bekkenwerking grensoverschrijdend gaan organiseren. Eigenlijk bestaat een dergelijke discussie al bijna 20 jaar. Het sterke vermoeden bestaat dat het klimaat scenario met uitgesproken lange droogtes en toenemende overstromingen dit discours zal inhalen en ietwat dwingend zal beginnen werken. Tot dan is het behelpen met de klassieke, administratieve keurslijven. ■

De natuur in met kinderen

Natuur.koepel lanceert de actie 'de natuur in met kinderen'. Het doel is om kinderen warm te maken voor natuur door hen in contact te brengen met alles wat de natuur te bieden heeft. Naast de vele lokale activiteiten van afdelingen en werkgroepen, waar ook heel wat leuke activiteiten voor kinderen inzitten, (zie activiteitenkalender blz. 55) zal er in 2017 elke maand een extra kinderactiviteit in de kijker gezet worden. Deze activiteiten zijn specifiek voor kinderen, maar ook ouders en grootouders zijn zeker welkom! Deze editie 3 leuke kinderactiviteiten in oktober!

#OKTOBER

ZONDAG 8 OKTOBER

HOREN, ZIEN, RUIKEN, VOELLEN EN PROEVEN IN HET PRESCHOEKBOS - KORTRIJK

Op zondag 8 oktober ontdekken kinderen het Preschoekbos met hun zintuigen. We graven naar kriebeldiertjes, luisteren naar de vogels en speuren naar paddenstoelen. Op een speelse manier maken we een korte boswandeling met speciale aandacht voor de verandering van het bos bij de overgang naar de herfst.

WANNEER Zondag 8 oktober om 14u en 14u30.

WAAR Aan het infobord en onthaalpunt langs de Aalbeeksesteenweg bij huisnummers 55-57-59 in Lauwe. Er staat bij de inrit van de asfaltweg een witte wegwijzer: Preschoekbos. Je kan er inrijden maar er is slechts plaats voor enkele auto's. Ook bereikbaar met de fiets.

ORGANISATIE & BEGELEIDING Natuurpunt Kortrijk

INFO Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpunt-kortrijk@telenet.be)

KOSTPRIJS EN INSCHRIJVEN Gratis deelname, inschrijven is niet nodig

ZONDAG 15 OKTOBER

KABOUTERNATUURPAD - WAREGEM

Aan de hand van speelse opdrachten zelf de natuur beter leren kennen. Kom met je (klein)kinderen naar Park Casier en zoek de kabouters.

WANNEER Zondag 15 oktober tussen 14u en 16u30. Dit is een doorlopende activiteit, je start wanneer je zelf wil.

WAAR Park Casier, Stationstraat 34 te Waregem.

ORGANISATIE & BEGELEIDING Natuurpunt Waregem

INFO Peter Depodt (0472/333.124 of depodt@scarlet.be)

KOSTPRIJS EN INSCHRIJVEN Gratis deelname, inschrijven is niet nodig

© Natuurpunt

ZONDAG 29 OKTOBER

WORKSHOP VOEDERPLANKEN MAKEN - HARELBEKE

Met het ganse gezin ontdek je wanneer en welk voeder je de vogels kan geven. Op deze creatieve en leerrijke workshop kunnen kinderen en hun ouders hun eigen bird-feeder maken om in de tuin of op het terras te hangen.

WANNEER Zondag 29 oktober van 9u30 tot 12u.

WAAR Bezoekerscentrum De Gavers, Eikenstraat 131, Harelbeke

ORGANISATIE & BEGELEIDING Natuurpunt Gaverstreke
INFO Kristof Waelkens (0499/86 53 93 of kristof.waelkens@vdab.be)

KOSTPRIJS EN INSCHRIJVEN Deelnemen aan deze activiteit kost 5 euro per kind. We voorzien een gratis drankje tijdens de workshop. Inschrijven kan enkel via de link op onze website: <https://www.natuurpunt.be/agenda/workshop-voederplanken-20694>
Max. 20 kinderen (en (groot) ouders).

© Wim Dirckx

DE BOOM

CLAUDINE DECOCKER

Dat hij staande staat te sterven kan ik niet verdragen. Altijd gedacht dat hij er langer zou zijn dan wij. Maar sinds vorige lente treurt hij in zijn herfstkleed. Zomer wou het voor hem niet worden. Misschien slaat hij gewoon een jaartje over om zich daarna te herpakken? Een sabbatjaar. Doen bomen dat? Hij was er al toen we hier kwamen wo-

© Dirk Desmet

nen: een eenzame ruwe berk in de tuin van een uitgewoond huis. Het stond meteen vast dat hij zou blijven, samen met de oude noordkriek en de doorgeschooten rozenstruik. De hoogste boom van de straat haalt het van de metershoge scheidingmuur van de burens. Misschien was het de boom wel die ons over de streep trok en ons verzoende met de muur. Zijn weelderige fijn vertakte kroon geeft tegenwicht voor zoveel steen.

Alles heeft de boom gezien. Dat het destijds nieuw gebouwde huis van bij het begin een kruis droeg. De vader, een jonge dertiger, had het eigenhandig steen voor steen gemetseld. Het huis stond nog niet onder dak toen zijn hart het begaf. In die jaren is de boom aangevaaid, of geplant. Had de vader nog een plek in gedachten? Koos de moeder hem

als troostboom? Vijf jongetjes moeten er rond zijn stam hebben gespeeld, om later in zijn armdikke takken te klimmen. Hij keek uit op weiden toen, moestuintjes, appelaars en perenbomen, hier en daar een paard. De boom zag seizoenen voorbijtrekken, dartele meisjes komen en gaan. De jongens vlogen uit, binnen de muren werd het stil. De moeder hield van kippen en bloemen. Op een ochtend kwam ze niet naar buiten om te voeren. Het huis en de tuin bleven leeg. De kippen werden weggehaald. Het huis dat jarenlang als een wond had geschriemd, leek nu echt weg te kwijnen. Velen liepen in en uit, niemand bleef. De herfst kwam, gevolgd door de donkerste dagen.

Het jaar keerde en plots werd alles opengegoid. Het breken, bonken en boren begon bij het eerste licht. Het huis gaapte als een spelonk. Verdriet van jaren waaide door de naakte kamers. Maar al gauw geurde het naar vers hout, pleister en verf. De boom werd omarmd, de haveloze tuin gekoesterd. Een kleine jongen met een hoog stemmetje liep achter twee grote honden aan. Hij leerde de namen van alle vogels die in zijn kruin kwamen aanvliegen: merel, pimpelmees en koolmees, de houtduif en de ekster. De spierwerf af en toe en de lachende groene specht die je al hoorde aankomen voor je hem zag. Altijd zaten mensen achter het grote raam naar buiten te kijken. Tussen de oude kriekeboom en de berk werd een draad gespannen, een 'geluksdraad' leek het wel. De eerste was die als bonte wimpels het begin van lente en buitenleven inluidde, was telkens een feest. Het zaaien en planten kon beginnen, maar ook de slakkenjacht en het gesakker. De tuin trok zich op gang met speenkruid, zenegroen en krokussen. De gele katjes maakten de boom elk voorjaar weer jong. Later zag je de kruin van week tot week groener en voller worden. Zijn schaduw kon in lome zomers hele verhalen navertellen. De geur van rozen en rozemarijn parfumeerde de hitte, 's avonds zweefde die van kamperfoelie tot bij de achterdeur.

Op een dag verdwenen de appelbomen en perelaars naast de tuin, de wei met de paarden. De Collstrop-manie sloeg toe bij de landeigenaars en het duurde nu maanden voor de zon hoog genoeg stond om zijn stam te verwarmen. Een vroege zomerstorm scheurde de oude noordkriek in tweeën. De grond

daverde toen een halve boom met kriecken en al viel. Er was geen redden meer aan. In het noordoosten zat voortaan een gat in de lucht. De ene hond werd ziek, de andere oud. Weer liepen er dikke kippen door de tuin. Maar de jongen had liever een hond gehad. Zijn hoge stemmetje werd een brommende bas. Ook de boom kreeg kuren: een heksenbezem veranderde zijn silhouet. Hij raakte gekwetst bij hevige wind. Cellen sloegen op hol en vormden een warrelknoest. De bult werd een koesterknoest voor een koppel houtduiven. Later kwamen de kevers met duizenden. Ze stonken eigenlijk een beetje en gingen op de was zitten of regenden zomaar uit de schuddende takken. Ze kwamen het ene jaar wel, het andere niet, maar ze deden de boom geen goed.

De boom zag nog steeds alles. Van de lange en de korte dagen en alle dagen daartussen. Hoe de jongen met tegenzin in de tuin verscheen. Hij kwam en ging, bleef nooit lang. Hij zocht zich een eigen stek, maar aardde moeilijk. Zijn zwarte werkkleren hingen vaak te drogen aan de draad. Hij was trots op het eelt op zijn handen. Ze klapwiekten onder het praten; niemand leek hem te verstaan. Hij wou vliegen, maar het stormde in zijn warrige hoofd. De enige die hem kon bedaren, was een aangewaaid gast: een rosse kater die al wat van de wereld had gezien. Een genadeloze jager, maar met kopjes geven veroverde hij snel alle harten. Niemand kon zijn handen van hem afhouden. Het spinnen was een taal die iedereen verstond.

Ook de boom. Hij hoorde alles. De ijle stemmen en de schrille, het harde lachen en gegniffel, een verdwaalde scheet. De boosheid die in wanhoop oversloeg en langer tussen zijn takken bleef hangen. Het zacht tinkelende belletje van de kat, toen de jongen hem op een ochtend naar binnen riep. De boom sloeg alles op in zijn poriën, zijn jaarringen onder de schilferige bast.

Pionieren, dat kunnen berken goed. En blijven, zelfs in arme grond. Maar deze pionier is oud. De eeuwigheid van een eik is hem niet gegund. In het halfduister lichten nog de teunisbloemen op aan zijn voet, zacht geurend naar citroen. Ik wil niet weten wat ik weet, niet zien wat ik zie. Het is de herfst maar, te vroeg voor de tijd, te vroeg voor zijn tijd. ■

KUDZU

MEEST ECOLOGISCHE WEBSHOP IN BELGIË

Ooit gehoord van de Becommerce Awards? Wij ook niet. Totdat Eco-webshop Kudzu die won in de categorie 'Green Award'. Sindsdien mag Kudzu zich de meest milieuvriendelijke webshop van België noemen. Het is een goede aanleiding om dit bedrijf eens onder de aandacht te brengen in Klimop, hoewel het wat buiten onze regio ligt: in Sint-Andries, deelgemeente van Brugge. Maar bij een webshop maakt het ook niet zoveel uit waar die gelegen is, tenminste zolang de producten niet overgevlogen worden van de andere kant van de wereld. Zaakvoerder Valentijn Vyvey en echtgenote Millie Hemelsoen staan ons te woord.

Hoe zijn jullie tussen al die grote bedrijven erin geslaagd om die award binnen te halen?

Valentijn: Becommerce is de Belgische vereniging van bedrijven actief in e-commerce. Wij zijn daarin maar een zeer kleine speler, maar toen we zagen dat er een categorie rond ecologische aanpak bestond, dachten we: 'dit kunnen we niet verliezen'. En inderdaad, we dienden een kandidatuur in, werden samen met nog 2 andere bedrijven genomineerd en daarna tot winnaar bekroond door een vakjury. Onze ecologische aanpak is natuurlijk in de eerste plaats te merken aan ons aanbod: we kiezen voor producten die ofwel milieuvriendelijk zijn door hun materiaal (hernieuwbare grondstof, gerecycleerde materialen,...) ofwel door hun gebruik (herbruikbaar, zonder verpakking,...). Ideaal zou zijn dat we telkens beide aspecten kunnen combineren, maar dan zouden we nooit zo'n uitgebreid aanbod kunnen bieden. Wij hebben een heel breed gamma, gaande van babyspullen, speelgoed, over verzorgings- en wasproducten, tot allerlei spullen voor huis, tuin, school en kantoor. Maar we proberen ook in de hele werking van ons bedrijf rekening te houden met de impact op milieu en klimaat. Zo verpakken we onze verzendingen in hergebruikte dozen, met oude kranten of ander recyclagemateriaal als vulling. De dozen worden dichtgeplakt met papieren plakband en we gebruiken uitsluitend gerecycleerd papier. We brengen die naar de post met de bakfiets. Vroeger leverden we aan huis met de bakfiets in Brugge, maar de groei van het bedrijf én van het gezin zorgde ervoor dat dit niet langer haalbaar was. Wel kunnen mensen uit de regio hun bestelling in ons magazijn komen afhalen. Ook daarin zijn we consequent: we

zijn gehuisvest in een energiezuinig pand, verbouwd met ecologische materialen en we gebruiken 100% groene energie. Ook de hosting van de website gebeurt door een bedrijf dat veel inspanningen doet op vlak van groene IT.

E-commerce wordt meestal geassocieerd met megabedrijven zoals de bol.com's van deze wereld, bekend om hun megamagazijnen, nachtelijke werkuren. Hoe kwamen jullie op het idee om met een groene webshop te starten?

Valentijn: Kudzu is opgericht in 2009, toen we door de film 'The Inconvenient Truth' en mensen als 'Low Impact Man' Steven Fromman geïnspireerd werden om onze eigen levensstijl aan te passen. We stelden vast dat er een behoorlijk aanbod was aan producten voor alledaags gebruik, maar dat veel producten moeilijk te verkrijgen waren. Millie werkte toen bij een touroperator, maar vond het tijd voor een carrièreswitch en zo werd Kudzu geboren. Zelf was en ben ik zelfstandig webontwikkelaar, dus mijn taak is het ontwikkelen van de website, de digitale communicatie en ook de bakfiets bemannen. Eerst gebeurde dit vanuit drie leegstaande slaapkamers, die ons bureau en voorraadruimte werden, maar vandaag hebben we een magazijn van 250 m² en hebben we iemand in dienst die helpt met voorraadbeheer en verzendingen. Millie doet de klantencontacten en staat in voor aan- en verkoop, waarvoor we werken met groothandelaars uit binnen- en buitenland of rechtstreeks met producenten. Met een webwinkel kunnen we ons assortiment bij klanten over het hele land krijgen. We zijn een familiebedrijf en willen een gezond evenwicht tussen werk en ontspanning. Bij ons

dus niet 'voor 22u besteld, morgen geleverd', maar meestal kunnen we een bestelling afleveren binnen de 1 à 2 werkdagen.

Wat is jullie meest succesvolle product of productgroep?

Valentijn: Dat is moeilijk te zeggen, er is niet direct een bepaald type producten dat eruit springt, en daar is ook evolutie in. Momenteel is alles dat afvalarm is erg 'in'. Voor de klassieke wegwerpverpakkingen hebben wij gebruiksvriendelijke en esthetische alternatieven: herbruikbare broodzakken, zakjes om groenten in te doen in de supermarkt, brooddozen of nieuwigheden als lunchskins (zoek maar eens op). Als ik de mensen een tip mag geven: probeer eens de shampoo-bar: shampoo in vaste vorm, net zoals je een stuk zeep hebt. Behalve het kartonnen doosje waarin die verpakt zit, produceer je geen afval en je doet er dubbel zo lang mee als met een fles vloeibare shampoo! Bovendien handgemaakt met biologische grondstoffen en vegan, dus zonder iets van dierlijke oorsprong.

Dat ga ik eens proberen. En voor wie dat ook wil doen, één adres: www.kudzu.be ■

MAARTEN TAVERNIER

© Kudzu

GRIET SANTY

EIGEN TUIN EERST TIEN OP TIEN

1. Natuurvijvertje, diameter 60cm
 2. Tuinpad
 3. Gewone distelbokr
 4. Berkenkielwants
- © Griet Santy

Klinkt als een prima resultaat: "met grootste onderscheiding en gelukwensen van de jury", maar ik voel het eerder aan als een "welverdiende zes" wanneer ik hem bekijk in vierkante meters, m.a.w.: ik had mijn tuin maar al te graag wat groter gehad.

Maar "tiswattattis": een te kleine, maar héérlijke tuin waar het deze zomer weer zalig vertoeven was.

EEN DRUIPNATTE IMPRESSIE

Toen ik na een hevige zomerse plensbui langs het tuinpad liep, voelde ik nattigheid. Ik was onderweg naar mijn kersverse natuurvijvertje, benieuwd om te zien of er al iets meer in zat dan enkel een honderdtal muggenlarven. Ik laveerde tussen de bloeiende smeerwortel en de hoge echte valeriaan en deed een poging om de wilde marjolein en het St.-Janskruid te ontzien die schuin over het pad lagen. Het natte zwaardvormige blad van de gele lis gleed langs mijn kuit. Kletsnatte varens bemoeilijkten de doorgang. Enkele druppels water in mijn nek maakten me duidelijk dat ik beter mijn hoofd introk want daarboven hingen de laaghangende slingers van de bloeiende kamperfoelie en de klevrige vruchtjes van de Japanse wijnbes. De kruin van de immense beuk van net over de grens met de tuin van de burens, vormde

een breed afdak dat weliswaar langs alle kanten lekte. Nog even de wilde wingerd ontwijken die laag over de takkenril groeide en ik was quasi zo goed als droog aan het einde van de tuin. Hèhè.

EEN BROEIERIG HETE IMPRESSIE

Het was geen slecht idee om groot kaasjeskruid in het midden van de tuin te planten. Deze zonnige, droge plek maakt dat deze heel veel bloemen voortbrengt. Het is een goeie nectarplant voor bijen en hommels. En vlinders zoals het kaasjeskruidkoppje en de distelvlinder zijn heel tevreden met deze waardplant. Ook knoopkruid, spoorbloem, Sint-Janskruid, rode zonnehoe, stokroos, hemelsleutel en vlinderstruik maken deze plek heel aantrekkelijk voor nuttige insecten. De piepkleine bloempjes van geoord en knopig helmkruid worden druk bezocht door allerlei sluipwespjes en hun bladeren worden gesmaakt door de larven van de helmkruidbladwesp. Twee vliegen in één klap dus. Of breng ik u nu in de war?

Wie goed kijkt ontwaart nog bieslook, komkommerkruid, phacelia, hondsdrif, goudsbloem, ijzerhard en nog enkele bloeiende restantjes van robertskruid en niet te vergeten: een vergeet-mij-nietje. Beestige planten in elk geval. Ze krijgen veel bezoek van allerlei insecten.

VOOR ELK WAT WILS

De drie hoge vierkante-meter-bakken die ik tweedehands op de kop kon tikken waren een mooie aanwinst om het veel te grote terras wat aangenamer te maken. Eén bak gevuld met vochtige, humusrijke aarde voor de appelmunt, pepermint en Marokkaanse munt. In een andere bak kregen de paarse salie, aardpeer*, tijm en wilde marjolein een zanderige, kalkrijke en voedselarme grond en nóg een exemplaar op een meer beschaduwde plaats werd voorzien voor peterselie, bosaardbei, look zonder look en muurleeuwenbek.

Grote potten met "probeersels" vullen de kale restjes van het terras op: een opgeschoten ui krijgt er een plaatsje, zo ook de verbena's die zich ongevraagd tussen de gleuven van het voetpad hadden genesteld, enkele aardappelplanten (testje met verrassend resultaat: één patat maakt vijf patatjes x drie potten, reken maar uit),

een meidoornzaailing die inmiddels een boompje is geworden, zo ook een rode kornoelje en een boswilg. Deze laatste groeide op met vallen en opstaan: ik dacht dat het een vreetbui van kleine rupsjes niet zou overleven en plots stond hij er weer. Sterker dan ooit. Mooi, mooi, mooi, de honingbijen en hommels zijn gek op het stuifmeel en de nectar van hun bloemen. Welgekomen in mijnen hof!

Tussen de gleufjes van de tegels groeien er aangewaaide plantjes zoals robertskruid, een vergeet-mij-nietje, kruipend zenegroen, bosaardbeitjes, St.-Janskruid, citroenmelisse, grote weegbree, akelei, gele dovenetel, kleine veldkers..

Wat een weelde, wat een genot!

Hier en daar vind je nog meer "vuile hoekjes" waar merels tussen verdorde bladeren kunnen scharrelen en waar padden en egels beschutting en voedsel kunnen vinden.

Hoe? En geen gazon?

Nee. Geen gazon. Maar als iemand nog wat rode en witte klaver kan missen dan zoek ik nog wel een zonnig, vruchtbaar plekje. Met misschien hier en daar een plukje gras. Madeliefjes en grote brunel mogen erbij en pinksterbloemen zijn welgekomen.

Het mag een plek worden waar het krioelt van dikke hommels en bijen, waar vlinders fladderen en wantsen, krekels, spinnen en allerhande kevers en rupsen een schuil- en foerageerplek vinden. Het is soms te stil in de tuin. Ik mis gezoem, getjirp, gefriemel, geknabbel en geritsel.**

I HAVE A DREAM THAT ONE DAY...

Soms droom ik (luidop) dat op een dag al die triestige, doodse tuinen -met hun begoniaatjes, hosta's, pelargoniums en gemillimeterde gazons- veranderd zijn in bloemenweides, graslanden, onbespoten moestuinen en voedselbossen. En op enkele zaterdagen per jaar (of desnoods zondagen) zou er massaal gezeist en gehooïd worden door stevige mannen en heftige vrouwen. Met bulderende en krijssende stemmen zouden ze - terwijl de kinderen ravotten in de nabijgelegen bostuinen - de mooiste en heftigste liederen aanheffen. Scheel van de honger zouden ze dan samen soep drinken uit keramieken kommetjes (geen plastic) en politici zouden gezellig de afwas doen.

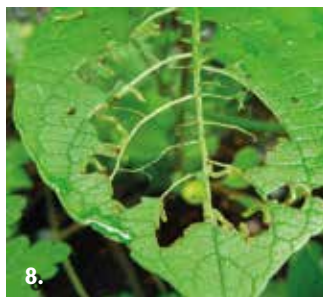
Zo zou iedereen een steentje (of rotsblok) kunnen bijdragen aan een groenere en gezondere buurt.

Haha! Eigen tuin eerst! ■

**Hou je burens te vriend en plaats deze plant in een kuip of aparte bak. Hij kan namelijk enorm woekeren.*

***Boekentip: "Geroezemoes in het gras" van Dave Goulson. De wereld van de kleine beestjes gaat voor u open!*

- 5. Helmkruidbladwesp
 - 6. Goudsbloem met landkaartje
 - 7. Ajuin
 - 8. Boswilg
 - 9. St.-Janskruid
 - 10. Egel
 - 11. Goudsbloemen met landkaartje.
- © Griet Santy

YVES DE BOSSCHER

DE KRACHT VAN VERBEELDING

Op een ochtend, zeven jaar geleden, stormde mijn zoon onze slaapkamer binnen en riep: "Papa, ik lag vannacht in mijn droom op ons terras te kijken naar een kruising tussen een zwarte zeekoet en een grote zaagbek". Ik herinner me dat moment nog levendig. Het was een bevestiging dat er een vogelaar onder zijn hersenpan huisde. Eén die bij dag en bij nacht in een vogelwereld vertoefde. In een ander gezin zou een dergelijke mededeling van een elfjarige mogelijks tot een spoedbezoek aan de psycholoog hebben geleid, maar niet bij ons. Ik voelde iets wat in de nabijheid kwam van fierheid. Wie als kind zwarte zeekoeten met grote zaagbekken kan kruisen zou een rijk vogelaarsleven tegemoet gaan.

De verbeelding had op een meesterlijke wijze toegeslagen. Vogelaars hebben aparte dromen. Er was een tijd – in de hoogdagen van het www.natuur-forum.be, lang voor sociale media de vaart uit dat forum haalden – dat vogelkijkers hun vreemdste dromen postten onder een topic genaamd 'de Dromenwerkgroep'. Ik postte er ooit een beeld uit mijn droom: 3 enorme oehoes, modellen zoals de beelden op het Paaseiland, die onder onze notenboom in de tuin poseerden. Er werd gedroomd van broedgevallen van blauwborsten met 29 jongen, van fregatvogels over telpost 'De Fonteintjes', over de Gavers die leegliepen en likkebaardende visarenden die met de brasems aan de haal gingen, roodpootvalken die in torenvalken en kauwen veranderden, ...

Je kon het zo gek niet bedenken of er werd over gedroomd. Je zou haast denken dat vogels kijken 's nachts hallucinogene bijwerkingen had.

Dat kan alleen worden overtroffen door de natuur zelf. Je houdt het niet voor mogelijk welke vreemde schepsels er aan de fantasie van de natuur zelf zijn ontsproten. Neem nu de scheefsnavelplevier: een vogel uit Nieuw-Zeeland met een zijwaarts gebogen snavel. Om mee tussen steentjes en kieren te peuteren. Trouwens, altijd rechts gebogen, die scheefsnavel. Geen ruimte voor spelereien op links. Of de stermol uit Canada, met zijn 22 tentakels op zijn neus. Een beestje dat in 8 milliseconden op het gevoel af oordeelt of wat zich voor zijn 'neus' bevindt eetbaar is.

Op het eerste zicht staat verbeelding tegenover werkelijkheid als warm tegenover koud en is het niet eens zo moeilijk om een dikke lijn tussen de twee te trekken. Verbeelding, dat kan je niet

rijmen met wetenschappelijke realiteit. In mijn verbeelding verlangt een boerenzwaluw in het voorjaar net zo om naar de stal van mijn buurman te vliegen en daar gezellig met zijn madam nestjes groot te brengen zoals ik verlang om met mijn gezin op reis te gaan. De werkelijkheid staat er haaks op: door hormonen opgejaagd wakkert zijn trekonrust aan en moet hij vliegen. Niets romantiek. Keihard overleven.

Er bestaan ook extremere vormen van verbeelding. Straks loop ik weer door het herfstbos en ga ik bij een eerste aanblik vliegenzwam of reuzenboleet ongewild weer met kabouters asso-

ciëren. Wie heeft in hemelsnaam ooit kabouters in het leven geroepen en wie oh wie, heeft het in zijn bol gehaald om kabouters in paddenstoelen te laten wonen? Je wilt kinderen die fantasie niet ontnemen maar de werkelijkheid is dat het de Nederlandse kinderboekenschrijfster Anna Dopheide-Witte is (in haar tijd beter bekend als 'Tante Lize') die daarvoor verantwoordelijk is en in 1910 in haar boekje 'Onder het zwammen-volkje' mythologische kabouters voor het eerst in paddenstoelen had gehuisvest. Tot zover de witte lijn.

Toch kom je zelfs anno 2017 nog wel eens op een

schermerlijn uit, een vage zone waar wetenschap en verbeelding een (weliswaar ongelijke) strijd voeren. Tijdens onze zomervakantie bijvoorbeeld. Ver van hier, in de Namibwoestijn, werden we uitgedaagd om helemaal verloren te lopen in een onwerkelijke wereld. Onze gids, Wilfried, wees ons op de 'feeëncirkels': vreemde kale met grasachtige begroeiing afgebakende regelmatige ronde patronen met een doorsnede van 2 tot 10 meter in het rode duinenzand. Hij hield stellig vol dat er voor dit natuurfenomeen nog steeds geen oorzaak was gevonden. Het was volgens Wilfried hier en daar zelfs aanvaard dat dit sporen van buitenaards bezoek op aarde waren. De cirkels werden reeds sinds 1920 bestudeerd. Uit onderzoek bleek dat die feeëncirkels een levenscyclus van 30 tot 60 jaar vertonen, waarna ze toch weer verdwijnen. Getriggerd door zoveel mysterie wilde ik dat met de hulp van het almachtige Google wel eens snel rationaliseren. Wat bleek? Dat er inderdaad nog geen eenduidige verklaring voor die cirkels was. De ene theorie houdt vol dat dit het werk is van een zandtermietensoort die enkel in Namibië voorkomt (een beestje dat luistert naar de Latijnse naam *Psammotermes allocerus*). De termieten zouden alle planten van binnenaan buitenuit opruimen. Kunstmatige aanplantingen in die cirkels verdwijnen namelijk 'als vanzelf'. Andere wetenschappers houden vol dat de grassen gedreven door onderlinge competitie voor zeldzaam water en voedingsstoffen deze regelmatige vormen aannemen. De werkelijke oorzaak ligt nog netjes onbereikbaar opgeslagen buiten de tentakels van Google. Misschien zijn het wel minuscule zwarte mannetjes met puntmutsen die nachten na elkaar en uitsluitend voor het verspreiden van verwarring met spades in het woestijnzand aan het spitten zijn. Ik ga er van uit dat het nu niet lang meer zal duren vooraleer in een gerenommeerd wetenschappelijk tijdschrift definitief wordt afgerekend met deze Afrikaanse mythe. De ruimte die we voor verbeelding laten wordt met de dag kleiner. En toch kan de inspirerende kracht van verbeelding door de eeuwen niet worden overschat. De grootste theorieën die ons huidig wereldbeeld bepalen zijn ergens met een vorm van verbeelding begonnen. Zo was zelfs Albert Einstein een fervent aanhanger van verbeelding. Ze lag aan de grondslag van zijn creativiteit. Hij vond verbeelding belangrijker dan kennis. Bramenplukker. Ook hij.

Verbeelding deed mensen op zoek gaan naar andere werelden. Ze daagde mensen uit om oorzaken van op het eerste zicht onverklaarbare fenomenen te vinden. Ze liet mensen verbanden ontdekken tussen schijnbaar van elkaar losstaande dingen. En ze laat nog elke dag kunstenaars in allerlei disciplines de meest fantastische dingen creëren.

We hoeven er ons dus niet voor te schamen. We moeten onze verbeelding weer meer ruimte geven. We leven hoe langer hoe meer in een wereld die door feiten en bewijzen wordt gestuurd. Antwoorden op de vraag 'beeld je eens in hoe of wat' horen thuis in de wereld van verlangen en wensen. Dat hoeft niet zo te zijn. We moeten de vraag misschien eens vaker in een realistische context durven stellen.

Ik zeg maar wat: 'Beeld je eens in dat je weer in de rivier kan zwemmen'. In plaats van 'we adviseren om een zwemzone op de Leie aan te leggen'. 'Beeld je in dat we ons niet meer met auto's verplaatsen'. 'Beeld je in dat mensen weer van elkaar gaan houden in plaats van elkaar te haten'. Beeld je dat allemaal eens in. Er staat geen grens op de kracht van de verbeelding. ■

PLANT mee aan het **PRESHOEKBOS**

Samen planten we 8 hectare Preshoekbos aan!

* wildebras * wilgenhut bouwen * bar * infostands *

Zaterdag 25 november

9u - 14u * Klarenhoek, Marke

Indien mogelijk: zorg zelf voor hak of spade

IN MEMORIAM KATRIEN VANDENBERGHE

Nu vijf jaar geleden kwam ik haar tegen, een sociaal bewogen en als herborist bijgeschoolde leerkracht. Ze wist me, als apotheker, te overtuigen om samen met haar de CVN cursus Natuurgids te volgen. Een cursus die ze met vrucht doorliep en tot natuurgids deed promoveren. Ik bleef toezien.

Hoe sterk was haar motivatie. Van de natuur wou zij al het mogelijke leren kennen. Een kennis die ze met liefde en geduld zou overbrengen.

Haar gezondheid dwong haar lichamelijk te besparen. Een bestuursfunctie met draagvlak kon ze echter met veel thuiswerk enthousiast waar maken.

Alles werd georganiseerd en op kaart gebracht: ledenbestand, administratieve planning en activiteiten. Heel veel aandacht werd hierbij besteed aan jeugdwerking, aanwakken van de publieke interesse tot helpen bij beheerwerken. Dit alles met een spontaan positivisme en met een aan haar eigen brede glimlach.

Samen hebben wij, met Natuurpunt en als wandelaars, het prachtige Avelgems wandelgebied helpen promoten.

Wandelen en fietsen, samen met haar echtgenoot Paul en hun dochters, was een echte hobby en een passie in hun leven.

“ LA ROUTE CHANTE QUAND ELLE S'EN VA”.

Al wandelend zingen de wegen ons haar nu vaarwel toe.

In haar levensweg heeft Natuurpunt Avelgem uit haar struik een frisse mooie bloem verloren. De zaden zullen haar identiteit echter blijven verspreiden.

Onderweg zullen wij bij het wandelen over deze voor ons zingende wegen nog wel eens haar wijze woorden, de glimlach in haar blik, toegewaaid krijgen.

Katrien, bedankt voor uw mateloze inzet.

Het ga je goed.

JEAN-PIERRE CHRISTIAENS

In Beeld

In Beeld" plukt voor deze jaargang seizoensgebonden foto's uit de rijkgevulde database van waarnemingen.be en het aanbod van onze regiofotografen.

Heb jij zelf een beeld voor ons volgende winternummer? Stuur het dan in zo groot mogelijke resolutie door naar **klimop@natuurkoepel.be**.

Natuurpareltjes

Zodra de nachten kouder worden en de luchtvochtigheid toeneemt, toont de herfst zich van één van haar mooiste kanten: ochtenddauw. Het is een kwestie van er bij zonsopgang bij te zijn om te genieten van het prachtige lichtspel dat de zon dan creëert in de weerspiegeling van ontelbare dauwdruppeltjes. Ook insecten, zoals deze wants, ontsnappen niet aan het sprinklersysteem van moeder natuur. Gewone kielwants – Siegfried Desmet

Kiekenmagneet

Wat is dat toch met de akkers rond de Tontekapel in St.-Denijs dat kiekendieven hier zo graag komen slapen? Al van in de late zomer weten Bruine kiekendieven stevast deze stek uit te kiezen om er de nacht door te brengen. Tot maximaal 35 exemplaren kwamen er slapen: sommige al vroeg van de partij in de vooravond en nog wat hooverend boven de akkers alvorens samen te hokken op de slaapplek, andere arriveren als het bijna pikdonker is en laten zich als een baksteen vallen. Ook Grauwe en Blauwe kiekendieven werden dit najaar al meermaals rond de slaapplek gespot. In de nabije omgeving broedt nochtans geen enkele van deze soorten. Is het de zuidgerichte helling vanaf de Tontekapel die deze dieren zelfs op hun trektocht als een magneet aantrekt? Het blijft vooralsnog een mysterie. Tontekapel – Bart Augustijns (omgeving Geitenberg)

Herfst

Verrassende zwammen

Als we het woordje paddenstoel of zwam horen, denken we hierbij stevast aan het stereotype beeld van een steel met een hoedje erop. Maar dat zwammen in allerlei verrassende vormen voorkomen, bewijst deze foto van een Asgrauwe koraalzwam. Meer zelfs: niet-kenners zouden deze plant allicht niet onder de zwammen catalogeren, maar in een ander biotoop, de zee bv. als een koraal met asgrauwe kleur. Het hoeft je ook niet te verbazen dat deze zwam tot de Prachtmycena's behoort. Geef toe: de plantkundigen die de Nederlandse namen bedachten, hebben hun job uitstekend gedaan.

Asgrauwe koraalzwam - Luc Clarysse (Mortagnebos)

Behaaglijk landschap

In het zuiden van onze regio zijn er wel meerdere plekjes waar je een betoverende zonsopgang kunt meemaken als de zon zijn eerste stralen als een rode loper over de akkers laat glijden en het silhouet van de bossen zich scherp aftekent tegen de horizon, maar het wordt er alleen maar mooier op als de monotoneheid van die akkers verrijkt wordt met een haagrij. De stekjes lagen op deze foto van Nik Dooms alvast te wachten op vrijwillige handen om ze in de grond te zetten en uit te groeien tot een waardevolle haag.

Dag van de Natuur – Nik Dooms (omgeving Bouvelobos)

THIJS CALU

Betekenis afkortingen:
ex. = exemplaar; kp =
koppel; m. = mannetje;
w. = wijfje; juv. = juveniel
of jong; NO = trek naar
noordoost; ZW = trek
naar zuidwest; r. = rich-
ting, tp = ter plaatse. De
ligging van de toponiemen
kan precies nagekeken
worden op www.vwgzwv.waarnemingen.be. De
regio telt ook een aantal
actieve trektelposten
(Bavikhove, De Gavers
(Harelbeke) en de
Geitenberg (Kooigem). De
resultaten vind je terug op
www.trektellen.nl.

waarnemers: zie www.vwgzwv.waarnemingen.be

VOGELS IN ONZE STREEK HERFST 2016

DE HIGHLIGHTS VAN EEN SEIZOEN VOGELS KIJKEN IN ZUID-WEST-VLAANDEREN

Dit artikel is een korte samenvatting van wat tijdens een seizoen werd gezien in onze streek. Het gaat hier enkel om zeldzaamheden of uitzonderlijke aantallen. De tekst heeft niet de ambitie volledig te zijn. Wie de volledige overzichten wil zien, kan terecht op ons eigen regioscherm van waarnemingen.be: vwgzwv.waarnemingen.be. Zet gerust ook jouw waarnemingen op die website. Zowel opmerkelijke gegevens als waarnemingen van algemene soorten zijn er welkom, van aalscholver tot zwarte mees.

Tussen 4/10 en 23/11 werden een 30-tal overtrekkende **toendra-rietganzen** geteld (max. 17 ex. r.ZW vanop de Geitenberg (Kooigem)). Een 1e kalenderjaar **zwarte zee-eend** werd op 31/10 en 25/11 gezien op de Gaverplas. Op 17/8 werd een opvliegende **purperreiger** opgemerkt in Rollegem. Op 8/10 trokken 2 ex. over Aalbeke. Tussen 23/6 en 27/9 werden in totaal 8 overtrekkende

zwarte ooievaars gezien. 24 **le-pelaars** trokken over onze streek tussen 19/7 en 5/10 (max. 16 ex. op 5/10). Tussen 11/9 en 26/9 verbleef een drukbezochte **kwak** aan het oud kanaal in Bossuit. 16 **kraanvogels** trokken r.ZW over de Geitenberg op 5/10. Op 5/11 vloog een juv. **dwerg-meeuw** over het kanaal in Moen. Een juv. **grauwe kiekendief** trok op 16/10 (erg laat!) r. ZW door over de Geitenberg. Er werden 13 overtrekkende **visarenden** en 7 **rode wouwen** geteld.

Overtrekkende **zwarte wouwen** zijn in het najaar erg zeldzaam in onze streek. Op 6/9 vorig jaar werd de eerste zekere overtrekkende

zwarte wouw (met bewijsfoto) gemeld. In de eerste 2 weken van oktober werden 3 overtrekkende **velduilen** gezien (Kooigem en Bavikhove). Op 6/10, 15/10, 24/11 en 25/11 werden in totaal 5 overtrekkende **ruigpootbuiszders** genoteerd (max. 2 op 24/11 in Kooigem).

Traditioneel vindt de najaarstrek van steltlopers eerder in de zomer plaats: een 40-tal **kemphanen** werden tussen 28/6 en 9/7, meestal pleisterend, gezien (max. 24 op 3/7 in Ledegem - Oosthove). Een drietal **bontbekplevieren** werden gemeld, waaronder een ex. dat enkele dagen in de Gavers verbleef. Op 17/8 en 24/9 trok telkens een **morinelplevier** r.ZW over Sint-Denijs. Een bosruiter trok r.ZW op 17/8 (Kooigem). Op

17/9 werd een overvliegende **silverplevier** gemeld boven de Gavers. Een **bonte strandloper** zat op 4/10 aan vijver Vandecasteele in Aalbeke. Op 15/8 werd een **grijze klauwier** geringd in Heestert. Tussen 15 en 27/8 werden regelmatig **bonte vliegenvangers** gezien in de Venning (Kortrijk). Een ex. verbleef ook enkele dagen in het Schrijverke in Marke. Tussen 23/8 en 16/9 werden 4 **draaihalzen** gespot. 3 **ortolanen** werden ontdekt, 2 ex. aan de **Geitenberg** (1 r. ZW op 2/9 en 1 tp op 6/9) en een overvliegend ex. in Anzegem (25/8)). 2 **duinpiepers** werden opgemerkt (27/8 r. ZW over Sint-Denijs en een opvliegend ex. aan de Geitenberg op 2/9). Van 15/9 tot 21/9 verbleef een **porseleinhoen** in het Avelgemse scheldegebied. Op diezelfde plaats werd ook een (hetzelfde?) ex. waargenomen op 13 en 15/10. Op 1 en 15/10 vloog telkens een **roodkeelpieper** r. ZW over de Geitenberg. Een 4 tal **beflijsters** bezochten vorig najaar onze regio. Rond het koppel **kuifleeuwrieken** in Kuurne bleef het een goeie maand stil. Tussen 8 en 17/10

echter, liet een ex. zich terug een aantal keer bekijken aan de bekkens in de Pieter Verhaeg-

hestraat. 4 verschillende **bladkoningen** werden tussen 8/10 en 29/10 gespot in onze regio (2 ex. in de Venning (Kortrijk) en telkens een ex. in de Bergelen (Gullegem) en Zwevegem). In Kooigem werd op 17/10 een overtrekkende **grijze gors** gezien. Op 18/10 (Zwevegem) en 31/10 (Rollegem) trok telkens een **Europese kanarie** over. In totaal werden 3 **geelgorzen** genoteerd (22/10 en 23 en 26/11 (resp. In Zwevegem, Kooigem en Anzegem)). Op 24/10 werd een wel erg spectaculaire ringvangst gedaan: een 1e kalenderjaar **kroonboszanger** liet zich verschalken en werd geringd in Ingooigem. Zowaar een nieuwe soort voor de Belgische lijst! Ook verschillende **pestvogels** lieten zich zien, zowel op trek (25/10 en 5/11 over 't Schrijverke, 3/10 over Sint-Denijs) als pleisterend (1 ex. in Waarmaarde op 7/11). In de omgeving van de **Geitenberg** werden tussen eind oktober en eind november verschillende pleisterende en overtrekkende **ijsgorzen** genoteerd. Een **sneeuwgorz** trok op 2/11 over de Geitenberg. Op 31/10 vloog een **klapekster** r. Z over de Marionetten in Kortrijk. Op 23/11 zat in datzelfde gebied een **Siberische tjiftjaf**. Een **middele bonte specht** liet zich op 28 en 30/11 opmerken in de Spitaelsbossen in Anzegem. ■

↑↑ bladkoning
De Venning Kortrijk
© Danny Vandekerckhove

↑ grijze kiekendief
Geitenberg
© Eddy Scheinpflug

✓ kwak
Bossuit
© Francis Pattyn

EMMANUEL DESMET

EN DJONI ZAG DAT HET GOED WAS

SFEERBEELDEN VAN DE DJONIAWARD

Op 8 juli organiseerde vogelwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen – onder vogelaars kortweg de veeweegee genoemd – in de Spikerelle in Avelgem haar traditionele groepsfeest. Op dit evenement wordt al even traditioneel en democratisch de DjoniAward uitgereikt: een prijs voor de meest opvallende vogelwaarneming van het voorbije jaar in onze regio. Nieuw sinds vorig jaar is de DjoniFotoAward waarbij door de publieksjury een prijs wordt uitgereikt voor de mooiste vogelfoto binnen en buiten de regio. Een beeldverslag.

Yann gidst een groep geïnteresseerden doorheen de West-Vlaamse Scheldemeersen. Het inrichtingsproject begint steeds meer van zijn vruchten af te werpen met op ornithologisch vlak recent dagelijkse waarnemingen van kleine zilvereigers en zelfs lepelaars en kwaken. Gustje Schaemelhout had het allicht graag nog meegemaakt. (Foto Olivier Dochy)

Bierdegustatie met pittoresk uitzicht op de West-Vlaamse Scheldemeersen. Voorzitter Christoph geeft het goede voorbeeld in de lichtere klasse. (Foto Anne Braet)

Kristina en Herman nemen de inzendingen voor de fotoaward kritisch onder de loep. (Foto Anne Braet)

De stemmen worden geteld door Peter en Kristof. Zowaar een heel serieuze zaak. (Foto Anne Braet)

Genieten met zicht op de Scheldemeersen
Genieten met de grote G. Jong en oud rond de tafel. (Foto Anne Braet)

De winnaar van de DjoniAward Miguel in het gezelschap van de geestelijke vader van de trofee: Djoni himself! Met de kroonboszanger een oververdiende winnaar. Ringvangsten scoren doorgaans niet zo goed bij de stemming, maar wegens de extreme zeldzaamheid van deze soort dacht het publiek daar duidelijk anders over. Een mooie blijk van waardering ook voor het levenswerk van Marcel Lauwers die de vogel uit zijn ringnetten haalde. (Foto Anne Braet)

Filosofen bij het beeldje van de DjoniAward (van de hand van Mira Feryn trouwens): het DNA-gehalte van de bramenplukker bereikt een piekniveau! (Foto Anne Braet)

Niet genomen op de avond zelf (wegens al te donker), maar wel de kers op de taart van een mooie avond: twee bedelende kerkuijlonen op de kerktoeren van Avelgem. Alle aanwezigen stonden erbij en keken ernaar. Wie had dat 10 jaar geleden durven denken? (Foto Jean-Marie Vanweehaeghe)

NIEUW VWG-SHIRT

Voor amper €15 kan ons nieuwste vwg-T-shirt "Heart-beat" ontworpen door Manne van jou zijn. Bestellen kan door eenvoudigweg een mailtje te sturen naar peter.callewaert@skynet.be. Vergeet niet je maat en adres door te geven. Let wel: de maten zijn vrij groot. Verkeerde maat gekozen, inruilen geen probleem! Betaling kan door overschrijving op het rekeningnummer van de Vogelwerkgroep: BE50 7380 0311 3318. Reken op een levertermijn van 7 à 10 dagen.

Smullen van de bbq mét of zonder vlees. (Foto Anne Braet)

Jong en jonger achter den toog! Achter elke sterke man, staat een nog sterkere vrouw. (Foto Anne Braet)

De winnende foto in de categorie "Vogels buiten de regio": bekvechtende gaaien van Wim Steelandt. (Foto Wim Steelandt)

Winnaar van de DjoniFotoAward binnen de regio: de "tweekoppige" steenuil van Ludo Braeckman. (Foto Ludo Braeckman)

DIRK LIBBRECHT

HET GING VERBAZEND GOED VOORUIT!

Geopunt is de naam van de website (www.geopunt.be) die de meeste ruimtelijke informatie in Vlaanderen cartografisch weergeeft. Het is een ideale plek om onder meer historische en recente luchtfoto's te vergelijken op één en dezelfde locatie. We gaan voor een vergelijking tussen 1971 en 2016, of een kleine halve eeuw, en zien vanuit de lucht - op lage hoogte - hoe over deze periode ons landschap gewijzigd is. Wij ervaren het (soms!) als geleidelijk. De foto's tonen het plotse, confronterende contrast. Het oordeel laten we aan jou over.

GULLEGEM - We zien een klassiek, agrarisch landschap in 1971 met flink wat open ruimte en de eerste opdoemende tuinvijken ten noorden van Gullegem-centrum. Ten zuiden van de ZW-NO Hondshootestraat is Bergelenput, een zandwinput voor de latere A17 (nu E403), nog niet zichtbaar. Wel zien we de meanderende Heulebeek.

In 2016 wordt het luchtbeeld gedomineerd door de bekende industriezone Gullegem-Moorsele die in omvang toenam van 1 à 2 tot meer dan 170 ha. De industrie zit in de oksel van de E403 en de Hondshootestraat. Ten noorden van Gullegem-centrum zijn de tuinvijken serieus toegenomen. Ze sluiten naadloos aan op de industriezone ten westen en het centrum in het zuiden. Op de oost-west-as doorheen de foto van 2016 is elke vorm van open ruimte verdwenen over een afstand van 3 km. Naar het noorden is dit meer dan 1 km t.h.v. de industriezone, hier niet volledig weergegeven.

luchtfoto's: © geopunt

AVELGEM - De plaats waar de Schalaffie-industriezone ligt was in 1971 een zeer open landbouw- en grasland-gebied met natte hooilanden, af te leiden door de smalle, langgerekte percelen; typisch voor de open Scheldevallei tussen Doornik en Gent. Van dit systeem resteren nog wat perifere, verboste graslandrelictjes, geassocieerd met de oude spoorwegberm ten noordoosten de industriezone

De Schelde is breder gemaakt ter hoogte van een, in 2014 aangelegde nieuwe fietsersbrug. Wat tevens opvalt is de sterke verbossing van de spoorwegbermen in zowel Avelgem als ten zuiden van de Schelde, ontstaan en groei van beboste stortbekkens ten zuiden van de Schelde. Ook zien we het zo goed als compleet verdwijnen van de oeverbegroeiing en meandering van het Rhosne-riviertje dat vanuit het zuidwesten in de Schelde uitmondt. ■

ZONDAG 15 OKTOBER DAG VAN DE TRAGE WEG

Elk jaar in de herfst vindt de Dag van de Trage Weg plaats. Duizenden wandelaars, fietsers, ruiters, kinderen en buitenmensen trekken de wegjes en paadjes op. Van de Westhoek tot het Maasland, in het groen en in de stad, langs authentieke landwegen en nieuwe tracés. Dag van de Trage Weg is hét uithangbord voor veilige en aangename trage wegen in ons land. In Zuid-West-Vlaanderen hebben we een erg actieve werkgroep rond Trage Wegen en dat resulteert in onderstaande boeiende activiteiten.

AVELGEM

Op stap langs verborgen hoekjes en onverwachte zichtpunten in het unieke natuurgebied van de Avelgemse meersen en Schelde. De oude Scheldebochten wijzen ons de paden van weleer waarlangs we het gebied op een spannende en verrassende manier herontdekken.

Achteraf toosten we op de toekomst van de Avelgemse trage wegen en haar gebruikers!

Wanneer: Zondag 15 oktober om 14u

Locatie: Spikkerelle, Avelgem

Organisatie: Natuurpunt Avelgem, gemeente Avelgem, milieuraad Avelgem

INGELMUNSTER

Vorig jaar maakten we kennis met de hernieuwde gemeentelijke visie rond trage wegen. Dit jaar zien we uit naar het 'invullen van gemaakte beloften': een voetweg werd voor een bouwvergunning officieel verlegd (op papier) maar is in de praktijk nog altijd niet aangelegd. Verder halen we het oude dossier 'Lampettenstraetje' terug op. Er is mogelijkheid tot wandelen (7 km), fietsen (15 km) of mountainbiken (20 km).

Wanneer: Zaterdag 14 oktober om 13u30

Locatie: 'Schuttershuizeke': natuur-educatief lokaal van Natuurpunt De Buizerd, Waterstraat, Ingelmunster.

Organisatie: Werkgroep Trage Wegen Ingelmunster, de Brigandrotters, de mountainbikers, Natuurpunt de Buizerd en de gemeente Ingelmunster.

KORTRIJK, AALBEKE, MARKE

Deze tocht zal je leiden langs de mooiste plekjes in Kortrijk, Aalbeke en Marke. Een wandeling langs soms vergeten weggetjes die je vast en zeker zullen verrassen! Geen echte wandelbenen? Geen probleem! Van op 2 startlocaties kan je van 8 tot 15u vrij vertrekken voor 8, 16 of 24 km en er is eveneens een parcours van 4-5 km dat ook toegankelijk is voor kindervagens, rolstoelen en families met kleine kinderen. Op de startlocaties kan je ook genieten van een hapje en een drankje.

Wil je meer weten over de natuur langs de trage wegen in Kortrijk? Om 14u kan je in Aalbeke aansluiten voor een wandeling in groep, onder begeleiding van een ervaren gids van Natuurpunt.

Wanneer: Zondag 15 oktober tussen 8u en 15u

Locatie: Aalbeke: OC Aalbeke, Aalbekeplaats 1, Kortrijk of Don Boscollege, Don Boscolaan 30, Kortrijk 111111, Natuurpunt Kortrijk, Stad Kortrijk, Davidsfonds

Organisatie:

KUURNE, LENDELEDE

Lendeledede is een plattelandsgemeente met heel wat Trage Wegen. We maken een landschapswandeling langs diverse trage wegen: bestaande, verlegde en zelfs bedreigde trage wegen. Gepast schoeisel voorzien, bepaalde delen niet toegankelijk voor kindervagens.

Wanneer: Zondag 15 oktober om 14u

Locatie: Kerk van Lendeledede

Organisatie: Natuurpunt De Vlasbek

ZWEVEGEM, SPIERE-HELKIJN

Natuurpunt Zwevegem organiseert samen met de gemeenten Zwevegem en Spiere-Helkijn de Dag de Trage Weg in de Scheldevallei. Iedereen kan gratis deelnemen aan deze landelijke groeps-wandeling in de 2 gemeenten waarvan ongeveer 3/4 op trage wegen en langs een glooiend parcours. We ontdekken twee heropende voetwegen op het parcours. Na de wandeling wordt er door de gemeentelijke milieudienst een drankje voorzien op de startplaats, waar de wandeling ook eindigt.

Wanneer: Zondag 15 oktober om 14u

Locatie: bij de hoeve van Geert en Maureen Derycke, Kannootdries, Zwevegem

Organisatie: Natuurpunt Zwevegem, gemeente Zwevegem, gemeente Spiere-Helkijn

Meer info over de Dag van de Trage weg en bovenstaande activiteiten op www.tragewegen.be/dtw2017

'T HOGE PAD IN GULLEGEM

De wandeling loopt over een hoger gelegen deel van de deelgemeente Gullegem. De wandelaar wordt door het glooiende landschap naar het villapark Steenbeekbos in Sint-Eloois-Winkel geleid. Onderweg kunnen we genieten van weidse panorama's over de Leievallei en het Heulebos. We wandelen door rustige straten en op goed onderhouden, slingerende trage wegen. De wandeling is niet geschikt voor rolstoelgebruikers en kinderwagens.

De wandelafstand bedraagt 10 km.

Een deel van de wandeling werd door de gemeente Wevelgem aangeduid met een wit-groene markering (liggende strepen). Met twee wit-groene markeringen wordt aangegeven dat de wandelaar dient af te slaan. We volgen op 2 plaatsen deze markeringen niet.

start**1**

We starten op het ruime plein achter de Sint-Amanduskerk en OC de Cerf. Op het plein, links van de kerk, bevindt zich een evacuatieplaats van OC de Cerf. Ter hoogte van de verzamelplaats (tussen de kerk en het OC) ligt een voetweg met geelkleurige plavuizen en een witte dwarsstreep. Op een verlichtingspaal links van die weg kan men een wit-groene markering vinden. We stappen deze voetweg op en komen op het Dorpsplein uit. We steken het zebrapad over en wenden ons naar links. We merken een fietsstraat op. We steken het zebrapad over en wandelen de Poststraat in. De straatnaam steekt achter het uithangbord van een restaurant (PIZZA).

Net voorbij basisschool "De Gulleboom" slaan we rechts een steegje in. Let op de dubbele markering op de lantaarnpaal net voor het inslaan van het steegje. We wandelen voorbij een parkje met voornamelijk een aanplant van tamme kastanje. Net voorbij het parkje houden we links aan en negeren de weg die naar rechts wegdraait. We komen uit op een kruispunt. We dwarsen de Sint-Amandusdreef en stappen de straat Zevenkaven in.

2

Het is aangeraden aan het kruispunt de straat Zevenkaven aan de linkerkant te vervolgen. Enkele 100 meters verder stappen we links de Hoge Voetweg in. We merken links een boerderij op (Natuurhoeve – verkoop van zuivelproducten) en stappen links een weg op langs de stallen van de boerderij (Hof Noppe – er hangt een verveerd bordje "Private Weg"). De weg mondt uit op een aardeweg. In de verte rijst de cilindervormige watertoren op. We kunnen reeds een glimp van het villapark Steenbeekbos opvangen. De kans bestaat dat uit het hoge gras links van het pad zich een haas haastig uit de voeten maakt. Het pad loopt uit op een geasfalteerde weg, een zijstraat van de straat 't Hoveke.

3

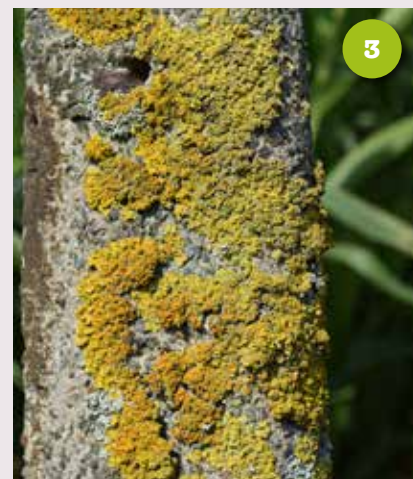
Waar de zijstraat op de straat 't Hoveke uitmondt, merken we rechts een bord doodlopende straat. We slaan links in (verder weg van het bord doodlopende straat, anders komen we in punt 7) en vinden enkele meters verder links een paal met aanduiding "Huisnummer 41". We nemen die afslag naar genoemd huisnummer (geasfalteerde weg) en stappen dan wat verder rechts een grindweg (De Hoge Landweg) op. Net voorbij een zomereik draait het weggetje naar rechts op. Op de betonnen paaltjes kunnen we genieten van steenkorfmos. Dit fraaie natuurspel van het samenwerken van een schimmel en een alg levert een verbetering van hun levensvoorwaarden op. De korstmossymbiose maakt het leven onder vrij extreme omstandigheden mogelijk. De landweg eindigt in de Kwadestraat. We slaan rechts de Kwadestraat in. "Kwaad" verwijst hier etymologisch naar een slechte toestand van de straat. We negeren een afslag rechts ('t Hoveke/Kloosterbosstraat). Ter hoogte van een wit verkeersbord (einde 7t5), met de watertoren frontaal in het zicht, slaan we links de Bosbolletrastraat in. De straatnaam verwijst naar het woord tra (trede), waarbij een bolletra staat voor een uitgehold

BERNARD DECOCK**COLETTE EMBO***Foto's: Bernard Decock*

Deze witgroene markering leiden je langs het grootste deel van het traject

Een trage weg tussen de weilanden

Korstmoss onderweg

Het oudste kapelletje van Sint-Eloois-Winkel

Distelpracht

Het steenbeekbos toont groen langs de buitenkant

pad dat door het vee in het bos gemaakt werd. Op het ogenblik dat de weg naar rechts neigt, is het goed een blik op de vallei aan de linkerkant te werpen. De Bankbeekvallei is een typische beekvallei met kleinschalige percelen van vochtige weiden, omzoomd door knotbomen. Sommige knotwilgen zijn 100 jaar oud.

We komen op een kruispunt terecht. We negeren de markering op een paal met transformator en blijven de Bosbolletra volgen. Wie tot aan het natuurgebied Bankbeek wil gaan, kan de Daalstraat afdalen en vervolgens terug opstijgen (een ommetje van 800 meter).

We belanden op het grondgebied van de gemeente Sint-Eloois-Winkel (Ledegem). De straatnaam verandert naar Zuidhoekstraat. We wandelen de polyvalente zaal de Meerhoek voorbij.

4

Een kleine 100 meter na de parking van de Meerhoek stappen we rechts het Steenbeekpad op. De grindweg gaat vervolgens over in een geasfalteerde weg en komt na enkele bochten op de Kortrijksestraat uit.

We houden rechts. Aan de rechterkant kunnen we genieten van de zachte glooiing van de kam van Gullegem. We komen uit bij een wegsplitsing, waar we bijna 180 graden zullen draaien.

5

Op de splitsing van de weg bevindt zich het kapelletje van Steenbeekbos. Het kapelletje is het oudste kapelletje van Sint-Eloois-Winkel. We houden rechts en vervolgens slaan we enkele meters verder via de Kuipebosstraat rechts het villapark Steenbeekbos in. We merken hoe de architecturale hoogstandjes het bos van zich af willen schudden. De protserige villa's lijken groene smetvrees te hebben en de grootsheid van de natuur lijkt vooral als etalage te dienen om de kapitaalcracht van de eigenaar in te etaleren.

Het loont de moeite om op het einde van de straat even een vijftigtal meter naar links op te stijgen. We kunnen dan een mooi panorama aanschouwen over Heule en het Heulebos. We dalen vervolgens de Gotestraat af. We negeren links de Fonteingoeddreif en stappen rechtdoor. In de bocht van de weg negeren we links een afslag naar een boerderij (private weg) en komen uit op Rommelen.

6

We slaan links af (Richting fietsknooppunt 31). Ter hoogte van een tussenstation (hoge druk gasleiding) – de weg buigt er naar links – nemen we rechts (juist na een kleine, groene elektriciteitscabine) een smalle grindweg (richting fietsknooppunt 31). Deze weg leidt ons naar

de voet van de watertoren. De weg loopt uit op de Kwadestraat.

We slaan links af en stijgen op tot aan een kruispunt waar Rommelen overgaat in de Torrestraat.

Aan de overkant van het kruispunt bevinden zich twee 18e eeuwse arduinen tolbarrièrepalen. We krijgen een mooi zicht op het Heulebos. We slaan rechts de Torrestraat in en dalen af. We negeren alle zijstraten.

Ter hoogte van huisnummer 174 – juist voor de snelheidsremmer – vinden we rechts een dubbelspoor aardeweg. Een bordje duidt aan dat deze ook als alle-terrein-fietspad fungeert. We slaan dat pad in. Het pad mondt ter hoogte van een huis uit in een smalle geasfalteerde weg.

7

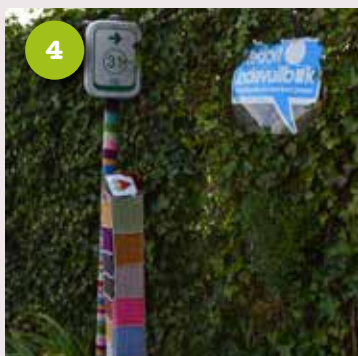
Waar de smalle weg naar rechts draait nemen we links een smalle geasfalteerde voetweg. Wie rechts zou meedraaien zou de straat 't Hoveke herkennen (punt 3). De voetweg komt uit op een zijstraatje van de Kloosterbosstraat. We bevinden ons voor de huizen met nummers 10 t.e.m. 14. We negeren de groen-witte markering die naar links wijst en stappen rechts de Kloosterbosstraat in. Op de T-kruising vinden we een wit kapelletje. Dat is de 19e eeuwse Kloosterboskapel (een beschermd monument). De alleenstaande kapel werd vermoedelijk opgetrokken na 1854 (dogma van de onbevleete ontvangenis). Ze werd sterk beschadigd tijdens de Eerste Wereldoorlog maar werd daarna volledig hersteld naar vooroorlogs model. De naam van de kapel verwijst vermoedelijk naar het vroegere uitgestrekte Heulebos. We houden links.

We komen opnieuw in de Torrestraat terecht. We slaan rechts de straat in en negeren de Kloosterbosstraat rechts.

Ter hoogte van huisnummer 96 (links) vinden we rechts een smalle geasfalteerde weg die naar huisnummer 93 leidt. We nemen deze weg. Ter hoogte van de oprit van de hoeve Pottie gaat de weg links over in een grindweg. Deze weg draagt in de volksmond de naam "Schapers Gat" en werd vroeger omzoomd door elzenstruiken en knotwilgen. We vinden hier en daar nog restanten van die gordel. Het pad slingert door de velden en mondt uit in de bocht van een straatje (De Hoge Voetweg). We bevinden ons in de nabijheid van hoeve Noppe)

We houden links. Na een honderdtal meter loopt de straat dood op een aantal huizen. We vinden links een smal grindpad. Het grindpad loopt op het einde ter hoogte van een weg uit op een geasfalteerde weg.

We steken schuin rechts de straat over en komen in Hoge Kouter terecht. We negeren alle zijstraten en komen op het einde, naar rechts meedraaiend, op een binnenplaats te staan.

Origineel ingepakt straatmeubilair

Mais zover het oog reikt met op de achtergrond de watertoren van de Kwadestraat

BEKIJK EN DOWNLOAD
DEZE WANDELING OP

www.routeyou.com

8

We volgen links de richting Hoge Kouter 22-24 en buigen onmiddellijk naar rechts af. (Anders komt men op een rustplaats met stoelen terecht met zicht op een droge poel overgroeid met lisdodde). Het pad mondt uit op een ander pad in rode gravel. We houden links en vervolgens rechts (de bedoeling is de Heulebeek te volgen tot aan de Beekstraat).

We steken het zebrapad aan de Beekstraat over en stappen dan naar links de brug over de Heulebeek over om vervolgens onze weg langs de Heulebeek verder te zetten. Het pad mondt uit op een pleintje. We vinden links van ons de

dwarsschuur 't Goed te Wynkele (Graevjes Scheure).

We gaan naar links de richting van het sportcomplex op (grindweg). De weg buigt vervolgens naar rechts af. Aan de overkant van de parkeerplaats kunnen we een smal steegje vinden. Zoek naar het verkeersbord "verboden voor gemotoriseerde tweewielers". We stappen het steegje in en vinden rechts de kerk terug. Aan de zijkant van de kerk vind je nog restanten van het oude kerkhof terug. Vandaag de dag hebben de kerkhoven plaats geruimd voor de filosofisch neutralere begraafplaatsen. ■

CHRISTINE HANSENS

PADDENSTOELENWEELEDE IN WEVELGEM

OP ZOEK NAAR PADDENSTOELEN IN HET LEIEBOS

In het "jonge" Leiebos in Wevelgem (26 ha) groeien allerhande inheemse bomen en struiken zoals berk, hazelaar, meidoorn, sleedoorn, zomereik, es, zwarte els, linde en natuurlijk heel wat zwammen die erbij horen. De plek is goed te bereiken langs de Guldensporenstraat, links van de Kortrijkstraat of via het jaagpad langs de Leie.

Dit jaar zijn we zeer aangenaam verrast als we er een groepje voorjaarspronkridderszwammen (*Calocybe gambosa*) (afb. 1) aantreffen. Ze vormen een zogenaamde 'heksenkring'. Deze soort noemt men soms ook 'Sint-Jorisridderszwam' omdat ze tevoorschijn komt rond het feest van Sint-Joris op 23 april. Deze forse en tegelijk stevige paddenstoelen hebben een bleek tot wittig oppervlak. Hun uiterste rand blijft lange tijd ietwat ingerold. Hun dunne plaatjes staan bijzonder dicht opeen (afb. 2). Voorjaarspronkridderszwammen ruiken melig tot ietwat komkommerachtig. Wanneer we verder op boomvoeten en stompjes zoeken, zijn heel wat prachtige en interessante soorten te zien zoals het gewoon fluweelpootje (*Flammulina velutipes*) (afb. 3) met zijn glanzend, soms slijmerig oppervlak. Kijk ook eens naar de steel (afb. 4): die is volledig bezet met donzige haartjes, bovenaan zijn ze bleek tot gelig, onderaan bruin tot bijna zwart. Het stobbezwanmetje (*Kuehneromyces mutabilis*) (afb. 5), eveneens een bruintje, is ook te vinden op dood hout. Zijn hoedoppervlak is vetig en hygroom: de kleur varieert naargelang de vochtigheidsgraad. Zijn geringde steel is bovenaan glad, onderaan fijnschubbig. Verder groeien er de alom gekende gewone zwavelkopjes (*Hypholoma fasciculare*) (afb. 6).

Minder algemeen is de populierleemhoed (*Agrocybe cylindracea*) (afb. 7). De jonge exemplaren zijn bruinig en halfbolvormig. Later verbleken ze terwijl hun hoedoppervlak naar beneden gericht blijft. Op hun steel merken we een goed ontwikkelde ring met vlokke onderzijde. Ze kunnen grote groepen vormen op hout van populier en wilg. Verder vinden we er grote groepen van het echt judasoor (*Hirneola auricula judae*) (afb. 8) en de zwarte trilzwam (*Exidia plana*) (afb. 9). Niettegenstaande haar donkere kleur produceert deze soort witte sporen. Echt judasoor treffen we vooral op vlier aan. Deze intens bruine lappen bezitten een ietwat viltige bovenzijde en gladde onderzijde. De zwarte trilzwam is hersenachtig geplooid en vertoont miniwratjes. Hij wordt hard en bijna onzichtbaar bij droogte om bij regenweer opnieuw te verschijnen. Esdoornhoutknotszwammen (*Xylaria longipes*) (afb. 10) groeien meestal in rij op dode liggende stammen van de esdoorn. Jonge exemplaren zijn grijs met witte top. Ze worden helemaal zwart met verouderen. De houtknotszwam (*Xylaria polymorpha*) (afb. 11) heeft een zwart oppervlak, maar binnenin is hij houtachtig en wit. Hij komt op allerlei dode houtsoorten voor.

Intens rood en schijfvormig zijn de krulhaarkelkzwammen (*Sarcoscypha austriaca*) (afb. 12). We vinden ze tijdens de wintermaanden regelmatig op liggende, met mos begroeide stammen en takjes. Deze soort was 20 jaren geleden bij ons uiterst zeldzaam. Wimperzwammetjes (*Scutellinia scutellata*) (afb. 13) zijn duidelijk kleiner en oranjebruin. Ze bezitten donkerbruine wimpers.

Op allerlei soorten dood hout vinden we de soms min of meer ovale tot bolvormige paarse uitsteekseltjes van de paarse knoopzwam (*Ascocoryne sarcoides*) (afb. 14). Prachtig om zien! Op liggende stammetjes en takjes komen regelmatig zwarte stroken voor met middenin zwart vilt. Dit komt van de zwarte viltzwam (*Chaetosphaerella phaeostroma*) (afb. 15).

Men kan er eveneens het harig schorsschijfje (*Eutypella scoparia*) (afb. 16) aantreffen. Deze soort is prachtig en goed herkenbaar. Door de schors heen breken dan immers groepjes van acht stevige stekeltjes van enkele millimeters uit. De bloedweizwam (*Lycogaga epidendrum*) (afb. 17) is er een algemeen voorkomende soort, vooral in vochtige perioden. Dan zien we ook weer op dood hout licht rozige tot grijze bolletjes, diameter 0,5 cm. Ze groeien er in groepen, soms met grote aantallen. Binnenin zit een rozig tot roodachtig vocht dat tijdens het rijpen tot een grijs poeder, de sporen, omgevormd wordt. Men noemt dit zwammetje soms ook 'gewone boomwrat'.

Verder letten we nog even op de peksteel (*Polyporus badius*) (afb. 18), een tamelijk grote paddenstoel, met een donker roodbruin glanzend oppervlak. Zijn onderzijde is bleek en toont bijzonder fijne poriën (6-8 per mm). Hun steel bezit een viltige basis die bij ouderdom bijna zwart wordt. Hij kan verward worden met de waaierbuisjeszwam, maar deze heeft iets grotere poriën. Speuren naar paddenstoelen in dit bos is bijzonder boeiend, altijd is er wat nieuws te vinden. Sinds maart 2001 noteerden we er reeds 269 verschillende soorten. ■

foto's © Christine Hanssens

WOENSDAG 4 OKTOBER // PADDENSTOELNWEELDE IN KOEKELAREBOS

Op stap in Koekelarebos met gids Frederik Foulon.

AFSPRAAK: Om 13:30 aan het Koekelarebos, Litterveldstraat, Koekelare

WOENSDAG 18 OKTOBER // HERFST-PADDENSTOELN OP HET GOLFTERREIN IN HOLLEBEKE

Op zoek naar paddenstoelen op het golfterrein in Hollebeke samen met Krist Calmeyn.

AFSPRAAK: Om 13:30 aan het golfterrein, Eekhofstraat 14, Hollebeke

WOENSDAG 8 NOVEMBER // OP VERKENNING IN MANDELHOEK IN INGELMUNSTER

Paddenstoelenwandeling met gids Eddy Vroman in de Mandelhoek.

AFSPRAAK: Om 13:30 aan de Mandelhoek, Waterstraat, Ingelmunster

WOENSDAG 15 NOVEMBER // MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELN

We werken onder leiding van Christine Hanssens met de microscoop en ontdekken wat niet meer zichtbaar is met het blote oog, maar wel onontbeerlijk is voor determinatie. De preparaten worden op scherm geprojecteerd, zodat iedereen alle details kan zien. Ook paddenstoelen uit eigen tuin of omgeving mogen meegebracht worden voor determinatie.

AFSPRAAK: Om 13:30 in NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk

WOENSDAG 6 DECEMBER // PADDENSTOELNWANDELING IN RHODESGOED KACHTEM

Op stap in het Rhodesgoed in Kachtem met gids Eddy Vroman.

AFSPRAAK: Om 13:30 in het Rhodesgoed, Hogestraat, Kachtem

WOENSDAG 20 DECEMBER // MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELN

Zie hierboven – idem als woensdag 15 november.

WOENSDAG 3 JANUARI // ZOEKTOCHT NAAR PADDENSTOELN IN DE KLEIPUTTEN IN KORTRIJK

Een korte paddenstoelenwandeling met gids Christine Hanssens. Daarna houden we onze jaarlijkse nieuwjaarsdrink in het NEC De Steenoven met een natje en een droogje.

AFSPRAAK: Om 13:30 in NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk

Info over deze activiteiten bij Christine Hanssens (056/21 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

JAN FERYN bvba
milieuconsulent

**We helpen bedrijven die in orde willen zijn met de milieuwetgeving.
De passie voor natuur vertaalt zich in diverse opdrachten uit de natuursector**

- natuurinrichtingsplannen
- natuurvissenota's voor landschapsinrichting
- passende beoordelingen voor werken met natuurimpact
- ontwerp streekeigen groenschermen, natuureducatieve borden en teksten
- MER-deskundige fauna & flora

Milieuconsulent Jan Feryn bvba
Desselgemstraat 75 | 8540 Deerlijk
056/72.46.79 | info@ferynjan.be
WWW.FERYNJAN.BE

N.V. **HOUTMAGAZIJN**
Verdonckt

Bouwen of verbouwen? Sterk in hout en meer...

Ontdek ons ruim aanbod gecertificeerd hout
in constructiehout en tropisch hardhout.
PEFC®: Vuren, Grenen, Western Red Ceder, Douglas
FSC®: Padoek, Massaranduba, Tali, Afrormosia

Het houtwerk van
Verdonckt
CU-CCC-00118-R

Doorniksesteenweg 202 • 8580 Avelgem • Tel. 056 64 40 42
www.houtmagazijnverdonckt.be • www.outdoorwoodconcepts.be

DE SWAROVSKI BTX TELESCOOP

Met beide ogen samen genieten van een unieke
intense natuurbeleving.

- KENMERKEN**
- BTX oculairmodule is geschikt voor alle objectieven van de ATX/STX serie
 - Kristalheldere optiek met 30 x vergroting
 - Met hoofdsteun voor langdurig gebruik
 - Optioneel 1,7 X extender

NIEUW

Natuurkijkers.be
Nederstraat 25
9700 Oudenaarde
+32 (0)55 61 33 13
info@natuurkijkers.be
www.natuurkijkers.be

JOHAN STAELENS
ZOOGDIERENWERKGROEP
ZUID-WEST-VLAANDEREN

OP ZOEK NAAR ZOOGDIEREN

SPEUREN NAAR ZOOGDIEREN TIJDENS DE 'NACHT VAN HET ZOOGDIER'

Op zaterdag 17 juni werd ook in onze regio opnieuw de jaarlijkse 'Nacht van het Zoogdier' georganiseerd. Deze maal in 'Natuurtuin Gilbert Desloovere', dit is een leuke (rest)site in een stadswijk thv de Olmenlaan in Kortrijk. Naast een zoektocht naar zoogdieren stonden ook heel wat educatieve activiteiten met info over de verschillende soorten knaagdieren, met de eikelmuis als speciale soort, op het programma. Ook spitsmuizen, kleine marterachtigen, andere roofdieren en last but not least de vleermuizen, kwamen in een eenvoudige natuurtentoonstelling aan bod.

Een twintigtal JNM-ers van afdeling Kortrijk verzamelden onder leiding van Julie in de Olmenlaan in Kortrijk, waar ons een leegstaand huis ter beschikking werd gesteld voor onze activiteit.

Katrien Geurts bracht een prachtig uitgewerkte voorstelling over de egel, nadien trokken we het gebied in op zoek naar dit stekelige zoogdier. De folder 'Zoogdieren in de tuin' met uitscheurbare luikjes en uitleg over het nut van onze aanwezige zoogdieren en het inrichten van een zoogdiervriendelijke tuin, werd voorgesteld. De folder beperkt zich tot 5 soorten 'The small five': egel, mol, huisspitsmuis, bosmuis en dwergvleermuis. Met uitzondering van de bosmuis zijn dit allemaal insecteneters die bij wet volledig beschermd zijn.

In de namiddag was er een grote "Zoogdiersporenzoektocht", met ook een uitgebreide Eikelmuisstand. Ook in Natuurtuin Gilbert Desloovere wordt de eikelmuis een warm hart toegedragen en uiteraard optimaal beschermd. In de namiddag werden braakballen gepluist die Richard Beernaert van de kerkuilenwerkgroep verzamelden, ze waren allen afkomstig uit onze regio. Er werd heel duchtig geplozen en de huisspits-, bos-, en dwergspitsmuis, rosse woelmuis, bosmuis en woelrat werden gedermineerd.

Het hoofdliuk van de dag omvatte het zoeken naar zoogdieren in de Natuurtuin zelf. Hier is heel wat voorbereidingswerk voor vereist.

Er werden 12 sporenbuizen gelegd en 4 cameravallen, 25 trip-traps en 5 Shermanvallen werden geplaatst. Met deze laatste wordt vooral geprobeerd eikelmuisen te vangen. Om 19u werden alle deze lifetraps op scherp gezet en werden de sporenbuizen gecontroleerd.

Na een presentatie over 'Zoogdieren in de tuin' werden de opgenomen filmpjes van de cameravallen bekeken enkel bruine rat en egel werd vastgesteld. In de lifetraps werden 4 bosmuizen, 3 rosse woelmuisen en 3 huisspitsmuizen gevangen. Spitsmuizen zijn heel stressgevoelig maar gelukkig werd er tijdens het zoogdierenonderzoek geen enkel vangstslachtoffer gemaakt. De diertjes kon men zo heel goed observeren en er werd heel wat bijgeleerd.

Onze insecteneters zijn heel nuttige dieren en we moeten er liefdevol mee omgaan. Gif is in elk geval uit den boze!

In de sporenbuizen hadden we afdrucken of prenten van wezel, hermelijn of bunzing verwacht maar niet gevonden.

Tijdens de geleide vleermuisenwandeling werden slechts twee gewone dwergvleermuisen vastgesteld... een gebrek aan aanwezige insecten? Heel bijzonder was wel het waarnemen van een glimworm.

Bedankt Thierry van het buurtcomité voor de catering (lekkere pannenkoeken!) en het vastleggen en in orde brengen van het leegstaand huis. Bedankt ook aan alle medewerkers binnen de vernieuwde Zoogdierenwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen. Deze 'Nacht van het Zoogdier' kon niet tot stand gekomen zonder de bereidwillige medewerking van het buurtcomité 'Natuurtuin Gilbert Desloovere', Natuurland Kortrijk, het Stadlandschap Leie en Schelde en natuurlijk de komst van de JNM-ers, onze toekomst voor een nieuwe generatie zoogdieronderzoekers! ■

Braakballen uitpluizen
© Mario Desloovere

PIET MISSIAEN

Waterplanten ontsnappen soms aan de aandacht tijdens excursies. Hun moeilijke bereikbaarheid zit er voor iets tussen, maar ook de lastige determinatie van b.v. fonteinkruid-, waterranonkel- en kroossoorten. In de winter heeft onze plantengroep een cursus georganiseerd over waterplanten en bij uitbreiding oeverplanten, die ook graag met hun voetjes in het water staan. Na deze theorie door Hans Vermeulen kwam dan de praktijk op 23 juli 2017. Gids Stefaan Verreut had een circuit uitgestippeld in de omgeving van Bissegem, Wevelgem, Lauwe en Marke. Door de te grote afstand tussen de stopplaatsen werd het een fietstocht i.p.v. een wandeling. De 15 deelnemers negeerden de slechte weersvoorspelling en terecht, want onder een stralende zon konden zij o.a. volgende planten waarnemen.

1. KIKKERBEET (HYDROCHARIS MORSUS-RANAE) - WATERKAARDEFAMILIE

Deze in onze streek vrij zeldzame waterplant troffen we aan in een poel op de Keizersberg in Marke. Tussen de niervormige drijfbladeren springen de witte, drietallige bloemen in het oog. Meeldraden en stijlen bevinden zich op aparte bloemen, dus zijn ze eenslachtig. De plant zelf is eenhuizig. Om zich te vermeerderen heeft Kikkerbeet twee technieken. De zaden zinken tijdens de herfst naar de bodem en ontkiemen het jaar daarop. Ongeslachtelijk verspreidt hij zich door de vorming van winterknoppen, die in de relatief warme modder de vrieskou ontwijken. De naam houdt waarschijnlijk verband met de diepe insnijding van

de bladeren, alsof een kikker erin gebeten heeft.

2. VEENWORTEL (PERSICARIA AMPHIBIA) - DUIZENDKNOOPFAMILIE

De wetenschappelijk soortnaam "amphibium" geeft aan dat we hier te maken hebben met een water- en landbewoner. Op het land bereikt Veenwortel een lengte van 0,50 m, in het water tot driemaal zo lang. De bladeren zijn lancetvormig en de rozerode bloemen – meestal niet op de landvorm – staan samen in een langwerpige bloeiwijze. Ook Perzikkruid heeft deze kenmerken, maar er zijn twee belangrijke verschillen. Op de tuitjes – vliezige steunblaadjes aan de bladvoet – staan bij deze laatste lange haren. Veenwortel heeft op zijn beurt een stengel die duidelijk in afwisselend bleke en donkere banden is ingedeeld.

3. GELE LIS (IRIS PSEUDACORUS) - LISSENFAMILIE

Op moerassige, voedselrijke plaatsen schitteren de gele bloemen van deze forse, tot 1,50 m hoge plant. Geel zijn in de eerste plaats de 6 bloemdekbladeren, waarvan de buitenste veel groter en anders van vorm zijn dan de binnenste. Geel is ook de stijl, die uit 3 takken bestaat. Opvallend zijn eveneens de sierlijke, zwaardvormige bladeren, die soms even lang als de bloeistengel

zijn.

Tenslotte kan men niet naast de grote doosvruchten kijken, die een overvloed aan zaden bevatten. De lucht in de zaden zorgt ervoor dat ze drijven en zich ver van de moederplant vestigen.

4. GROTE LISDODDE (TYPHA LATIFOLIA) - LISDODDEFAMILIE

Grote lisdodde is een nachtmerrie voor wie een poel met open water wil behouden. Deze reus van maximum 2.50 m gedijt op voedselrijke, moerassige grond en zorgt voor een snelle verlanding. Dit proces wordt nog versneld door de dubbele verspreiding via uitlopers en het vruchtpluis, dat door de wind wordt meegevoerd.

Net zoals de vorige soort weet deze moerasplant te bekoren. De bloemen hebben geen felgekleurde bloemdekbladeren, maar vallen op door hun vorm. Aan de top van de bloeistengel staat de mannelijke aar, met onmiddellijk daaronder de vrouwelijke, die lijkt op een sigaar. Bij kleine lisdodde zijn deze aren minstens 2 cm van elkaar verwijderd.

5. EGELBOTERBLOEM (RANUNCULUS FLAMMULA) - RANONKELFAMILIE

De bladeren van de meeste boterbloemsoorten zijn gedeeld. Bij egelboterbloem zijn ze echter

langwerpig en ongedeeld. Ook de roodachtige stengel onderscheidt hem van zijn geslachtsgenoten.

Als we hem opmerken, weten we dat we ons op een natte bodem bevinden.

Het sap van boterbloemen is giftig en dat geldt ook voor deze soort.

6. MOERASVERGEET-ME-NIETJE (MYOSOTIS SCORPIOIDES SUBSP. SCORPIOIDES) - RUWBLADIGENFAMILIE

Zoals de naam het aangeeft gedijt deze plant in een natte omgeving. Om vergeet-me-nietjes van elkaar te onderscheiden dient men op de beharing te letten. Bij deze soort zien we onder het vergrootglas aanliggende haren die naar de top gericht zijn, zowel op de ronde stengel als op de onderzijde van de onderste bladeren.

De bloeiwijze is een schicht. De grote, hemelsblauwe kroonbladeren zijn onderaan buisvormig vergroeid. De keel, die zich op de overgang met deze buis bevindt, is bezet met 5 schubben en vormt het gele hart van de bloem.

7. WATERMUNT (MENTHA AQUATICA) - LIPBLOEMENFAMILIE

Op natte plaatsen ruiken we soms deze moerasplant eerder dan we ze zien. Ze verspreidt inderdaad een typisch muntgeur op grote afstand.

De eindstandige bloeiwijze is bolvormig; daaronder vinden we vaak bloemen in schijnkransen. De kroonbladeren hebben een roodachtig lila kleur.

De behaarde bladeren zijn gesteeld, eivormig en gezaagd.

8. HARIG WILGENROOSJE (EPILOBIUM HIRSUTUM) - TEUNISBLOEMFAMILIE

Deze forse vertegenwoordiger van het geslacht basterdwerderik vormt grote bestanden op voedselrijke en natte plaatsen. Hij kan tot 1,50 m hoog worden en heeft grote rozerode bloemen. De 4 stempellobben vormen een kruis.

Zowel op bladeren als stengel vinden we beharing. Om zich te verspreiden vormt hij vlezig ondergrondse uitlopers. Verder opent zich de doosvrucht met 4 kleppen, waarna het zaadpluis zich via de wind kan verspreiden. ■

FREDERIC PIESCHAERT

met dank aan Ward Vercruysse en Luc Clarysse voor het gebruik van hun foto's en aan Ward voor de uitgebreide toelichting bij zijn Kanaaljuffer-waarnemingen

→ Kanaaljuffer in vlucht over het water, zoals ze meestal met de verrekijker te zien zijn: goed herkenbaar door de blauwe kleur in combinatie met het puntvormige achterlichtje.
© Ward Vercruysse - Destelbergen Damvallei 2017

↘ Mannetje kanaaljuffer
© Luc Clarysse - Spiere 2016

OVER ROODOOGJUFFERS MET BLAUWE OGEN

Zuid-West-Vlaanderen is niet meteen een libellen-paradijs. Het viel dan ook op toen eind juli heel wat waarnemingen verschenen van de kanaaljuffer (<https://wvzw.waarnemingen.be/>), en dat op plaatsen langs de Leie waar de soort nog niet eerder werd gesignaleerd. Genoeg reden om de status van deze elegante juffer in onze regio wat van naderbij te bekijken.

HERKENNING

De kanaaljuffer (*Erythromma lindenii*) behoort tot de familie van de Coenagrionidae ofte 'de blauwe juffers'. Dat zijn zo'n beetje de kleine bruine vogeltjes onder de libellen. Er gebeuren nogal wat determinatiefouten mee, of veel mensen doen de moeite niet om ze tot op de soort te identificeren. Nochtans is de kanaaljuffer een goed herkenbare soort. De algemene indruk van een mannetje is gelijkaardig aan die van de veel algemenere azuurwaterjuffer, die aan elke tuinvijver te vinden is: een vrij grote, blauwzwart gekleurde juffer. De details verschillen echter aanzienlijk. De zwarte tekening op de blauwe achterlijfs-segmenten bestaat bij de kanaaljuffer uit typisch speerpuntvormige elementen (enige fantasie helpt om de speerpunt erin te zien). De achterhoofdsvlekken zijn gereduceerd tot streepjes of ze kunnen ook helemaal ontbreken (zoals op de foto). De lichte schouderstreep is meestal minstens even breed als de donkere streep eronder. Het mannetje heeft zeer kenmerkende, tangvormige achterlijfaanhangsels. Ook zeer typerend zijn de helderblauwe ogen van het mannetje. Speciaal toch, als je naaste verwanten de kleine en grote roodoogjuffer zijn.

In de hand zijn er dus genoeg kenmerken om de kanaaljuffer te onderscheiden van andere blauwzwarte juffers, maar je krijgt ze zelden op deze manier in het veld te zien. Je vindt ze namelijk niet zo gauw aan de

oever of rustend in hoog gras, zoals azuurwaterjuffer dat bijvoorbeeld wel vaak doet. De mannetjes hebben een krachtige, actieve vlucht laag boven open water. Rusten doen ze op drijvend plantenmateriaal of op de bloeiaren van onderwaterplanten, zoals vederkruid of fonteinkruiden, vaak ver van de oever. Dit gedrag is de voornaamste reden waarom de kanaaljuffer vaak over het hoofd gezien wordt. Om ze te vinden kan je best actief het wateroppervlak afspeuren met de verrekijker. Gelukkig zijn ze ook van op afstand goed te herkennen op basis van het zogenaamde 'achterlichtje'. Met dat achterlichtje worden de laatste, blauwgekleurde segmenten bedoeld die contrasteren met de ervoor liggende zwarte segmenten. Het algemene lantaarntje dankt er bijvoorbeeld zijn naam aan. Bij de kanaaljuffer zijn segment 7 en 8 donker en de korte segmenten 9 en 10 blauw gekleurd. Bij andere blauwe juffers met een achterlichtje zijn segmenten 8 en 9 blauw gekleurd (segment 10 is zwart). Segment 8 is relatief lang, waardoor het achterlichtje bij die soorten rechthoekig is en niet vierkant of puntvormig zoals bij de kanaaljuffer. Het lijkt misschien subtiel, maar op afstand is dit onderscheid zeer goed te zien en het is de ideale manier om kanaaljuffers met de verrekijker vlot te kunnen identificeren.

In onze regio is de grootste verwarring mogelijk met de redelijk algemene watersnuffel, de enige blauwzwarte soort die gelijkaardig gedrag vertoont als de

kanaaljuffer en vaak actief boven open water beweegt. Maar de vorm van het achterlichtje maakt sluitende herkenning op afstand dus mogelijk (zie foto). Ook met de blauwe breedscheenjuffer is in vlucht eventueel verwarring mogelijk, maar deze soort is meestal veel bleker en komt in onze regio (voorlopig) nauwelijks of niet voor (al werd er dit jaar voor het eerst eentje gesignaleerd in de Scheldemeersen te Waarmaarde).

Vrouwtjes van waterjuffers zijn vaak lastig uit elkaar te houden, maar het vrouwtje van de kanaaljuffer is kenmerkend driekleurig (groengele kop en borststuk, blauwig in het midden van het achterlijf en beige op het einde) en daardoor meestal ook goed herkenbaar.

De eitjes worden onder water gedeponeerd op de stengels van onderwaterplanten. De vrouwtjes kunnen daarbij volledig onder water verdwijnen. Dat kan tot meer dan 20 minuten duren. De mannetjes blijven boven water. Ze wachten soms tot het vrouwtje terug bovenkomt en moeten vaak helpen om haar terug uit het water te krijgen.

VERSPREIDING EN HABITAT

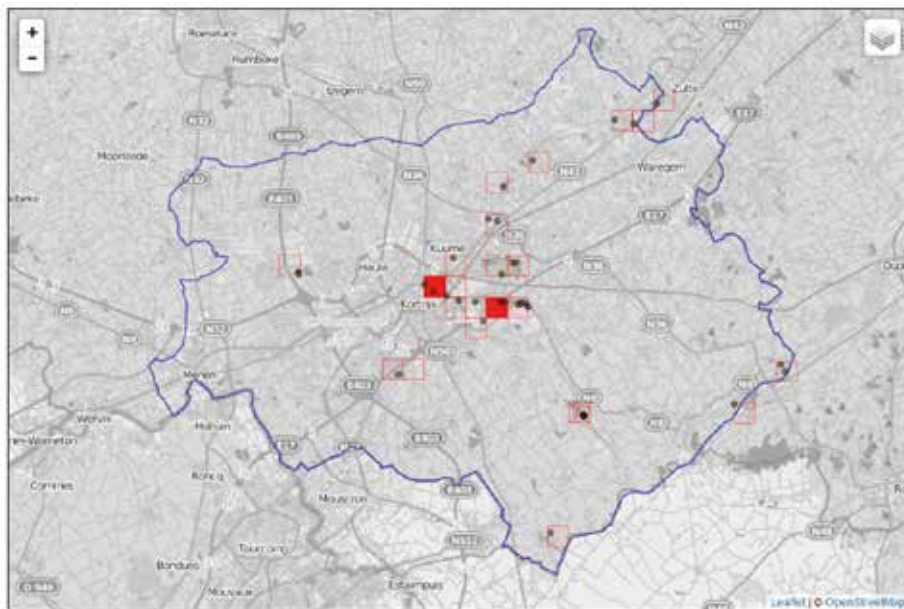
De kanaaljuffer is een warmte-minnende soort die wijdverspreid is in het Middellands zeegebied, waar ze soms massaal kan voorkomen. In België wordt de kanaaljuffer al sinds de 19e eeuw gemeld. Tot rond 1980 blijft het echter een zeldzame verschijning (daarbij dient de kanttekening gemaakt te worden dat ze ook vroeger mogelijk vaak over het hoofd werd gezien). Zoals verschillende andere zuiderse soorten is ook de kanaaljuffer sindsdien veel algemener geworden. In Vlaanderen komt ze nu vrij algemeen voor langs zowat alle grotere rivieren en kanalen.

De eerste op waarnemingen.be geregistreerde waarnemingen uit de regio Zuid-West-Vlaanderen dateren van 2008 en komen van de Gavers in Harelbeke, het kanaal Bossuit- Kortrijk ter hoogte van het Orveytbos en de Scheldemeersen in Waarmaarde. In de daarop volgende jaren blijft het aantal waarnemingen beperkt tot 3 à 4 per jaar en worden onder andere de Mari-onetten en Bergelenput aan de lijst met vindplaatsen toegevoegd. In 2014 en 2015 zijn er helemaal geen meldingen, wat waarschijnlijk gewoon betekent dat de soort toevallig aan de aandacht is ontsnapt. 2017 kondigt zich aan als het jaar van de openbaring, want er werden nu al 10 nieuwe km-hokken aan de lijst toegevoegd. Dat is bijna een verdubbeling van het aantal gekende hokken: in totaal werd de kanaaljuffer nu in 23 km-hokken in Zuid-West-Vlaanderen vastgesteld. Het centrum van Kortrijk, en dan met name het kanaal Bossuit- Kortrijk, vormt op dit moment de belangrijkste gekende vindplaats. In verschillende studies werd al gemeld dat de kanaaljuffer gedijt in stedelijke milieu's en langs artificiële waterwegen. Dat blijkt bij ons niet anders. Het warmere stadsklimaat, in combinatie met de goede waterkwaliteit en goed ontwikkelde onderwatervegetatie van het kanaal Bossuit-Kortrijk vormen voor deze soort de ideale omstandigheden. Hier vinden we dan ook veruit de grootste densiteiten. De recente waarnemingen uit de Leievallei komen zowel van aan de Leie zelf als van de afgesloten oude Leie-armen. Dat strookt met de gekende habitats voor deze soort: afgesloten rivierarmen en traagstromende rivieren en beken, liefst met goed ontwikkelde waterplantenvegetatie en snel opwarmend water. Daarbij lijkt het wel van belang dat er altijd een redelijk aandeel open water aanwezig is. Waters waarvan het wateroppervlak grotendeels bedekt is met drijfbladeren van bijvoorbeeld gele plomp of waterlelie worden gemeden. Dat maakt delen van sommige oude Leie- en Schelde-armen wellicht wat minder geschikt. Interessant is ook de waarneming op de Gaverbeek ter hoogte van de Gaverbeekse meersen. Daar werd een solitair mannetje waargenomen, wat erop wijst dat de soort dus ook de zijlopen van de Leie exploreert. De Gaverbeek is redelijk smal, hooguit een paar meter breed, maar het traag stromende water staat vol met Gekroesd fonteinkruid en is dus ook een potentieel voortplantingswater.

De kanaaljuffer komt ook voor aan relatief grote stilstaande waterpartijen, zoals ontginningsplassen. Ook daar hebben we met de Gavers en Bergelenput goede voorbeelden van in de regio.

← Territoriumconflict tussen mannetje watersnuffel en mannetje kanaaljuffer. Let op het rechthoekige achterlichtje van de watersnuffel, wat ook van ver goed te onderscheiden is van het puntvormige achterlicht van de kanaaljuffer
© Luc Clarysse – Harelbeke – kanaal Kortrijk-Bossuyt 2013

✓ Tandem kanaaljuffer. Let op het driekleurige wijfje
© Ward Vercruyssen – Grootenhout (Antwerpen) 2012

Waarnemingen van kanaaljuffer in Zuid-West-Vlaanderen. In het rood de kilometerhokken waar de soort werd waargenomen. Hoe donkerder rood hoe groter de gemelde aantallen. De grijs-gele bolletjes zijn de overeenkomstige puntwaarnemingen (bron: www.waarnemingen.be)

Detail van de puntwaarnemingen rond Kortrijk (bron: www.waarnemingen.be)

Bij deze willen we graag oproepen om in het veld extra aandacht te besteden aan de kanaaljuffer. De soort lijkt vaak onder de radar te blijven. Door gericht te zoeken met de verrekijker langs geschikte habitats kan de aanwezigheid van de soort gemakkelijk bevestigd worden. De verwachting is dat de kanaaljuffer in vrijwel alle km-hokken langs de Leie voorkomt, van de Franse grens tot in Gent. Er zijn overal wel geschikte afgesloten Leiearmen te vinden, en bovendien vliegt de soort ook langs de Leie zelf. Waarnemingen van de Scheldekant van het interfluvium blijven voorlopig schaars. Waarschijnlijk wordt de soort ook daar over het hoofd gezien. Eigenaardig zijn er ook op het kanaal Bossuit-Kortrijk nauwelijks waarnemingen als we meer richting Schelde gaan

(voorbij de grens Harelbeke-Zwevegem). Het zou heel interessant zijn om te weten of dat een reëel hiaat in de verspreiding betreft.

De waarnemingen van 2011 op Bergelenput werden nadien niet meer bevestigd, dus ook daar loont het de moeite om te checken of er sprake is van een gevestigde populatie. Ook de kleinere beekvalleien (vergelijkbaar met de Gaverbeek), zoals de Heulebeek, kunnen gecontroleerd worden. De vliegperiode van de kanaaljuffer kan in elk geval geen geldige uitvlucht zijn. Kanaaljuuffers vliegen bij ons van juni tot september met een piek van eind juli tot begin augustus, een ideale soort dus om tijdens de zomervakantie naar op zoek te gaan. Afsluiten met een lokale pot gerstenat behoort tot het veldprotocol. ■

BROEDSEIZOEN: GEZIN HELPT GEZIN

Vogels beleven bijzonder drukke tijden tijdens het broedseizoen! Denken we maar aan de ettelijke tientallen, honderden, duizenden keren dat een koppeltje mezen af en aan vliegt naar het nest om er de hongerige (en meestal talrijke) kroost te voeden. Het is nauwelijks te vatten waar die toch wel fragiele diertjes de energie vandaan weten te halen!

Meestal zorgen beide ouders voor het broeden en/of verzorgen van de kleintjes. Dat is bijvoorbeeld het geval bij duiven. Soms ook neemt slechts één van de oudervogels die volledige taak op zich. Dat kan ofwel het vrouwtje zijn (wilde eend) ofwel, zij het eerder uitzonderlijk, het mannetje (morinelplevier). Maar zoals reeds gezegd wordt bij de meeste soorten het werk eerlijk verdeeld, wat niet noodzakelijk betekent dat mannetje en vrouwtje een identieke opdracht hebben. Kleine jonge torenvalken sterven een ellendige dood als het vrouwtje om één of andere reden verdwijnt. Daarbij zijn ze veelal omringd door tientallen kadavers van muizen, door het mannetje ijverig aangebracht. Jammer maar helaas: hij brengt enkel het voedsel aan, en zij voedert daarmee de jongen... Bij steenuilen nemen beide ouders actief deel aan het grootbrengen van de kleintjes. Als één van de twee uitvalt door ongeval of predatie hebben de nog kleine jonge vogeltjes echter bitter weinig kans om te overleven, tenzij...

REDDINGSACTIE STEENUIL - LAUWE 2017

In 2016 heeft de Zuid-West-Vlaamse Steenuilenwerkgroep nestkasten opgehangen in de Kloosterhoek in Lauwe-Menen. Bij de inspectie van één van de nestkasten op 13 mei 2017 zagen we naast de nestkast de pluimen van een steenuil, zeer waarschijnlijk geslagen door een sperwer. Het vrouwtje en de pulli, die op dat moment ongeveer 2-3 dagen oud waren, zaten nog in de nestkast. Peter Lietaer, de buur, die de nestkasten in de gaten houdt,

stelde onmiddellijk voor om het vrouwtje steenuil te helpen met het grootbrengen van de pulli. Petra, de vrouw des huizes, en haar zonen Tom en Jonas deelden in het enthousiasme.

Bij de slager werden wat gehakt en kipfilets gehaald. Petra opperde terecht dat gehakt teveel kruiden bevat voor de pulli. We besloten om de kipfilets te malen en Peter ontpopte zich tot een sterrenchef van balletjes van gemalen kipfilet. Mijn composthoop werd ondersteboven gehaald en dat leverde wel 500 regenwormen op. Die regenwormen en de gemalen kipfilets zouden het menu worden voor de volgende dagen. Op hoop van zege!

De eerste dagen waren inderdaad de moeilijkste: na twee dagen stierf er al één van de kleintjes en de andere twee zagen er maar slapjes uit... Maar de familie Lietaer volhardde in haar inspanning en het rantsoen werd verhoogd. De composthoop leverde nog maar eens 200 regenwormen en de slager deed gouden zaken met zijn kipfilets! De kleine steenuiltjes herpaken zich en begonnen te groeien als kool!

Op de foto zie je de twee overlevende uiltjes, na enkele dagen bijvoederen, met op de voorgrond de 'balletjes en de regenwormen', en op de achtergrond het meekijkende vrouwtje.

Het krachtvoer leverde een 10-tal dagen later 2 gezonde pulli op die, bij het ringen, gemiddeld zelfs 15 gram zwaarder waren dan de even oude pulli in een andere nestkast op 250 m afstand.

Een volle maand lang heeft de familie Lietaer tweemaal per dag de steenuilen gevoederd. Op het laatst werden zelfs nog diep-

vriesmuizen aangekocht en aan het menu toegevoegd. Toen de laatste muis opgediend werd kreeg Peter het moeilijk: "Vermoedelijk zal ik het niet kunnen laten om nog enkele dagen wat kipfilet te geven, want zo van de ene op de andere dag het adoptievaderschap stoppen, is niet eenvoudig". Van toewijding gesproken ...

Om het wel en wee van de steenuilenfamilie te kunnen opvolgen en ook al omdat ze ondertussen helemaal niet meer schuw waren, hebben we dan een nachtcamera geplaatst. Enkele van de filmpjes zijn te vinden op de facebookgroep Steenuilenwerkgroep Zuid-West-Vlaanderen. Het vrouwtje steenuil (geringd in 2016) leverde ondertussen ook haar bijdrage en bracht regelmatig regenwormen (zie foto), nachtvlin- ders en muizen aan. De kippenfilet-balletjes bleven echter het voorrecht van Peter. Rond 8 juni kwamen de pulli naar buiten. Eén van de dagen daarop vloog er ééntje tegen het raam van huize Lietaer. Tom kon nog net Lena, de grote hond, te vlug af zijn. Het leven van een steenuilenjong zit vol gevaren...

Al bij al een prachtig resultaat met 2 uitvliegende pulli, die zonder twijfel hun leven te danken hebben aan het gedreven, enthousiaste en volhardende werk van de familie Lietaer. Proficiat en veel dank vanwege de Steenuilenwerkgroep! ■

LUDO BRAECKMAN EN
GUIDO DESMARETS

LUDO BRAECKMAN

GUIDO DESMARETS

↖ Steenuil vrouwtje met regenworm in Lauwe
© Guido Desmarts

↓ Steenuil vrouwtje
© Guido Desmarts

ERIK COOMAN

DE ESDOORN

Esdoorns behoren tot een grote familie bomen en komen voor in het hele noordelijke halfrond. Zo heb je in Japan vele wilde en nog veel meer gekweekte soorten. Door hun vorm en de mooie (herfst)kleur van de blaadjes hebben ze hun weg naar onze tuinen gevonden. Ook in Noord-Amerika en Canada is het een opvallende boomsoort, denk maar aan de suikeresdoorn. Europa zelf telt zo'n 7 soorten. Daarvan is de Spaanse aak of veldesdoorn ongetwijfeld de meest inheemse. De gewone esdoorn, van nature thuis in de bergbossen van Midden Europa, is dan weer de meest courante soort in het straatbeeld en in onze bossen. De Latijnse naam "acer pseudoplatanus" waarschuwt ons voor mogelijke verwarring met de platan. Het blad van beide bomen lijkt sterk op elkaar, maar de vruchten zijn totaal anders. En er zijn best nog veel andere verschillen.

GEEN ES EN OOK GEEN DOORN

De familienaam "acer" betekent spits, scherp. Die Latijnse naamgeving is begrijpelijk als je de bladvorm bekijkt.

Het woord "esdoorn" is evenwel niet eenvoudig te verklaren. De enige gelijkenis tussen een es en een esdoorn zijn de vruchten (en dan

nog). Maar het tweede deel van de samenstelling "doorn" is op het eerste gezicht helemaal onverklaarbaar: esdoorns hebben geen doornen. Een etymologische verklaring is dat de uitgang -doorn zou zijn afgeleid van het Germaanse 'teer', wat zowel boom als hout betekent. Andere benamingen in onze taal: ahorn, groot booghout, boterblaarhout. Dat laatste heeft te maken met het oude gebruik om boter in esdoornbladeren in te pakken.

HELIKOPTERTJES

Het blad is 5-lobbig (ongelijk grof getand). De geelgroene bloemen staan in grote hangende trossen; ze lokken bijen, hommels en andere insecten door hun geur en het grote aanbod aan nectar en stuifmeel. De deelvruchten (2 ronde nootjes) hebben vleugels die massaal door de wind worden verspreid. Wentelwiekend zweven ze door de lucht. Hier moet Panamarenko zeker inspiratie uit gehaald hebben voor

zijn fabuleuze vliegende installaties. Die esdoornvleugeltjes, hoewel erg taai, werden vroeger door arme mensen geroosterd en gegeten.

VERDIENT HIJ ZIJN PLEKJE IN ONZE BOSSEN?

Er woedt hier nog altijd een discussie over. De kiemkracht van esdoorn is groot, en het is een snelle groeier. Zijn uitbundigheid kan

bosbeheerders al eens nerveus maken, zeker in de beginfase, en hij wordt dan als invasief weggezet. De esdoorn past zich uiteindelijk toch goed in het geheel in, en neemt genoeg met de nevenetage. Hij krijgt steeds meer krediet, ook in de bosbouw: kwaliteitsesdoorn haalt vaak betere houtprijzen dan boskers of inlandse eik. Bovendien is de soort ecologisch best interessant:

- de bladeren verteren goed en dragen bij tot de humuslaag
- specifieke paddenstoelen: esdoornhoutknotszwam en esdoornvlekkenzwam
- volwassen en oude esdoorns geven dan weer een rijke kruidlaag (gegevens uit het Zoniënwoud).

En misschien moeten we wel dankbaar zijn dat we met de esdoorn een krachtige "overlever" hebben, daar waar andere soorten een verminderde vitaliteit vertonen en het moeilijk hebben zich aan een veranderend klimaat aan te passen.

ER ZIT MUZIEK IN

Het hout is vrij hard, sterk en laat zich gemakkelijk bewerken. Is licht van kleur en heeft een fijne en dichte nerf. Al in de Oudheid maakten ze er kastjes van. Hoewel esdoornhout niet goed is als bouw hout, vindt het zijn toepassing in parketvloeren en -tegels (mooi en slijtvast).

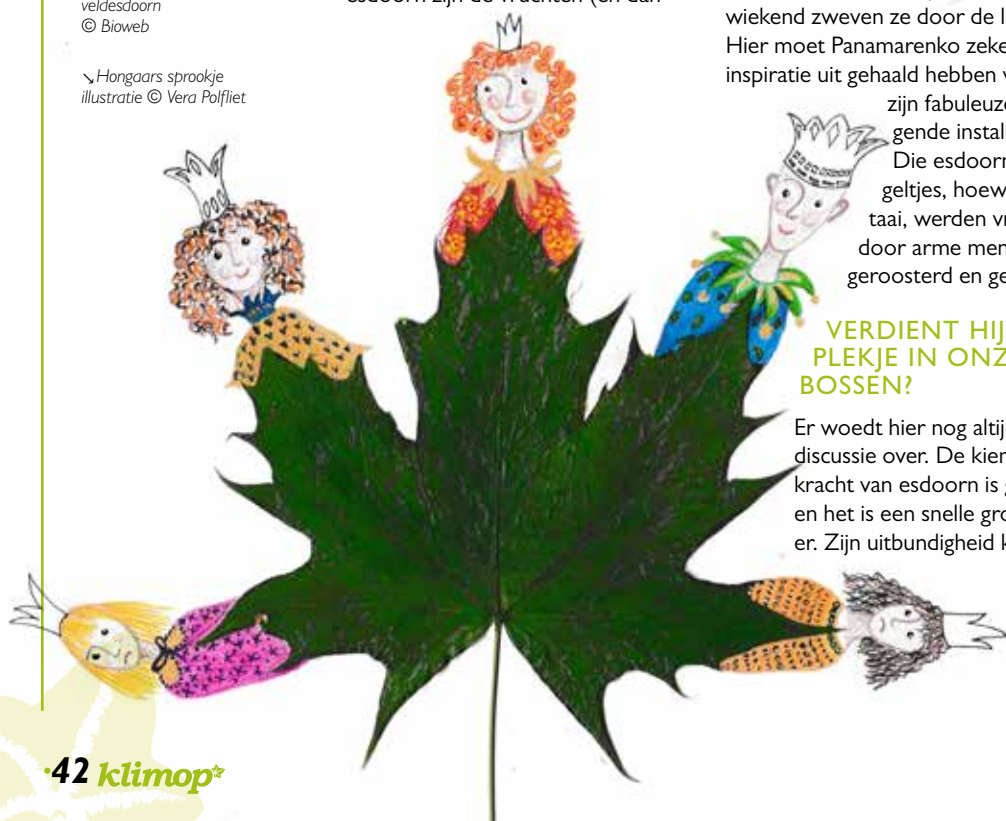
Verder vind je esdoorn terug in speelgoed, biljartkeus,... En, wat voor hemelse klanken komen er uit dat blanke hout! Er zit steevast esdoornhout in akoestische gitaren en cello's. En Stradivarius was de eerste die esdoornhout gebruikte voor de kam van de viool.

DE SUIKERESDOORN

Deze boom werd traditioneel door de indianen gekweekt om zijn suikerhoudend sap, de "maple syrup". Je vraagt je af hoe de indianen erop uitgekomen zijn om deze siroop te ontdekken. Wel, als natuurmensen hielden ze heel nauwlettend de dieren in het oog. Ze observeerden uitgehongerde dieren die het sap

➤ De 'helikoptertjes' van de veldesdoorn
© Bioweb

↳ Hongaars sprookje
illustratie © Vera Polfliet

van afgebroken ahorn takjes oplikten. De indianen probeerden het ook eens zelf, en ontdekten zo de zoete smaak. Ze hielden elk jaar tussen maart en april de natuur goed in de gaten. Met hun tomahawk maakten ze een inkeping doorheen de boomschors. Onderaan de gleuf werd een takje bevestigd. Zo lieten ze het sap in een schaalje druppelen. Om de siroop te verdikken, gooiden ze hete stenen in het sap. Daarna kookten ze het sap in schalen en stilaan dikte het tot een stevige stroop. Sindsdien wordt de traditie voortgezet, en is er in de productiewijze niet zoveel veranderd. De gebruikte materialen mogen dan al wat verschillen. Per middelgrote boom kan zo'n 40 liter sap afgetapt worden. Maar daarmee maak je (slechts) 1 liter siroop!

De herfstkleuren van de suikeresdoorn worden beschouwd als een van de meest spectaculaire in Amerika. De enorme bladmassa's worden karmozijnrood, oranje en geel; een overwel digend kleurenpalet dat Indian Summer heet.

De suikeresdoorn, is sinds jaar en dag symbool van de Canadese natuur. Een gestileerd esdoornblad is prominent aanwezig op de Canadese vlag.

WAAROM HET BLAD VAN DE ESDOORN VIJF PUNTEN HEEFT

Onderstaande tekst is vrij opgesteld naar een Hongaars sprookje én een natuurverhaal door Els Baars.

Het koningspaar Acer heeft drie dochters. De twee oudste prinsessen Aak en Noor zijn knap en verleidelijk. Zij doen er alles aan om in de smaak te vallen bij de aantrekkelijke prinsen van naburige koninkrijken. Platana, de jongste, is ook de grootste van de drie. Ze is stevig, stoer en sterk, wat in die dagen aan het hof ongewoon en ongewenst is voor een meisje. Toch valt vooral op dat Platana zo lief en vriendelijk is. Iedereen is gecharmeerd door die grote jongste dochter van koning en koningin Acer. Ook alle geschikte kroonprinsen vallen als een blok voor de sympathieke prinses, wat een heftige jaloezie bij haar zusters oproept. Platana wordt verliefd op de invloedrijke, maar lelijke prins van het naburige koninkrijk. "Zijn buitenkant is niet belangrijk," zo zegt ze, "hij is lief, eerlijk en vrolijk en daar gaat het om." Het klikt aan weerskanten. De koning en

gewonnen heeft.

Met lede ogen zien de zure zusters hun kansen op de troon vervliegen. Op een maanloze nacht steken ze een mes in het hart van hun jongste zus. Ze begraven haar stiekem in de paleistuin. De zussen geloven hun ogen niet als ze op de derde dag na de moord een jonge esdoorn uit het graf van hun zus zien opschieten. Ze weten zeker dat het een boodschap van Platana is, omdat het blad van de boom vijf punten heeft, die verwijzen naar het koninklijk gezin, met vader, moeder en hun drie dochters. Woedend dat zij zelfs na haar dood nog voortleeft, hakken ze het boompje om en gooien het op de mesthoop buiten de paleistuin. Een herder die met zijn kudde langs de mestvaalt trekt, bewondert het stammetje met het gave blanke hout. Dagenlang snijdt en polijst hij het liefdevol tot een fluit. Het koningspaar hoort de ijle muziek door het slaapkamerraam, is diep ontroerd en nodigt de herder uit fluitspeler te worden aan het hof. Onwetend dat de klanken voortkomen uit de boom die groeide op het graf van Platana, wordt de pijn over het gemis van hun kind verzacht door de heldere, tere klanken van de fluit. ■

*Een statige gewone esdoorn in Zwitserland
© Muriel Bendel*

koninkin
zijn bli
atana de beste kandidaat
voor de troonopvolging voor zich

JOHAN STAELENS

BEZOEK IN DE KUURNSE NATUUR

KWB BAVIKHOVE-HULSTE OP BEZOEK IN HET RESERVAAT 'DE OUDE LEIE' IN KUURNE

Op zondag 25 juni bracht de KWB van Bavikhove en Hulste een bezoek aan het natuurgebied van de oude Leie-arm in Kuurne.

Willy Demeulemeester, bestuurslid bij Natuurpunt de Vlasbek, begeleidde de mensen met de fiets tot aan de ingang van het natuurreservaat. Tijdens de geleide wandeling legde ikzelf het accent vooral op ons vlinderbeheer.

Het 7,4 ha grote natuurgebied(je) is geëvolueerd tot één van de betere vlinderreservaten van onze regio. Door beheersmaatregelen zoals maaien en uitdunnen en ook het aanleggen van zonnige vlinderplekjes neemt het aantal dagvlinders zowel in aantal als in soorten gelukkig weer mondjesmaat toe. Dit jaar is het bovendien een zeer vlinderrijk jaar.

Na de wandeling had ik een babbel met Rudy Roussel van Velt over ons verhaal rond vlinderbeheer en biodiversiteit in het algemeen. Rudy is een natuurliefhebber in hart en nieren en gaat zelf regelmatig een handje helpen in natuurreservaat 'Het Koekske' waar Stef Boone conservator is.

perfecte kruisbestuiving gesproken", aldus Rudy. Er werden ook al toekomstplannen gesmeed: met de Vlasbek denken we erover een fruitboomgaard te realiseren in het gebied.

De Natuurploeg van Oostende onder leiding van Amber was net komen maaien waardoor er wat minder echte koekoeksbloemen te zien waren. Maar op de ongemaaide delen en op het zeggeveld zoemden veel hommels, bijen en zweefvliegen rond. De interesse en waardering voor het volgehouden beheer deed ons deugd.

Ons reservaat is klein maar fijn. Een wandeling van anderhalf uur is ruimschoots voldoende om deze 'verborgen parel' langs de Leie te ontdekken. Onlangs werd door Patrick Vlaeminck een nieuwe soort dagvlinder aan de al uitgebreide lijst toegevoegd: het kaasjeskruidkoppje. Een soort die vanuit het zuiden onze regio begint te koloniseren. Ook het hooibeestje komt hier nog voor.

Ondanks de grote druk op dit gebied hopen we het reservaat in de toekomst te behouden en nog beter te beschermen. Het is een waardevolle rustplek waar nog veel planten, dieren en insecten een onderkomen vinden. ■

↑ Bezoek in het reservaat.

© Willy Demeulemeester

↓ De Oude Leie

© Johan Staelens

"Ik was heel verrast door de vele mooie dagvlinders en andere insecten en hun relatie tot hun voedselplanten. Het loont zeker de moeite om gefaseerd te maaien en te hooien zodat er meer waardplanten tevoorschijn kunnen komen. Insecten zijn heel belangrijk bij de voedselproductie. De achteruitgang van onze bijen baart mij dan ook zorgen. Velt kweekt biogroenten, Natuurpunt zorgt ervoor dat er nog veel stukjes natuurgebied ecologisch beheerd worden. Van een

Wil je zelf 'de Oude Leie' eens bezoeken?

Een geleide natuurwandeling van anderhalf uur kan altijd aangevraagd worden bij Johan Staelens (0478/95 90 56).

IEDEREEN NATUUR.VIP

EI VAN COLUMBUS VOOR PLAATSELIJKE AFDELINGEN

natuurpunt

GAVERSTREKE

YANN FERYN

Natuurpunt Gaverstreke lanceerde sinds kort een nieuw concept: VIP-wandelingen voor de burens van onze gebiedjes. Ze trekken volk, wekken sympathie, leveren verrassend veel nieuwe (actieve) leden op, vragen niet veel werk en zijn overal toepasbaar. Waar wachten andere afdelingen nog op?

Het idee is simpel. Veel van de natuurgebiedjes van onze afdeling liggen in of nabij woonwijken. We hebben dus erg veel burens. En wat is er nu leuker dan kennis te willen maken met je eigen burens? Een geleide wandeling, gevolgd door een aperitiefje voor onze burens, onze VIP's voor die dag, het werkt aanstekelijk.

De ervaring die de afdeling opdoet met dit concept deelt ze graag met de andere afdelingen in de streek. Een lijstje tips voor de afdelingen ligt te wachten om gecommuniceerd te worden op een Natuurkoepel-vergadering.

Het succes van de VIP-formule blijkt uit enkele cijfers: Voor de VIP-wandeling van de Bonte Os Deerlijk in juni 2016 postten we een 240-tal brieven (nog geen uur werk met 3 mensen). Er kwamen 65 mensen af. 10 ervan werden lid. Voor de VIP-wandeling van het Wijmelbroek te Deerlijk in mei 2017 postten we 220 brieven. We hadden iets meer dan 100 mensen op de wandeling, waarvan er 6 lid werden (een groot deel was het al).

Met afdeling Gaverstreke doen we de ronde van ons territorium met onze VIP-wandelingen. Staan nog op de agenda: Gavers Harelbeke (2-tal wandelingen), Het Koekske Bavikhove, Kanaalbos Stasegem, Wilgenhoek Deerlijk. En we nemen het concept zelfs mee naar wijken waar we geen eigen natuurgebiedjes hebben. De wijk Bistierland (waar in 2015 de Bijeneters tot broeden kwamen op de grens Harelbeke-Deerlijk) is in 2018 aan de beurt. We nodigen de inwoners uit voor een wandeling met natuurgidsen door hun wijk en de nabijgelegen uitloper van de Gavers. We eindigen in onze Natuurpunt-tent met een streekbiertje. Wedden dat de VIP's weer in rij staan te wachten om lid te worden? ■

**“HET IS DE EERSTE KEER DAT IK TEGEN MIJN OVER-
BUUR HEB GEBABBELD, UITGEREKEND IN JULLIE
NATUURGEBIED. ENFIN, ONS NATUURGEBIED, NU JE
ME LID MAAKTE.”**

foto's:
© Patrick Declercq

ecopedia

bouwen aan groenexpertise

in een nieuw kleedje

Boordevol praktische informatie en video's om zelf aan de slag te gaan in natuurbeheer.

Onder andere

- graslandbeheer
- exoten
- werken met natuurwerktuigen

www.ecopedia.be

Ecopedia is een kennisdelingswebsite waar Inverde, het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (inbo) samen met partners bouwen aan de kennis over natuur-, groen- en bosbeheer.

DAG VAN *De Kringloopwinkel*

ZATERDAG 21 OKTOBER

AVELGEM BEVEREN-LEIE KORTRIJK
MENEN WEVELGEM ZWEVEGEM

www.dekringloopwinkel.be

Tuinsappen Lombarts Calville
De geperste zaligheid

• Wij verwerken uw appels of ander fruit tot een heerlijke vruchtensap (gepasteuriseerd)
• Verkoop van sappen op basis van appel
• Bedrijfsbezoeken

Luc Goossens, T&F 057 36 30 20
Slijpstraat 1, 8902 Voormezele (Ieper)
lombartscalville@tuinsappen.be
www.tuinsappen.be

Belfius
Bank & Verzekeringen

Belfius regio Menen-Wevelgem
Agentschap Wevelgem

Tel: 056/43 89 80 Fax: 056/43 89 99
Email: rik.vervalle@mandat.belfius.be

JOUW
Advertentie
HIER?

Contacteer
info@natuurkoopel.be

VAN TRAGE WEGEN KLEURT DE GEMEENTE GROEN

Zonnig weer en 26 graden onder ons platanen dak. Een zoet, verkoelend zuidwestenwindje maakt het leven hier best aangenaam.

“Loebas” - “Loebas” een oog die open gaat, een staart die even kwispelt, de kop terug tussen de poten en ja, neen, Loebas blijft blijkaar liever in zijn lommerhoekje uitblazen van zijn middagmaal. Mijn gezondheidswandeling zal dus een fietsmoment worden.

Zalig is het hier in Avelgem, weidse velden, weiden en kouters, meersen en... onze Schelde, onze Rijtgrachten. Hoewel er hier officieel voor een mountainbiker niet zo heel veel te beleven valt. Bij afwezigheid van een gemeentelijke uitpaling, moet men hier immers mits wat inspiratie en mits de nodige terreinkennis zelf zijn tragewegentracé uitspinnen.

Nog even langs ons natuurhuis waar de kleine karekiet mij een fijne dag toefluit en dan naar Waarmaarde, door de kouter langs de coupure, richting het “Kathedraaltje van de Scheldestreek”, de OLV kerk van Waarmaarde. Niet te verwonderen dat er hier Romeinen hun stekje hadden, beter konden ze het elders niet vinden. Misschien hadden ze hier zelfs hun eigen dranksluiterij of profiteerden ze van onze brouwerskunde.

Al bij al wordt het in Waarmaarde wel wat moeilijker. Bij gebrek aan bestaande doorsteekjes moet ik wel de rijksweg (N8) nemen of het Scheldepad, wil ik bij Frans in Rugge een pint pakken. Dan maar langs de Schelde naar Rugge. Al rijdend begint mijn mijmering weer over het bestaan. Het bestaan van trage wegen, buurtwegen, kerkwegen,...

Hoe kan dat nu dat dorpskernen niet meer in een gemeentelijk wandel- of fietsnetwerk verbonden zijn? Vroeger in de jaren '50 was dat wel zo. De mensen gebruikten de kortste weg om alles bij te halen en de auto was nog niet ingeburgerd. Er was nog geen sprake van sjoemelsoftware en fijn stof. Dit opkomende mobiliteitsproces heeft wel heel héél veel veranderd. Die kortste wegen werden stilaan, door het opkomend autogebruik, vergeten of ingegraven. Een verandering waar wij nú de gevolgen van dragen: overvolle wegen, onveiligheid, files en luchtvervuiling. Nu pas worden wij hiervan bewust. Opnieuw wordt er aandacht besteed aan gezond verkeer. De fiets wordt boven gehaald, al is het dan soms de elektrische. Aan onze tempel van de Heilige Geest wordt weer volop gewerkt. Start to run, wandelen, sporten, gezonde voeding. Alles komt er opnieuw bij.

Maar! de kortste weg blijft verdoken liggen. Waar lig je, waar zit je? Ik vind je niet! Graag had ik, voor onze gemeente als voorbeeld en nog voor zoveel andere plaatsen, dit

onderwerp behandeld gezien.

Avelgem kent 2 gevaarlijke verkeersassen, Kortrijk-Oudenaarde en Kortrijk-Doornik.

Voor het doorgaand fiets-, school- en wandelverkeer (momenteel erg onveilig) kunnen er bij ons, mits wat onvervalste goede wil, perfecte alternatieven worden ontworpen door gebruik te maken van het bestaand buurtwegennetwerk. Bijgevoegd kaartje toont wat mogelijk is. Hierop en op mijn eigen inventarisatie gebaseerd, kan men Avelgem-centrum probleemloos verbinden met Rugge, Kerkhove en alle andere deelgemeenten.

Evenzo kan men Avelgem in zijn geheel verbinden met Wortegem-Petegem, Oudenaarde en met Zwevegem. Enkel dient men bestaande buurtwegen, zonder grote kosten, bij te werken en als fiets- en wandelpad in te richten.

Mijn inventarisatie werd door de gemeente Avelgem overgenomen, maar nog altijd niet verwezenlijkt.

Wil men de as voor het zwakke verkeer verleggen dan hoeft men enkel de bestaande groene lijnen, buurtwegen, (zie kaart) op kaart tot een bruikbaar tracé uittekenen en op het terrein aanpassen.

Maar net zoals in sommige andere gemeenten kan dat dus niet. We hameren er al jaren op, steeds op dezelfde spijker.

Perfect mogelijk! Deze wegen bestaan echt. De ongelukkige ruilverkavelingen, waarvan ik niet begrijp hoe die ooit konden gebeuren, zouden terug aan de bestaande nood aangepast moeten worden. Moeten wij hier de kaars, de bril en de uil voor naar boven halen?

Thuis gekomen stond mijn Loebas te kwispelen aan de poort. Ja ventje, een wandeling kan er altijd nog vanaf. Misschien brengt me dat terug tot vredige gedachten, want die hele situatie maakt me wat opstandig. ■

JEAN-PIERRE CHRISTIAENS

DAG VAN DE NATUUR

18 NOVEMBER

Maaien, wilgen knotten, bomen planten: tijdens de Dag van de Natuur steekt iedereen de handen uit de mouwen. Zin om lekker mee te worden in de frisse buitenlucht en tegelijk de natuur vooruit te helpen? Stroop je mouwen op en help mee op 18 november 2017 tijdens een activiteit in je buurt!

ANZEGEM

9U TOT 12U // NATUURPUNT KREKEL-ANZEGEM

Ieder jaar proberen we ergens in Anzegem een aanplant te realiseren. Zo helpen we mee zorgen voor meer en betere natuur "van bie oes". Gelieve zelf te zorgen voor goeie werkkledij, stevig schoeisel, eventueel werkhandschoenen en een spade. Wij zorgen voor de verse soep! Deze editie wordt georganiseerd in samenwerking met de provincie en de gemeente Anzegem.

Locatie: Kasselrijbeek, Snoekstraat 4, Vichte

Contact: Griet Couvreur (0484/02 93 70 of griet.couvreur@scarlet.be)

INGELMUNSTER

9U TOT 12U // NATUURPUNT DE BUIZERD

Beheerwerken in 't Spoorwegdomein. Vooral hooien en hakhout kappen staan op het programma.

Locatie: Nabij het station Ingelmunster tegen de afgebroken centrumbrug.

Contact: Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of info@debuizerd.be)

AVELGEM

8U30 TOT 12U // NATUURPUNT AVELGEM

Beheerwerken in de Avelgemse natuur

Locatie: Meersstraat 45, Avelgem

Contact: Frans De Leersnijder (056 645 447 of fradelvan@skynet.be)

WEVELGEM

8U30 TOT 17U // NATUURPUNT WEVELGEM-MENEN

We gaan aan de slag in de Bankbeek in Gullegem onder begeleiding van Patrick Gheysens. Rond de middag zorgt Natuurpunt Wevelgem Meneen voor een broodjeslunch, geef vooraf een seintje aan Jozef.

Locatie: Daalstraat, Gullegem

Contact: Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozefbousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

ZWEVEGEM

9U TOT 12U // NATUURPUNT ZWEVEGEM

Maaien, wilgen knotten, bomen planten; we gaan aan de slag in de Zwevegense natuur. Voorzie spade, laarzen en dikke werkhandschoenen. Wij zorgen voor lekker soep, koekjes en andere dranken.

Locatie: Kraaibosstraat, Moen

Contact: Eddy Loosveldt (056/64 50 07 of eddy.loosveldt@gmail.com)

HARELBEKE

9U TOT 12U // NATUURPUNT GAVERSTREKE

Dag van de natuur! Ideaal om een voormiddag de handen uit de mouwen te steken in de Villaplasjes, één van de natuurgebieden die we beheren in de Gavers, en zo de natuur letterlijk een handje te helpen.

Locatie: Meersstraat, Harelbeke

Contact: Bart Lemey (0474/51 67 65 of bart.lemey@gmail.com)

WAREGEM

9U TOT 16U // NATUURPUNT WAREGEM

We werken vooral rond de College poel: wilgenopslag verwijderen. Ook zullen er knotwilgen aangepakt worden. Helpende handen hebben logischerwijs recht op brandhout. Zorg voor aangepaste werkkledij, laarzen, werkhandschoenen, eventueel picknick. Een tussendoortje (drankjes + hapjes) wordt voorzien.

Locatie: Veedrinkpoel langs de Oude Spoorwegberm, Waregem

Contact: Peter Depodt (0472/33 31 24 of depodt@scarlet.be)

KUURNE

9U TOT 12U // NATUURPUNT DE VLASBEK

Locatie: Afspraak aan de ingang van het natuurreservaat - jaagpad gelegen aan Standbeeld Den Hert of Newfoundland Memorial, Gentssesteenweg 149 in Kortrijk.

Contact: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

VOORJAAR 2018 CURSUS NATUURBEHEER

Wat is een bloemrijk gras- of hooiland? Waar vind je ze en hoe herstel je ze? Waarom is de bodem zo belangrijk? Waar willen we grasland en waar bos? Waar stroomt grondwater heen? Wanneer mag je in jouw gebied terug de oranjetip verwachten? Wanneer is begrazing nodig of nutteloos? Graaf je overal poelen? Wat is het probleem met stikstof of fosfaat?

Natuur beheren is: je gebied leren kennen, leren van anderen, overleggen met andere beheerders, met omwonenden en met kenners. Deze cursus natuurbeheer voert je door de verscheidenheid aan natuurtypes die Zuid-West-Vlaanderen rijk is: ruigte, grasland en bos, maar ook stedelijke natuur én legt de focus op het ideale beheer ervan. In 7 theorielessen en 3 terreinbezoeken van telkens 3 uur wordt je geïntroduceerd in de wereld van het milieu, soorten, biotopen, natuurbeheer en maatschappij. De cursus is aangepast op maat van deze regio.

Voor wie Gemotiveerde én geïnteresseerde vrijwilligers, leden en niet-leden die hun steentje willen bijdragen aan het natuurbeheer in de regio.

Praktisch Theorielessen op donderdagavond 1/2, 8/2,

22/2, 1/3, 8/3, 15/3, 22/3 telkens van 19u30 tot 22u30 in Hof te Coux, Marionetten 12, Kortrijk.

Terreinbezoeken op zaterdagvoormiddag 10/3, 17/3, 24/3 telkens van 9u30 tot 12u30 in een natuurgebied in de regio. Hiervoor wordt verder afgesproken tijdens de cursus.

Kostprijs Leden van Natuurpunt betalen 54 euro. Niet-leden betalen 60 euro.

Contactpersonen Jens Verwaerde: jens.verwaerde@cvn.natuurpunt.be - 0491 15 03 57

Tineke Thijs - secretariaat Natuurpunt CVN: tineke.thijs@cvn.natuurpunt.be - 014 47 29 50
<https://www.natuurpunt.be/agenda/cursus-natuurbeheer-kortrijk-24568>

Inschrijven

Vervolgmodules Aansluitend op deze cursus zullen een aantal specifieke vervolgmodules georganiseerd worden. Meer info zal hier binnenkort over beschikbaar zijn.

NATUURBEHEER, DOE JE MEE?

Om onze natuur optimale kansen te geven is natuurbeheer op maat van groot belang. Dat beheer kan variëren van niets doen tot heel intensief maatwerk. Er wordt dan ook jaarlijks heel wat werk verzet in onze honderden natuurgebieden in Vlaanderen en heel wat vrijwilligers helpen daar graag aan mee. Het weekend van 18 en 19 november werd zelfs gepromoveerd tot een echt Natuur Werkweekend voor gans Vlaanderen waarbij honderden Natuurpunten de handen uit de mouwen steken. Heel wat van onze Natuurpunten leden hebben hier echter nog nooit kennis mee gemaakt, en daarom hier een woordje uitleg. Wat doen we allemaal tijdens dat natuurbeheer?

MAAIEN, HOOIEN, KNOTTEN...

Heel wat van onze natuurgebieden zijn graslanden. Die moeten periodiek gemaaid worden. Maaien en afvoeren van het maaisel wordt gedaan om de grond te verarmen waardoor zeldzame bloemen en planten meer kansen krijgen om er te groeien. Daar profiteren dan ook veel andere insectensoorten, vlinders, wilde bijen of vogels van. Gaat het om grote stukken, dan maaien we meestal met aangepaste machines (voor vochtige graslanden hebben we zelfs heel bijzonder aangepast materiaal om de bodem niet te beschadigen). Kleinere graslanden worden handmatig gemaaid met bosmaaier of zeis. Nadien moet het maaisel samengeraapt worden om te drogen voor het kan worden afgevoerd. Naast maaien worden op zo'n beheerwerken ook dikwijls knotbomen geknot met een kettingzaag of met een handzaag en nadien worden dan o.a. takkenwallen aangelegd voor zoogdieren. Dit is dan winterwerk. Hiermee wordt ook een eeuwenoude manier van landschapsbeheer in stand gehouden waar de natuur van profiteert en cultureel erfgoed wordt bewaard. Dit soort werken is niet moeilijk maar wel heel arbeidsintensief. De hulp van onze vrijwilligers is heel belangrijk om één en ander betaalbaar te houden.

Samen verzetten we massa's werk en er wordt nogal wat zweet achtergelaten maar meewerken voor meer en betere natuur is gewoon een hele gezellige en nuttige bezigheid. Het samen werken in de natuur geeft een goed groepsgevoel. En ook voor families met kinderen is het een mooie teamactiviteit, waarbij de kinderen betrokken worden bij gemeenschapswerk. We leggen onze vrijwilligers graag in de watten met een drankje achteraf.

Uiteraard zijn onze vrijwilligers verzekerd voor mogelijke ongevallen (waarbij we alle regels volgen om die te vermijden!). Je kan best zelf zorgen voor werkhandschoenen. Ander materiaal wordt meestal

wel ter beschikking gesteld door het beheerteam van de Natuurpuntafdeling.

De bijhorende sfeerbeelden van enkele beheerwerken deze zomer in een stukje "nieuwe" natuur in de Leievallei in Bissegem doen jullie hopelijk goesting krijgen om ook eens mee te doen. Met dank aan Jan, Steef, Bert en de vele andere organisatoren van deze natuurwerken in Kortrijk.

Ook in andere gebieden in Zuid-West-Vlaanderen is er een pak werk te doen. Wie wil meehelpen kan best zijn emailadres doorgeven aan hans@natuurkoepel.be - de mailadressen worden doorgegeven aan de betrokken afdelingen in de regio. Wees welkom! ■

↑ © Kristina Naeyaert

↓ © Jan Desmet

EEN VRUCHTBARE WERKING

FRUITWERKGROEP VELT WEVELGEM-MENEN

DIETER DEWITTE,

Niet iedereen weet dat er reeds bijna 20 jaar een fruitwerkgroep bestaat bij de Velt afdeling Wevelgem-Menen.

Wij gaan op zoek naar oude, lokale fruitrassen in onze boomgaarden en proberen die te behouden en te bewaren in de

- boomgaard Poelenbos (te Wevelgem, aangeplant in 1999)
- boomgaard Provinciedomein Bergelen (te Gullegem, aangeplant in 2011)
- boomgaard Purgatoirebekken (te Rekkem, aangeplant in 2012).

Een groep gedreven Velt-leden van de fruitwerkgroep van Velt Wevelgem-Menen (FWG) onderhouden de boomgaarden op een ecologische manier. Zo kunnen we een fijne selectie West-Vlaamse rassen een plaatsje geven en bewaren voor later. Doordat we in het Zuiden van onze provincie actief zijn piepen we ook over de landsgrens heen en zijn we zo fiere bezitters van een aantal Noord-Franse rassen.

WINTER- EN ZOMERS-NOEILESSSEN

Op verschillende tijdstippen houden we info-sessies om de opgebouwde kennis te delen met een breder publiek en niet enkel leden van Velt. Het juiste snoeimoment is zeer belangrijk. Deelnemers kunnen al naar gelang van het deelnemersaantal en onder begeleiding van een lid van de fruitwerkgroep (FWG) zelf aan de slag met het snoeien van onze boomgaarden onder het motto: 'al doende leert men de knepen van het vak'.

SNOEILESSSEN EN INFO-AVONDEN

Tijdens de wintermaanden bieden we telkens lesmomenten aan voor het snoeien van klein-fruit. Een doorgewinterde klein-fruitsnoeier leert het vak bij één van de leden thuis aan of in de Wereldtuin XL te Menen.

We kunnen gespecialiseerde voordrachten geven over oude fruitboomrassen.

We waren onlangs aanwezig op de nationale fruihtentoonstelling van de Nationale Boomgaardenstichting. Op hun vraag stelden we daar een selectie typisch West-Vlaamse rassen ten toon.

➤ De boomgaard in Bergelen tijdens de zomer
© Dieter Dewitte

↓ De boomgaard in het Poelenbos in 2014
© Luc Pinoy

LEREN, KIJKEN EN PROEVEN VOOR GROOT EN KLEIN

Om de twee jaar is er feest in de boomgaard waarbij al onze oude fruitboomrassen kunnen bewonderd worden. Er zijn proeverijen alerhande zoals taarten, appelmoes, appelsap en gedroogde vruchten. We verwennen de kinderen en laten hen op een speelse manier kennis maken met fruit en bomen. Vanzelfsprekend kan iedereen bij ons terecht voor alle mogelijke info omtrent snoeien en enten. We organiseren een tweejaarlijkse fruitproefactie waarbij de bezoeker kan uitkiezen welk ras zijn voorkeur wegdraagt en we helpen dan ook graag bij het plannen van een aankoop.

OUDE RASSEN ZIJN IN

Reeds geruime tijd organiseren we vanuit de FWG een fruitboomactie. Samen met de FWG van Velt Beernem selecteren we een ruim aanbod fruitbomen en struiken die we dan te koop aanbieden aan onze leden, vanzelfsprekend met de nodige informatie. We blijven zoeken naar oude rassen en breiden onze collectie uit door onze ogen open te houden in eigen streek en heel alert te zijn voor informatie. We zijn er als de kippen bij op alle mogelijke tentoonstellingen.

HET VONDELINGEN-PROJECT, EEN BLIJVENDE ZOEKTOCHT

Vondelingen zijn vruchten die aan spontaan ontstane fruitbomen of struiken groeien. Dit gaat zo in zijn werk: pitten uit klokhuizen, dikwijls weggeworpen uit een rijdende auto of trein kunnen soms uitgroeien tot een volwaardige boom of struik. De hieruit ontstane vruchten zijn niet ras-vast. Vaak gaat het om een mutatie van het oorspronkelijke ras. De verzamelde vondelingen-vruchten gaan behoren tot een soort spontane diversiteit. De ene vrucht is interessanter dan de andere maar het is volkomen zinvol om hiermee aan de slag te gaan.

Ter gelegenheid van de provinciale tentoonstelling van de Nationale Boomgaardenstichting in 2015 in Hoeve Hangerijn te Brugge konden we de hand leggen op een 40-tal soorten van dergelijke appels, allen afkomstig van spontaan ontstane bomen en struiken. Sindsdien gaan we actief op zoek naar vondelingen langs straten, pleinen en spoorwegen. Op die manier vond Bart Vanden Hove, voorzitter van onze fruitwerkgroep, toevallig Stropneuzen terug en zorgde hij ervoor dat deze soort kan bewaard blijven. Ondertussen wordt Stropneuzen verdeeld via boomkwekerij De

Linde te Kemmel.

Bij onze onophoudelijke zoektocht naar nieuwe ontdekkingen van oude rassen baseren we ons steeds vaker op het zoeken van vondelingen.

De provinciale diensten zijn onze vraag om een collectieboomgaard aan te leggen gunstig gezind. Momenteel zijn we nog op zoek naar een geschikte locatie maar we kregen alvast het fiat om de bomen, het worden laagstammen, te enten. Ondertussen staat de teller op 63 verschillende bomen. De toekomst ziet er vruchtbaar uit... ■

Benieuwd naar onze werking?

beweegt.velt.be/fruitgroepwevelgemmenen

FWG VELT WEVELGEM-MENEN

beweegt.velt.be/fruitgroepwevelgemmenen

TOMATEN OP EEN BEDJE VAN OMEGABAARS

INNOVATIEF DENKEN EN WERKEN IN EEN BREDE SCHOOLCULTUUR OP DE CONDÉ-SITE

Speurend naar duurzame ontwikkelingen botste ik op een uniek concept van de Provinciale Tuinbouwschool Kortrijk (PTI). Merkwaardig hoe deze middelbare school vervelde van een stereotiepe naar een veelzijdige hoog innovatieve onderwijsinstelling. Hoe kwam de kentering?

Aan het woord is Germain Desmet, één van de enthousiaste bezielers van het eerste uur.

PLANT + DIER + MILIEU

“Die kentering is mogelijk geweest door een gedreven directie, geëngageerde collega's en de Provincie West-Vlaanderen die de nodige financiële middelen hiervoor vrijmaakte. Door 'out of the box' te denken, kennis op te bouwen en nieuwe stimulerende samenwerkingen te smeden werden verschillende projecten gerealiseerd.”

“De trigger die alles op gang bracht was de hervorming van het agrarisch onderwijs op 1 september 2009. Dit hield in dat elke school

vanaf de tweede graad zowel 'Plant', 'Milieu' als 'Dier' op TSO-, zowel als op BSO-niveau, moest aanbieden. We waren verplicht om hier de nieuwe afdelingen 'Dier' en 'Milieu' op te richten. De teeltleiding moest met een minimale voorkennis en binnen een beperkte ruimte die invulling op praktijkvlak mogelijk maken, het was een hele uitdaging.”

“Hierbij moesten we een project opzetten die zowel duurzaam als innovatief was. De eerste realisatie was dan ook de opstart van onze aquacultuur.”

DUURZAME INNOVATIEVE COMBINATIE VAN AQUACULTUUR EN WARME KASTEELT

“Onze school stapte mee in een experiment van de KULeuven en HOWEST waarbij de kweek van omegabaars (Australische jadebaars) wordt gekoppeld aan de teelt van tomaten, zonder toevoeging van hormonen, antibiotica of andere schadelijke producten. Dit plant + dier + milieu-concept combineert duurzame en milieuvriendelijke vernieuwing met economische rendabiliteit.”

“De vissen krijgen vegetarische voeding, dus geen milieuschadelijk vismeel. Ze zwemmen in een gesloten systeem van hemelwater met bio-filter zodat het water hergebruikt kan worden. Mest wordt via een eb en vloed systeem (1) gebruikt ten gunste van binnenteelten en via een sprenkelsysteem benut voor buitenteelten. Boven die waterbekkens groeien de tomaten, ze nemen het afvalwater van de visteelt - verrijkt met nitraten en andere voedingsstoffen uit de uitwerpselen - op. Intussen leveren de bekkens extra CO₂ wat de tomatenteelt ten goede komt. De restwarmte van de teelt warmt het water in de bekkens op.”

“Telers kunnen nu een duurzame (korte keten) volledig traceerbare consumptievis op de markt brengen. De integratie van aquacultuur verhoogt het rendement binnen een bedrijf.

De eerste spin-off van onze proefopstelling is het Kruishoutems bedrijf Aqua4C dat sinds juli 2017 1,5 ton vis per week verkoopt. Aqua4C is een bloeiend bedrijf en bewijst zo dat duurzame aquacultuur economisch rendabel is (2).”

“Door onze betrokkenheid met

Boven de waterbekkens met omegabaars groeien de tomaten.
© Jan Desmet

Aquavlan en Aquacultuur Vlaanderen werken we op internationaal vlak samen met universiteiten, hogescholen met HOWEST als belangrijkste partner, proefstations en industrie.”

BREDE SCHOOLWERKING

“Daarop aansluitend en later bouwden we een kippenren en kochten paarden. De tropische wintertuin werd aangepast voor vogels en reptielen. Er werd ruimte gecreëerd voor kleine dieren zoals konijnen, cavia's...

Wegens plaatsgebrek moesten we bij onze burens aankloppen: in de groene ruimte van het woonzorgcentrum (WZC) St.-Jozef legden we een dierenpark aan dat onmiddellijk beantwoordde aan de nood van hun afdeling psychogeriatric om kleine neerhofdieren te integreren in de ouderenzorg. Het project, in samenwerking met VIVES, kreeg de werktitel 'dier in een zorgrelatie'. “

“We maakten een doorsteek tussen ons schoolterrein en dat van het WZC St.-Jozef. Dit zette de deuren open voor onze andere buur: het kinderdagverblijf 'het Blokkenhuis' van het OCMW.

Met deze, wat we noemen 'brede schoolwerking' (3), gaan we in tegen de vereenzaming in de thuiszorg. De 'Condé-site' wordt zo intergenerationeel opengesteld. Kinderen en ouderen komen niet alleen in contact met de dieren maar ook met elkaar en met de schoolgaande jeugd. De leerlingen ontwikkelen sociale vaardigheden die nodig zijn voor het respectvol omgaan met alle leeftijden, sociale milieus en gearmdheden. De therapeutische meerwaarde voor de kwetsbare jongeren onder onze leerlingen is opmerkelijk.”

“Het dierenpark - eerder een kinderboerderij - ligt in een mooie en rustige omgeving en is ook buiten de schooluren toegankelijk voor rolstoelgebruikers en personen met fysieke beperkingen. Een centrale kiosk dient als rustpunt en hier wonen kleine dieren met een hoge aibaarheidsfactor. Neer-

hofdieren zoals geiten en kippen leven buiten. Voor de bewoners van het WZC St.-Jozef bouwden we een echt 'duivenkot', en jawel... ouderen spelen met prijsduiven op Barcelona! Voor de senioren is het een bijzonder waardevolle tijdsbesteding. In de afgesloten ruimte voor dementerende en psychiatrische bejaarden komt een volière. In een slim uitgedachte konijnenheuvel wordt zelfs op aanvraag een konijn in een mandje op de schoot gebracht. De terraria kunnen rekenen op heel wat nieuwsgierigheid en de kleine gasten vinden de tropische serre - de 'jungle' - de max.”

“In deze groene omgeving vinden allerhande praktijklessen, turnlessen en activiteiten plaats zodat de doelgroepen elkaar kunnen observeren en het contact met de ouderen gestimuleerd wordt.”

ZÖÖTHERAPIE

“Het aaien van een dier heeft een therapeutisch effect op de bloeddruk en hartslag, en geeft een gevoel van zekerheid, kameraadschap, intimiteit en continuïteit. Het verhoogt de aanmaak van endorfine, een welbekende stof die een genotsgevoel geeft. Wanneer een dier wordt ingezet bij de behandeling van patiënten reageren ze beter op hun medicijnen, hebben ze minder slaap- of rustgevend medicatie nodig, hun motorische

en geestelijke capaciteiten verbeteren, ze komen uit hun isolement en voelen zich minder depressief. Dieren worden steeds vaker ingezet in allerlei (zorg)instellingen, dit heet men zoötherapie.”

BIOLOGISCHE GEWASBESCHERMING EN PROBIOTICA

“Dertig jaar geleden was spuiten de boodschap. Nu zitten we in een ander tijdperk. Op ruime schaal introduceerden we de biologische gewasbescherming. Afhankelijk van de belagers worden de efficiëntste roofinsecten ingezet (4). “

“Er worden sluipwespen, larven van lieveheersbeestjes en gaasvlieg ingezet tegen bladluizen. Larven en kevers van *Cryptolaemus* Montrouzieri verdelgen wolluis, diverse soorten sluipwespen verdelgen kas-wittevlieg, tabaks-wittevlieg en mineervliegen, roofwantsen zetten we in tegen kas-spintmijt. We gebruiken met verbluffend resultaat probiotica zowel voor de bodem als voor het water. Dat zijn micro-organismen zoals lactose-gisten en bacteriën die in een natuurlijk milieu thuishoren. Pesticiden-gebruik vermijden we ook door diverse teelttechnieken toe te passen. We stimuleren het gebruik van compost en leren composteringstechnieken aan. Voor de bestuiving zetten we 2 soorten hommels en bijen in.”

Het hemelwater van de bekken waar de vissen in zwemmen circuleert in een gesloten systeem, en passeert een biofilter waardoor het opnieuw gebruikt kan worden.

© Jan Desmet

ONSTUITBARE DOOR- BRAAK

“De leerkrachten, de leerlingen en de partners die het project dragen brengen nieuwe ideeën en uitdagingen aan en helpen die te realiseren: het rietveld voor waterzuivering, een milieuroute en een speelbos. Dit alles zal open gesteld worden voor scholen, verenigingen en de buurt. Er komt een openlucht kine en we starten met de experimentele kweek van roodschaarkreeft in aquacultuur. In het dierenpark leggen we een natuurlijke vijver aan en we zijn van plan om in samenwerking met de ULB de bedreigde Europese rivierkreeft *Astacus* in die vijver te kweken. In Vlaanderen is deze kreeft uitgestorven.”

“Er wordt momenteel veel werk gestoken in de uitbouw van de Walle boerderij.

Naar analogie met de buurt- en zorgboerderij van het WZC St.-Jozef zal de boerderij op Walle ontwikkeld worden in het kader van onze brede schoolwerking. I.s.m. de provincie en VIVES willen we het agrarisch onderwijs in Congo ondersteunen met een 2-jarig project. We wachten op de bevestiging van goedkeuring voor het Aquaponics Interreg Project dat getrokken wordt door de landbouwuniversiteit van Gembloux in samenwerking met Howest die hiervoor praktisch onderzoek verricht. Hier willen we de duurzame aquaponics: aquacultuur met recirculatie via planten binnen city-farming en kleinschalige projecten bij particulieren en bedrijven aanbrengen en ondersteunen. Het genereren van elektriciteit uit plantenwortels komt misschien ook ooit van de grond.”

BEZOEK ONS

“Je moet het zien en ervaren. We geven rondleidingen, workshops en andere activiteiten voor personen, groepen, verenigingen en scholen voor zowel kleuters als voor hoog opgeleiden. Externe groepen kunnen mits afspraken activiteiten organiseren. Voor de kinderen wordt ook begeleiding georganiseerd.” Je kan een rondleiding aanvragen bij het PTI, Condédreef 10, Kortrijk; mail naar germain.desmet@pti.be

JAN DESMET

- (1) <http://www.eugrowshop.eu/nl/info/kweeksystemen/eb-en-vloed-systeem/>
- (2) <http://www.tijd.be/rt/1/id/9912498?updateTime=1499682336501&srct=true>
- (3) <http://swipe.to/1442n>
- (4) <https://www.koppert.nl/producten/bestrijders>

*De Omegabaars is een échte B.V. of Belgische Vis. Hij zwemt ook rond in de ecologische visboerderij in Kruishoutem, een spin-off van het PTI.
© Tom Linster*

NK Natuurkoepel vzw
NPA Natuurpunt Avelgem
NPDB Natuurpunt De Buizerd vzw
NPDV Natuurpunt De Vlasbek vzw
NPGS Natuurpunt Gaverstreke
NPK Natuurpunt Kortrijk
NPKA Natuurpunt Krekel Anzegem
NPW Natuurpunt Waregem
NPWM Natuurpunt Wevelgem-Menen
NPZ Natuurpunt Zwevegem

VELTH VELT Harelbeke-Kuurne-Waregem
VELTK VELT Team Eetbaar Kortrijk
VELTW VELT Wevelgem-Menen
VELTZ VELT Zwevegem-Kortrijk

HYLA Amfibieën- en reptielenwerk-
groep
IWG Insectenwerkgroep
GEO Werkgroep Geologie en
Landschap
MYC Werkgroep Mycologia
SWG Steenuilenwerkgroep
PWG Plantenwerkgroep
VWG Vogelwerkgroep
ZWG Zoogdierenwerkgroep
WGTW Werkgroep Trage Wegen
BWG Bijenwerkgroep
SOL Sol Suffit

WOENSDAG 4 OKTOBER

PADDENSTOELENWEEDE IN KOEKELAREBOS - MYC

INFO: Zie blz. 32

ZATERDAG 7 OKTOBER

PLANTENRUILBEURS IN DE GROENE LONG TE KUURNE - NPDV & VELTH

WAAR: Het Slot, Groene Long, Oudstrijderslaan 3, Kuurne

WANNEER: 14:30 - 17:00

WAT: Op onze jaarlijkse plantenruilbeurs is iedereen welkom die plantjes wil omruilen (ook de mensen die geen plantjes bij hebben). Dit is een activiteit in samenwerking met Velt Kuurne-Harelbeke.
 INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

ALGEMENE LEDENVERGADERING VAN DE VZW - NPDV

WAAR: Het Slot, Groene Long, Oudstrijderslaan 3, Kuurne

WANNEER: 17:00 - 19:00

WAT: Alle leden van Natuurpunt De Vlasbek zijn uitgenodigd tot het bijwonen van de Algemene vergadering van de Vzw. De agenda van deze vergadering wordt ten gepaste tijde aan de leden medegedeeld.
 INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

BEHEERWERKEN: BRAEBOS MAAIBEHEER - BOOMGAARD - NPZ

WAAR: Kraaibosstraat, Zwevegem

WANNEER: 8:00 - 12:00

WAT: Beheerwerken: Braebos maai-beheer - boomgaard
 INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

ZONDAG 8 OKTOBER

VOGELTREKTELLING - NPDV

WAAR: Waterstraat 10, Bavikhove

WANNEER: 8:30 - 18:00

WAT: Zoals ieder jaar gaan we weer vogels tellen en inventariseren aan onze trektelpost te Hulste-Waterstraat 10 op grondgebied Harelbeke.
 INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

GELEIDE WANDELING MANDELHOEK - NPDB

WAAR: Waterstraat 6, Ingelmunster

WANNEER: 9:30 - 12:00

WAT: Kennismaking met dit reservaat en paddenstoelen.

INFO: Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of info@debuizerd.be)

BOSWANDELING IN HET PRESHOEKBOS - NPK - NPWM

INFO: Zie blz. 11

MAANDAG 9 OKTOBER

BEHEERACTIVITEITEN AVELGEMSE SCHELDEMEERSEN - NPA

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem

WANNEER: 14:00 - 17:00

WAT: Beheerwerken

INFO: Frans De Leersnijder (056 645 447 of fradelvan@skynet.be)

ZATERDAG 14 OKTOBER

NACHT VAN DE DUISTERNIS IN KUURNE - NPDV

WAAR: Het Slot, Groene Long, Oudstrijderslaan 3, Kuurne

WANNEER: 19:30 - 23:00

WAT: Nacht van de Duisternis in Kuurne, er wordt o.a. een film vertoond over vleermuizen.
 Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

NACHT VAN DE DUISTERNIS - NPZ

WAAR: Kraaibosstraat, Zwevegem

WANNEER: 19:30 - 22:00

WAT: Tast je graag eens in het duister en ben je niet bang voor de duistere nacht? Kom dan naar de Nacht van de Duisternis in Zwevegem!

INFO: Eddy Loosveldt (056/64 50 07 of eddy.loosveldt@gmail.com)

NACHT VAN DE DUISTERNIS - NPKA

WAAR: VBA De Verreijkers, Blaarloekstraat 5, Anzegem

WANNEER: 19:00 - 21:00

WAT: Laat je meeslepen en onderdompelen in de fascinerende en kleurrijke wereld van de sterren en planeten. Enthousiaste sterrenkijkers vertellen er ons meer over en laten ons meekijken door hun zelfgebouwde telescopen.

INFO: Griet Couvreur (0484/02 93 70 of griet.couvreur@scarlet.be)

NACHT VAN DE DUISTERNIS - NPK

WAAR: Buurthuis Rollegem, Tombroekstraat 2, Rollegem

WANNEER: Om 20:00

WAT: Sfeervolle avondwandeling met sterrenkijkerspost. We zoeken de duisternis op in een Kortrijkse deelgemeente, meer bepaald in Rollegem. Je hoort over het belang van duisternis voor mens en dier, over het leven van nachtdieren en je leert enkele sterren kennen. Fluohesje ten zeerste aangeraden
 INFO: Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurlandpuntkortrijk@telenet.be)

BEHEERWERKEN VILLAPLASJES IN DE GAVERS - NPGS

WAAR: Meersstraat, Harelbeke

WANNEER: 9:00 - 12:00

WAT: Kom een voormiddag de handen uit de mouwen steken in de Villaplasjes, één van de natuurgebieden die we beheren in de Gavers.

INFO: Bart Lemey (0474/51 67 65 of bart.lemey@gmail.com)

BEHEERACTIVITEITEN AVELGEMSE SCHELDEMEERSEN - NPA

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem

WANNEER: 8:30 - 12:00

WAT: Beheerwerken

INFO: Frans De Leersnijder (056 645 447 of fradelvan@skynet.be)

ZONDAG 15 OKTOBER

DAG VAN DE TRAGE WEG - REGIO

INFO: Zie blz. 28

KABOUTERNATUURPAD - NPW

INFO: Zie blz. 11

WOENSDAG 18 OKTOBER

HERFSTPADDENSTOELEN OP HET GOLFTERREIN TE HOLLEBEKE - MYC

INFO: Zie blz. 32

NACHT VAN DE DUISTERNIS VOOR JONG EN OUD, OOK KINDEREN - NPA

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem

WAT: Wat leeft er in het duister? Wat leeft er in de nacht? Hoor ik daar opeens gefluister? Wie houdt hier nu de wacht? Wil je antwoord op deze vragen, kom dan op zaterdag naar onze 'Nacht van de Duisternis'. Op onze avondwandeling hopen we op een ontmoeting met de Tovenaar en zijn uil! Kinderen die een pompoen- of nog beter een bietenlantaarn willen maken, mogen deze meebrengen met een theelichtje erin. Voor allen: stevig schoeisel is sterk aanbevolen
 INFO: Pol Wannyn (0497/455 299 of polwannyn@skynet.be)

ZONDAG 22 OKTOBER

LEDENFEEST - VELTZ

WAAR: Cowboy Henk carpoolparking, Kortrijk

WANNEER: 10:00 - 20:00

WAT: Ledenuitstap per bus richting Brugs Ommeland met o.a. omein Beisbroek, Tudor en Chartreusinnebos; volksterrenwacht Cosmix. Inschrijven voor 8 oktober; 30 euro (15 euro voor kinderen)

INFO: Velt.zwekor@gmail.com of bij Mike en Katrien (0494 20 20 14)

ZATERDAG 28 OKTOBER

BEHEERWERKEN: BRAEBOS MAAIBEHEER - BOOMGAARD - NPZ

WAAR: Kraaibosstraat, Zwevegem

WANNEER: 8:00 - 12:00

WAT: Beheerwerken: Braebos maai-beheer - boomgaard

INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

ZONDAG 29 OKTOBER

WANDELEN IN HET DOMEIN RHODESGOED TE KACHTEM MET GIDS - NPDV

WAAR: Vlaskouter 1, Kuurne

WANNEER: 13:30 - 18:30

WAT: Vw gaan wandelen en observeren met gids in het Domein Rhodessgoed te Kachtem.

INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

WORKSHOP VOEDERPLANKEN - NPGS

INFO: Zie blz. 11

ZATERDAG 4 NOVEMBER

BEHEERWERKEN: DAALBEEKBOSJE MAAIBEHEER - NPZ

WAAR: Kraaibosstraat, Zwevegem

WANNEER: 8:00 - 12:00

WAT: Beheerwerken: Daalbeekbosje maai-beheer
 INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

ZONDAG 5 NOVEMBER

WANDELING KLEURENPRACHT OP DE BERGELLEN - NPWM

WAAR: Rijksweg, Gullegem

WANNEER: 15:00 - 17:30

WAT: Begeleider: Jozef Bousse

INFO: Jozef Bousse (0476/47 78 31 of jozefbousse@natuurlandpuntwevelgem-menen.be)

PLANTENRUILBEURS - VELTZ

WAAR: Het Tuinpoor, Blokkestraat 29 te Zwevegem (achteraan de gemeentepuntparking)

WANNEER: 10:00 - 11:00

WAT: Plantenruilbeurs ism. I.I.I.I.I.I.: zaden, vaste planten, bollen, struiken, bessen, kruiden; toegang en ruilen gratis.

INFO: Velt.zwekor@gmail.com

WOENSDAG 8 NOVEMBER

OPVERKENNING IN MANDELHOEK TE INGELMUNSTER - MYC

INFO: Zie blz. 11

drukta.

partner in print

ProPolis

Propolis + planten + essentiële oliën

ladrôme
LABORATOIRE

**VOOR EEN WINTER
ZONDER ZORGEN**

Basingrediënt Propolis extract: **100% BIO** moedertinctuur van propolis - Microbiologische zuiverheid gegarandeerd

info@mannavita.be - www.mannavita.be - www.propolis-winter..com

VERVAEKE FIBRE
flax for the industry since 1892

Kortrijksestraat 68

B-8520 Kuurne

Tel. 056 71 20 55

E-mail: flax@pandora.be

1892-2012

120 Years of Continuity through Quality

VOOR ELK WAT WILS... CHAQU'UN SON CHEMIN...

www.ngi.be

NGI - Nieuw-Gelre Industrie

VERCRUYSSSE

YOUR RELIABLE WOOD CONNECTION

Houthandel, platen, fineer, isolatie

Boomzagerij

Akoestische materialen

FSC CU-COC-803341-AP

Zevenkaven 29, 8560 Gullegem

T 056 41 20 64 F 056 40 42 21

dan.vercruysse@houtvercruysse.be

www.houtvercruysse.be

Niets is wat het lijkt
Alles is mogelijk,
Ceci est un crocodile
Si vous le voulez
Kom buiten
En verwonder
In de
bio - diverse - tijd

Peter ☺

Geïntrigeerd door het wonderbaarlijke
in onze natuur, kom dan mee op de
natuurwonderwandelingen. Mail naar
peter.callewaert@skynet.be (foto Spierebos)

we hebben het voor u

ZATERDAG 11 NOVEMBER

SE CONTACTDAG STEENUILNENWERKGROEP
TE ROESELARE - SWG

WAAR: Meensesteenweg 412, Roeselare
WANNEER: 9:30 - 17:00

WAT: De Steenuilenwerkgroep van Natuurpunt nodigt je van harte uit op haar jaarlijkse dag. Tussen pot en pint vertellen en gedachten wisselen over het kleinste uiltje van Vlaanderen: de Steenuil. Niet alleen een gezellige dag maar ook een heel leerzame: tal van boeiende sprekers uit binnen- en buitenland komen aan bod. Verschillende thema's zoals inventarisatie, biotoopverbetering, nestkastenwerking, ringwerk, activiteiten enz. ... worden gebracht door sprekers met een grondige ervaring met Steenuilen.

INFO: Bekijk het volledig programma op: <https://www.natuurpunt.be/steenuilenwerkgroep>

ZONDAG 12 NOVEMBER

PADDENSTOELENWANDELING - NPK

WAAR: Stadsgronden De Kleiputten, NEC De Steenoven, Schaapsdreef, Kortrijk
WANNEER: Om 9:30

WAT: Naar jaarlijkse gewoonte neemt Jimmy Desmet je mee in de betoverende wereld van paddenstoelen.

INFO: Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpuntkortrijk@telenet.be)

WOENSDAG 15 NOVEMBER

MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN - MYC

INFO: Zie blz. 11

ZATERDAG 18 NOVEMBER

DAG VAN DE NATUUR - REGIO

INFO: Zie blz. 48

DONDERDAG 23 NOVEMBER

BESPREKING ZADENLIJST VELD SAMENAANKOOP - VELTZ

WAAR: Mike en Katrinen, Stedestraat 71, Zwevegem
WANNEER: 20:00 - 22:00

WAT: Interactieve avond met ppt en commentaar van alle deelnemers over rassen, resultaten, tips

INFO: velt.zwekor@gmail.com

ZATERDAG 25 NOVEMBER

AANPLANTACTIE IN HET PRESHOEKBOS - KORTRIJK

INFO: Zie blz. 18

SAMEN AAN DE SLAG - NPK

WAAR: OC Marke, Hellestraat 6, Marke
WANNEER: Om 9:00

WAT: We maken samen een wilgenteencreatie in de omgeving van het OC Marke. Organisatie van TuinHier Marke ism Natuurpunt Kortrijk.

INFO: Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpuntkortrijk@telenet.be)

ZONDAG 26 NOVEMBER

NATUURWANDELING IN NATUURGEBIED
MALDEGEMVELD MET GIDS - NPVD

WAAR: Vlaskouter 1, Kuurne
WANNEER: 13:00 - 19:00

WAT: Onder leiding van onze gids gaan we het Natuurgebied Maldegemveld verkennen.

INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

ZONDAG 3 DECEMBER

WINTERWANDELING IN BOURGOYEN-OSSEMEERSEN TE GENT - NPVD

WAAR: Vlaskouter 1, Kuurne
WANNEER: 13:00 - 19:00

WAT: We gaan onder leiding van onze gids observeren en wandelen in het mooie en uitgestrekte natuurgebied de Bourgoyen-Ossemeersen nabij Gent.

INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

WANDELING DE NATUUR IN Z'N BLOOTJE - NPWM

WAAR: NEC De Rand, Rijksweg, Gullegem
WANNEER: Om 15:00

WAT: Winterwandeling in Bergelen
INFO: Jozef Bousse (0476/47 78 31 of HYPERLINK "mailto:jozefbousse@natuurpuntwevelgem-menen.be" jozefbousse@natuurpuntwevelgem-menen.be)

WOENSDAG 6 DECEMBER

PADDENSTOELENWANDELING IN RHODESGOED KACHTEM - MYC

INFO: Zie blz. 32

ZATERDAG 9 DECEMBER

BEHEERWERKEN VILLAPLASJES IN DE GAVERS - NPGS

WAAR: Meersstraat, Harelbeke
WANNEER: 9:00 - 12:00

WAT: Kom een voormiddag de handen uit de mouwen steken in de Villaplasjes, één van de natuurgebieden die we beheren in de Gavers.

INFO: Bart Lemey (0474/51 67 65 of bart.lemey@gmail.com)

BEHEERACTIVITEITEN - NPA

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem
WANNEER: 8:30 - 12:00

WAT: Samen "werken" en napraten tussen pot en pint

INFO: Frans De Leersnijder (056 645 447 of fradelvan@skynet.be)

ZONDAG 10 DECEMBER

OVERKNOPPEN EN KNOPEN - NPK

WAAR: Ingang Kennedybos, Kruispunt Kennedylaan/Bruyninsep, Kortrijk

WANNEER: Om 9:30

WAT: Piet leert je inheemse bomen en struiken herkennen aan hun schors en knoppen.

INFO: Trees De Prest (056/20 05 10 of natuurpuntkortrijk@telenet.be)

DINSDAG 12 DECEMBER

KOKEN MET QUINOA - VELTZ

WAAR: Sint-Niklaasinstituut Zwevegem
WANNEER: 20:00 - 22:00

WAT: Met Bénédicte Verhofstede (van HUMUS): Het bereiden van een feestmaaltijd met o.a. bio-quinoa en oerspelt van eigen kweek. Inschrijven noodzakelijk

INFO: eddy.pappyn@gmail.com

ZATERDAG 16 DECEMBER

BEHEERWERKEN: KOOIGEM HAKHOUT - BEHEER, BRAAMBESTRIJDING - NPZ

WAAR: Kraibosstraat, Zwevegem
WANNEER: 8:00 - 12:00

WAT: Beheerwerken: Kooigem hakhout - beheer, braambestrijding

INFO: Danny Deceukelier (056/75 61 39 of danny.deceukelier@telenet.be)

TWEEDEAAGSE VOGELXCURSIE ZEELAND (NL) MET OVERNACHTING EN ONTBIJT - NPW

WAAR: Zuiderlaan 20, Waregem
WANNEER: 16/12/17 - 17/12/17

WAT: Deze keer pakken we het een beetje anders aan. We overnachten in de 'nieuwe' jeugdhoeve Stayokay in Bergen op Zoom, vlak bij natuurgebied de Brabantse Wal en landgoed Ligensberg. Dit wordt onze slaapplek na een dag vogels kijken op de Zeeuwse eilanden.

INFO & INSCHRIJVEN: Peter Depodt (0472/33 31 24 of depodt@scarlet.be)

ZONDAG 17 DECEMBER

HISTORISCHE WANDELING IN DE NATUUR VAN AVELGEM - NPZ & NPA

WAAR: Rijstraat 4, 8581 Waarmaarde
WANNEER: Om 14:00

WAT: Onder leiding van Lieven Byls, expert historicus, verkennen we de Avelgemse Scheldemeersen. We kijken met een andere bril naar het landschap en de omgeving. We lichten een tipje van de sluier van de opgravingen die in Avelgem plaatsvonden.

INFO: Eddy Loosveldt (056/64 50 07 of eddy.loosveldt@gmail.com)

OPVOGELKIJDAG NAAR ZEELAND NEDERLAND - NPVD

WAAR: Vlaskouter 1, Kuurne
WANNEER: 07:00 - 19:30

WAT: We gaan een ganse dag naar Zeeland vogels observeren en determineren. Gelieve in je eigen lunchpakket te willen voorzien voor 's middags.

INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

WOENSDAG 20 DECEMBER

MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN - MYC

INFO: Zie blz. 32

WOENSDAG 3 JANUARI

ZOEKTOCHT NAAR PADDENSTOELEN IN NATUURRESERVAAT DE KLEIPUTTEN IN KORTRIJK - MYC

INFO: Zie blz. 32

ZONDAG 14 JANUARI

NIJEUWJAARSWANDELING ASTENE - NPW

WAAR: Sas Astene, Leieoever, Deinze
WANNEER: 14:00 - 17:00

WAT: Deze keer gaat onze klassieke nieuwjaarswandeling door te Astene (Deinze). We wandelen langsheen de oude Leiearm en passeren o.a. Vosselare put. We stappen een uur of twee (zo'n 6,5 km) en genieten nadien van een drankje om het nieuwe jaar goed te starten. Trek een warme jas en je stapschoenen aan (of laarzen bij nat weer), zoek je muts en je handschoenen en kom af! Inschrijven vooraf is niet nodig.

INFO: Peter Depodt (0472/33 31 24 of depodt@scarlet.be)

NIEUW IN KORTRIJK

ZONDER MEER
BIO ECO FAIR SHOP

Verpakkingsvrij winkelen
Rijselsestraat 51
8500 Kortrijk
www.zonder-meer.be

Thuislevering
mogelijk

Schakel over op de
**brandstof van de
toekomst : kies voor
pellets.**

**Maak nu uw eigen elektriciteit
met de ingebouwde WKK.**

ÖkoFEN Belgium
Kattestraat 81, B-8520 Kuurne
Tel.: +32 (0) 56 / 72 36 30
info@okofen.be | okofen.be

Aan het bouwen of verbouwen?
Inspiratie of informatie nodig?
Kom gratis naar de
Stroomop inspiratieavond.
5 boeiende sprekers op 1 avond.

Dinsdag 24 oktober, Timelab Gent.

Programma en inschrijven op
stroomop.be/inspiratie

Stroomop

Bynnex

TOUCAN

8x42
10x42

UITZONDERLIJKE
LEDENKORTING!

SIGHTS OF NATURE

**Natuurpunt Optiekshop
Sights Of Nature**

Pieter De Conincklaan 108
8200 Brugge
T 050 31 50 01
F 050 31 68 47
www.sightsofnature.be

f VOLG ONS OP FACEBOOK
www.facebook.com/sightsofnaturebvba

Natuur:koepel vzw is de overkoepelende organisatie van natuur- en milieuverenigingen in Zuid-West-Vlaanderen. Natuur:koepel overkoepelt 15 vrijwilligersorganisaties in Zuid-West-Vlaanderen. Vrijwilligers uit deze aangesloten lidverenigingen vormen daarnaast 11 thematische regiowerkgroepen. Natuur:koepel vzw wil van Zuid-West-Vlaanderen een groene en duurzame leefomgeving maken.

LIDVERENIGINGEN

NATUURPUNT AVELGEM

Bart De Clercq, Kapoekstraat 12, Avelgem
0495/18 29 30 - dcbart@hotmail.com

NATUURPUNT DE BUIZERD

Hendrik Debeuf, Bruggestraat 195, Ingelmunster
0474/55 76 70 - hendrik.debeuf@telenet.be

NATUURPUNT DE VLASBEK VZW

Jan Vanaverbeke, Kouterstraat 38, Kuurne
0494/35 90 94 - jvanaverbeke@naturalsciences.be

NATUURPUNT GAVERSTREKE

Yann Feryn, Desselgemstraat 75, Deerlijk
0495/21 57 72 - yann@ferynjan.be

NATUURPUNT KORTRIJK

Trees De Prest, Maandagveld 5, Kortrijk
0485/95 87 60 - cats@telenet.be

NATUURPUNT KREKEL ANZEGEM

Griet Couvreur, Blaarloekstraat 29, Anzegem
0484/02 93 70 - griet.couvreur@scarlet.be

NATUURPUNT WAREGEM

Peter Depodt, Aststraat 35, Waregem
0472/33 31 24 - depodt@scarlet.be

NATUURPUNT WEVELGEM-MENEN

Jozef Bousse, Moeskroenstraat 368, Mene
0476/47 78 31 - jozefbousse@natuurpuntwevelgem-menen.be

NATUURPUNT ZWEVEGEM

Eddy Loosveldt, Lindelos 2, Heestert
0477/95 50 21 - eddyloosveldt@gmail.com

VELT HARELBEKE-KUURNE-WAREGEM

Robert Schouttens, Wijdhagestraat 128, Harelbeke
056/71 86 12 - robert.schouttens@telenet.be

VELT KORTRIJK-ZWEVEGEM

Martin Raepsaet, Oude Bellegemstraat 89, Zwevegem
0477/40 91 17 - martin.raepsaet@skynet.be

VELT WEVELGEM-MENEN

Wilfried Samaey, Neuvillestraat 34, Rekkem
056/41 23 55 - wsamaey@edpnet.be

JNM KORTRIJK

Julie Detavernier, Hoogstraat 26, Sint-Denijs
0499/43 36 15 - julie268554@hotmail.com

JNM LEIEVALLE

Klara Bolckmans, Torenpark 3, Petegem-aan-de-Leie
0479/02 74 40 - klara.bolckmans@gmail.com

JNM ROESELARE

Robbe Cool, Pieter Pruijstraat 27, Izegem
0470/48 14 33 - robbecool10@hotmail.com

COLOFON KLIMOP

KLIMOP

Kwartal tijdschrift van Natuur:koepel vzw
27ste jaargang nr 4, oktober - december 2017

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Emmanuel Desmet, Warande 9, 8501 Heule,
0499/19 89 49 - emmanuel@natuurkoepel.be

REDACTIE

klimop@natuurkoepel.be
Claudine Decocker, Virginie De Coene, Thijs Calu,
Els Deprez, Emmanuel Desmet, Mira Feryn, Yann
Feryn, Dirk Libbrecht, Kristina Naeyaert, Griet
Santy, Maarten Tavernier, Hans Vermeersch

ARTIKELS

De auteurs dragen de volle verantwoordelijkheid voor de inhoud van hun teksten. De redactie heeft het recht de artikels in te korten. Overname van teksten en illustraties mag mits toelating van de redactie en bronvermelding 'Klimop - Natuur:koepel vzw'.

DEADLINE

Artikels voor de volgende Klimop moeten uiterlijk op de redactie zijn op 1 december 2017. Het volgende nummer verschijnt begin januari 2018.

PUBLICITEITSVERANTWOORDELIJKE

Hans Vermeersch - hans@natuurkoepel.be

OPLAGE

6000 exemplaren

EINDREDACTIE EN VORMGEVING:

Emmanuel Desmet - emmanuel@natuurkoepel.be
Mira Feryn - mferyn@gmail.com

DRUK

Drukta NV, Walle 109, 8500 Kortrijk
056/23 45 67 - info@drukta.be

DRUKPROCES

Het drukken van Klimop verloopt 100% isopropylalcoholvrij, met biologische inkt en chemievrije drukvormvervaardiging op 100% gerecycleerd papier.

Klimop enkele digitaal ontvangen? Stuur een mail naar hans@natuurkoepel.be

CONTACTEER ONS

SECRETARIAAT

Warande 9, 8501 Heule

contact Hans Vermeersch, coördinator

e-mail hans@natuurkoepel.be

tel 056/36 28 04

gsm 0487/64 45 85

open Van maandag t.e.m. donderdag van 9u-12u en van 13u-16u.

Vrijdag bereikbaar via gsm.

web www.natuurkoepel.be

klimop.flits Voor up-to-date informatie uit de regio: abonneer je op de digitale nieuwsbrief Klimop.flits. Stuur een mail naar flits@natuurkoepel.be.

facebook www.facebook.com/natuurkoepel

twitter www.twitter.com/natuurkoepel

issuu www.issuu.com/natuurkoepel

rekeningnr. BE45 7755 7540 1189

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL

Normandiëstraat 178, 8560 Wevelgem

contact Kristina Naeyaert, voorzitter

e-mail kristina@natuurkoepel.be

tel 056/40 19 79

gsm 0479/51 43 17

THEMATISCHE REGIOWERKGROEPEN

AMFIBIEËNWERKGROEP 'HYLA'

Mario Desloovere
Torrestraat 137, Wevelgem
0477/75 58 52 - hyla@natuurkoepel.be

BIJENWERKGROEP

Secretariaat Natuur:koepel vzw
Warande 9, 8501 Heule
056/36 28 04
bijenwerkgroep@natuurkoepel.be

INSECTENWERKGROEP

Roeland Libeer
Kleine Bissegemstraat 6, Wevelgem
0476/69 59 99
roeland.libeer@telenet.be

PADDENSTOELENWERKGROEP

'MYCOLOGIA'
Christine Hanssens
Jan Breydellaan 94, Kortrijk
0477/50 82 02
christine.hanssens@gmail.com

PLANTENWERKGROEP

Piet Missaen
Wielewaallaan 23, Kortrijk
056/20 51 77
piet.missaen@pandora.be

SOLSUFFIT VZW

Kristina Naeyaert
Normandiëstraat 178, Wevelgem
0479/51 43 17 - info@solsuffit.be

STEENUILENWERKGROEP

Ludo Braeckman
Stedemansakker 1, Roeselare
0475/38 78 04
steenuielenwerkgroep@natuurkoepel.be

VOGELWERKGROEP

Luc Vandeghinste
Wolvenstraat 4, Kortrijk
0498/90 92 90 - wgg@natuurkoepel.be

WERKGROEP GEOLOGIE EN

LANDSCHAP

Erwin Decoene
G. Gezellestraat 15, Wevelgem
0495/24 88 79 - erwin.d@telenet.be

WERKGROEP TRAGE WEGEN

Secretariaat Natuur:koepel vzw
Warande 9, 8501 Heule
056/36 28 04
tragewegen@natuurkoepel.be

ZOOGDIERENWERKGROEP

Johan Staels, Watervang 2, Kuurne
0478/95 90 56
johanstaels@telenet.be

LID WORDEN/STEUNEN

NATUUR.KOEPEL VZW

Wie lid is van Natuur:koepel is automatisch lid van Natuur:koepel en ontvangt Klimop. Andere lidverenigingen voorzien een combiformule.

NATUURPUNT

Natuurpunt is de vereniging voor natuur en landschap in Vlaanderen.

LID WORDEN VAN NATUURPUNT

Start 27 euro op BE17 2300 0442 3321 met vermelding 'nieuw lid'.
Info op www.natuurpunt.be/lidworden

LID WORDEN VAN VELD

Info op www.veld.nu

LID WORDEN VAN JNM

Info op www.jnm.be

VERHUIDS?

Neem contact op met de ledenadministratie.

Freddy Deckers, Jan Breydellaan 94, Kortrijk, 0477/50 82 02
leden@natuurkoepel.be

STEUNEN

Steun aankopen in de regio met een gift aan het Natuurfonds 'Natuur van bier' op rekening BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt vzw met vermelding: Fonds Zuid-West-Vlaanderen - F-04015. Vanaf 40 euro krijg je een fiscaal attest toegestuurd.

GROND VERKOPEN!

Heb je een stukje grond liggen dat je graag zou verkopen aan Natuurpunt? Neem contact op met Eddy Loosveldt (0477 95 50 21 of eddyloosveldt@gmail.com).

MET DE STEUN VAN

Vlaanderen
verbeelding werkt

BOSS
paints
Verboden door vakmanschap.

klimop*59

natuurpunt

Maak het **groener** in **Zuid-West-Vlaanderen!**

Bestel je
**planten-
pakket**
online

Help de natuur een handje met de aanplant
van inheemse bomen en struiken in je tuin.

Meer info: www.maakhetgroener.be

